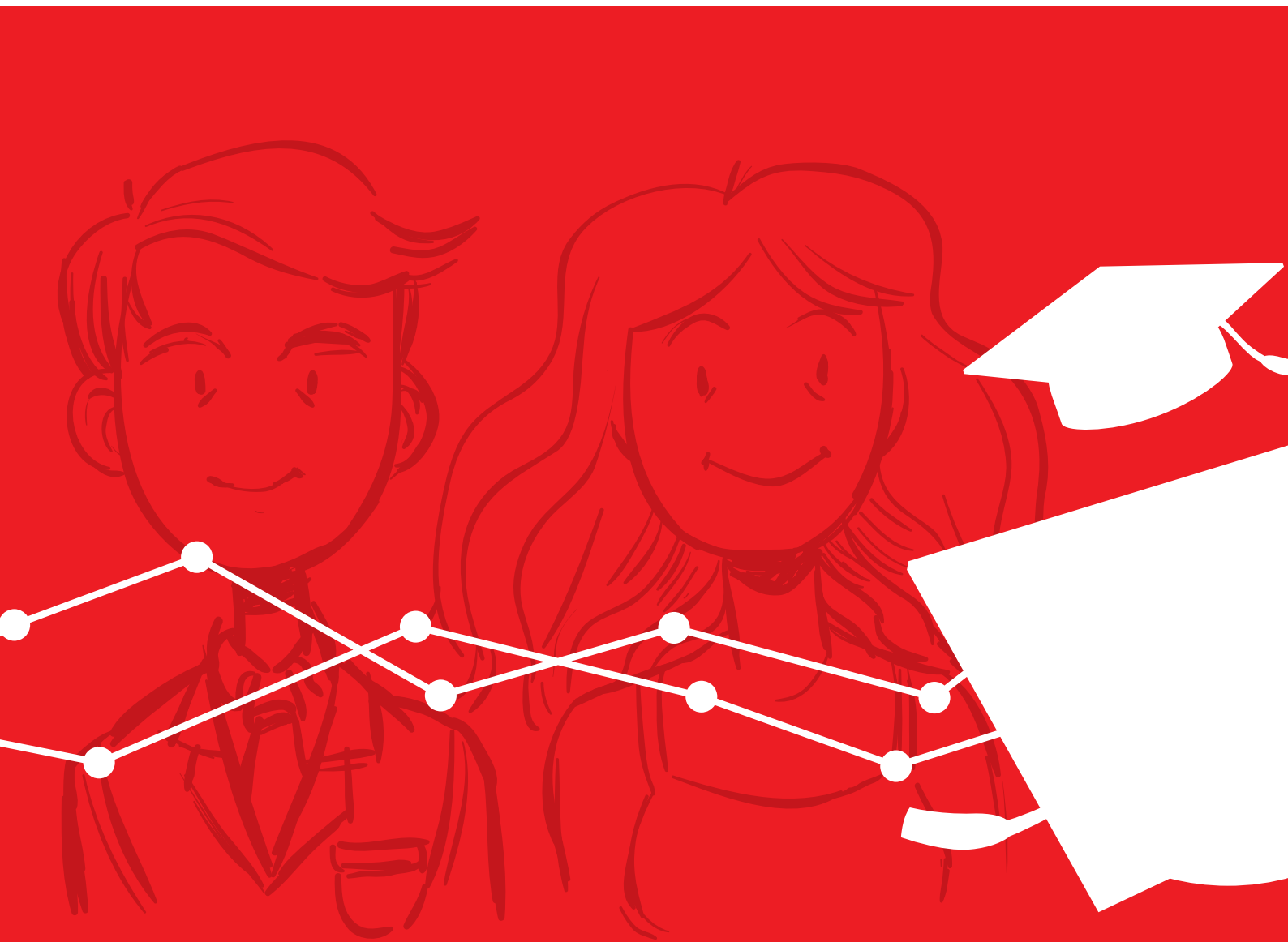

Analiza istraživanja

zapošljivosti diplomiranih
studenata 2020. godine

agencija za znanost i visoko obrazovanje

agencija za znanost i visoko obrazovanje

Impressum

Analiza istraživanja zapošljivosti diplomiranih studenata 2020. godine

Nakladnik:

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Za nakladnika:

mr. sc. Sandra Bezjak, v. d. ravnatelja

Autor:

izv. prof. dr. sc. Matko Glunčić

Lektura:

Anđelina Lučić

Korektura:

Martina Lončar, Ivan Bišćan

Dizajn:

Prospekt d.o.o.

Naklada:

200 kom

ISBN 978-953-7584-22-1

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice
u Zagrebu pod brojem 001132926.

Imenice u ovom tekstu kao što su ispitanik, student i sl. podrazumijevaju rodnu razliku.

Zagreb, 2022. godine

Analiza istraživanja

zapošljivosti diplomiranih studenata 2020. godine

Sadržaj

UVOD

PODATCI I METODOLOGIJA

PODATCI O ISPITANICIMA

PODATCI O STUDIRANJU

PRIJELAZ SA STUDIJA NA TRŽIŠTE RADA

ANALIZA RAZLIKA PREMA SPOLU

ANALIZA PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM PODRUČJIMA

ANALIZA PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA

ZAKLJUČAK

POPIS SLIKA

POPIS TABLICA

5

8

10

16

25

45

52

61

82

87

90

UVOD

Mladi ljudi temeljno su bogatstvo svih država članica Europske unije. Prema Eurostatu, u Europi ima više od 94 milijuna mladih u dobi između 15 i 29 godina. Ove mlade osobe predstavljaju izniman resurs za budući razvoj ekonomija država članica i društva Europske unije kao cjeline. Ako države članice žele u potpunosti iskoristiti potencijal mladih osoba, one moraju biti u što većem broju produktivno zaposlene te integrirane u društvo¹. Prema Preporukama Vijeća o uspostavi *Garancije za mlade*² ulaganje u potencijal mladih donijet će dugoročnu korist i doprinijeti održivom i uključivom gospodarskom rastu Europske unije. Kao rezultat ovih ulaganja Europska unija povećat će potencijal iskorištavanja ove aktivne, inovativne i kvalificirane radne snage te istovremeno izbjeći vrlo visoke troškove financiranja mladih koje ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja ili nisu u sustavu obrazovanja odraslih.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) provela je u 2020. godini anketu o zapošljivosti generacije studenata koji su diplomirali na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj u akademskoj godini 2018./2019. Cilj ankete bio je prikupljanje podataka o (i) zadovoljstvu diplomiranih studenata pripremom za tržište rada u okviru visokih učilišta te (ii) prijelazu iz sustava obrazovanja na tržište rada. Rezultati ankete i priložene analize predstavljaju temelj za unaprjeđenje visokog obrazovanja i njegove povezanosti s tržištem rada. Uz to, rezultati istraživanja osigurat će potrebne podatke i ostalim stručnim i državnim tijelima za donošenje strateških odluka za razvoj znanosti, visokog obrazovanja, zapošljivosti te izgradnje konkurentnoga hrvatskog gospodarstva i društva.

Potrebno je spomenuti da je već 2014. godine Agencija za znanost i visoko obrazovanje provela pilot anketu o tranziciji studenata na tržište rada, a rezultati te ankete objavljeni su u publikaciji *Rezultati istraživanja o zadovoljstvu studenata studijskim programima i spremnosti za tržište rada*³. Nadalje, 2017. godine, u okviru projekta SKAZVO (Unaprjeđenje sustava osiguravanja i unaprjeđenje kvalitete visokog obrazovanja) financiranog iz Europskog socijalnog fonda, Agencija za znanost i visoko obrazovanje provela je istraživanje o zapošljivosti studenata koji su diplomirali akademske godine 2015./2016., a rezultate istraživanja objavila u publikaciji *Što nakon diplome?*⁴. Tijekom 2018. i 2019. godine Agencija je sudjelovala u EU pilot istraživanju EUROGRADUATE o zapošljivosti studenata koji su studij završili u akademskim godinama 2012./2013. i 2016./2017. Navedena istraživanja, kao i istraživanje koje ćemo ovdje predstaviti, uobičajena su praksa u zemljama Europske unije i Agencija za znanost i visoko obrazovanje ovakvim projektima provodi takvu praksu u Republici Hrvatskoj.

Anketa o zapošljivosti diplomiranih studenata čiju analizu predstavljamo u ovoj publikaciji provedena je u sljedećim koracima:

1. prikupljanje podataka o diplomiranim studentima
2. kreiranje anketnog upitnika
3. implementacija upitnika za *online* provedbu
4. provedba anketnog ispitivanja među diplomiranim studentima (od 9. studenog 2020. do 31. siječnja 2021.)
5. obrada i analiza prikupljenih podataka te priprema izvješća.

Na osnovi prikupljenih podataka iz 1. i 4. koraka Agencija za znanost i visoko obrazovanje pripremila je pojedinačna izvješća za svako visoko učilište čiji su studenti sudjelovali u anketi. Uz navedena izvješća pripremljena je i analiza skupnih podataka koje ćemo predstaviti u ovom izvješću. U prvom dijelu izvješća predstaviti ćemo deskriptivnu analizu cjelokupnog uzorka studenata koji su diplomirali ili završili studij u akademskoj godini 2018./2019. i koji su popunili online upitnik. U drugom dijelu izvješća predstaviti ćemo deskriptivnu analizu prema znanstvenim i umjetničkim područjima te znanstvenim i umjetničkim poljima kako bismo istražili korelaciju između područja/polja studiranja i uspješne tranzicije na tržište rada.

¹ Eurofound's 2012 report *NEETs – Young people not in employment*.

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:120:0001:0006:EN:PDF>

³ www.azvo.hr/hr/publikacije/publikacije-azvo-a

⁴ https://www.azvo.hr/images/stories/publikacije/Publikacija_Sto_nakon_diplome.pdf

PODATCI I METODOLOGIJA

U anketu su uključeni svi studenti koji su u akademskoj godini 2018./2019. na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj završili jednu od sljedećih vrsta studija: preddiplomski sveučilišni studij, diplomski sveučilišni studij, integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij, kratki stručni studij, preddiplomski stručni studij ili specijalistički diplomski stručni studij. U istraživanju je sudjelovalo 86 visokih učilišta Republike Hrvatske. Prema službenim podacima Ministarstva znanosti i obrazovanja u Republici Hrvatskoj trenutno djeluje 119 visokih učilišta sa statusom ustanove.

Prikupljanje podataka o diplomiranim studentima

Kako bi prikupili osnovne informacije i kontakt podatke o svakom diplomiranom studentu Agencija za znanost i visoko obrazovanje pripremila je dopis za visoka učilišta s pozivom na suradnju u procesu prikupljanja podataka. Osim dopisa pripremljen je i obrazac koji su visoka učilišta uručila svakom studentu nakon obrane završnog rada. Uz osnovne podatke (ime, prezime, OIB, broj mobitela, telefonski broj, *e-mail* adresa) obrazac sadrži i privolu studenta za kontaktiranje povezano s provođenjem ankete. Obrasci su prikupljeni na visokim učilištima do kraja 2019. godine. Visoka su učilišta potom Agenciji za znanost i visoko obrazovanje dostavila popunjene obrasce za ukupno 15 923 studenta. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2019. godini diplomiralo je ili završilo studij 33 704 studenta⁵, što znači da je u prvoj fazi istraživanja obuhvaćeno čak 47 % ciljane populacije.

Anketni upitnik

Anketni upitnik podijeljen je u sljedeće tri skupine pitanja:

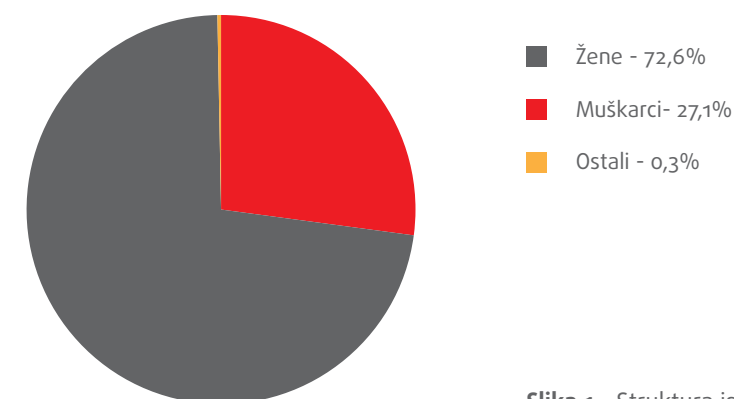
1. podatci o ispitanicima
2. podatci o studiju
3. prijelaz sa studija na tržište rada.

Anketa se provodila od 9. studenog 2020. godine do kraja siječnja 2021. godine u dva koraka. U prvom koraku poveznica na *online* anketu poslana je na *e-mail* adrese svih 15 923 studenta koji su popunili i potpisali obrazac prilikom obrane završnog rada. U drugom koraku poslana je zamolba na *e-mail* adrese ispitanicima koji nisu pristupili *online* upitniku i ispitanicima koji su započeli, ali nisu završili ispunjavanje *online* upitnika. Zamolba je poslana 10 puta tijekom 3 mjeseca provođenja ankete. Nakon provedenih koraka ukupno su 5 403 studenta pristupila *online* upitniku, dakle 34 % svih ispitanika kojima je poslana anketa, odnosno 16 % svih studenata koji su u 2019. godini diplomirali ili završili studij. Od 5 403 studenta, njih 3 833 ispunilo je anketu, dok je ostalih 1 570 ispitanika samo otvorilo *online* upitnik.

⁵ Državni zavod za statistiku 2020. Studenti koji su diplomirali/završili sveučilišni ili stručni studij 2019. www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/08-01-06_01_2020.htm

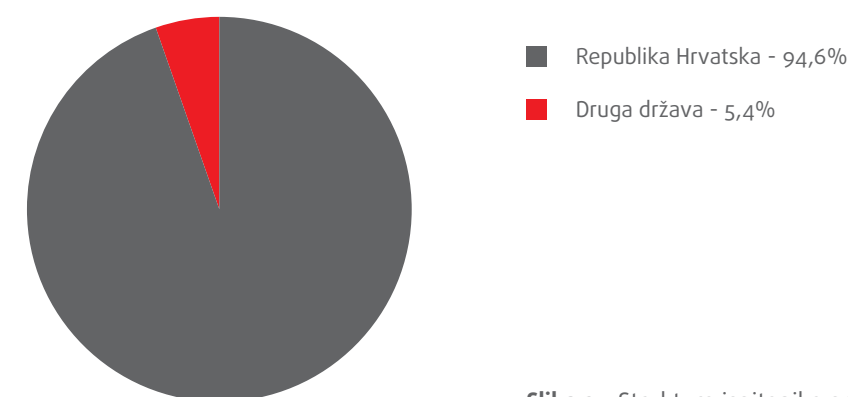
PODATCI O ISPITANICIMA

Od 3 833 studenta koji su ispunili upitnik 2 782 (72,6 %) su žene, 1 039 (27,1 %) muškarci, dok se 11 (0,3 %) studenata izjasnilo kao ostali (Slika 1). Prema podacima Državnog zavoda za statistiku udio žena u ukupnom broju studenata koji su 2019. godine diplomirali iznosio je 60,2 %, stoga možemo zaključiti da je anketi pristupio nešto veći udio žena, a manji udio muškaraca u odnosu na njihov udio u ukupnoj populaciji.

Slika 1 - Struktura ispitanika prema spolu

Struktura ispitanika prema mjestu stanovanja prikazana je na Slici 2. Kao što je vidljivo, najveći dio ispitanika (94,6 %) ostao je u Republici Hrvatskoj, dok se manji broj (5,4 %), u potrazi za poslom, iselio u druge države. Ipak, primjetno je značajno povećanje udjela ispitanika koji su odselili iz Republike Hrvatske u usporedbi s udjelom iz 2017. godine (3,1 %). Nadalje, prema procjeni stanovništva⁶ sredinom 2019. godine Republika Hrvatska imala je 4 065 253 stanovnika, a prema podacima Državnog zavoda za statistiku⁷ u 2019. godini iz Republike Hrvatske u inozemstvo odselilo se 40 148 osoba, što čini 1 % ukupnog procijenjenog stanovništva. Možemo zaključiti da je, prema provedenoj anketi, udio iseljenih studenata koji su završili studij u 2019. godini čak pet puta premašio udio ukupnoga iseljenog stanovništva u Republici Hrvatskoj, što je prilično zabrinjavajući podatak s obzirom na to da se radi o aktivnoj, inovativnoj i visoko kvalificiranoj radnoj snazi koja bi trebala biti temeljni resurs za budući razvoj ekonomije i društva Republike Hrvatske.

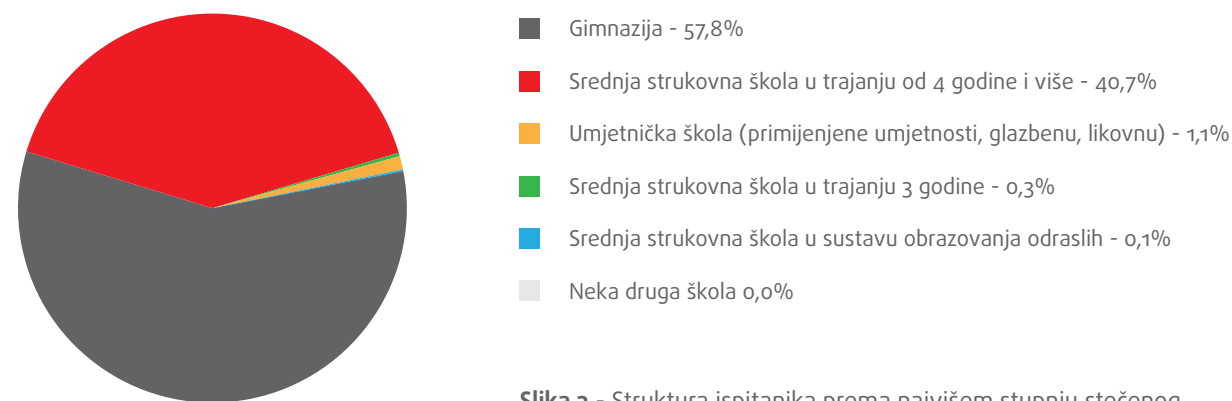

Slika 2 - Struktura ispitanika prema trenutnom mjestu boravišta

⁶ Državni zavod za statistiku 2020. Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2019. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-03_01_2020.htm

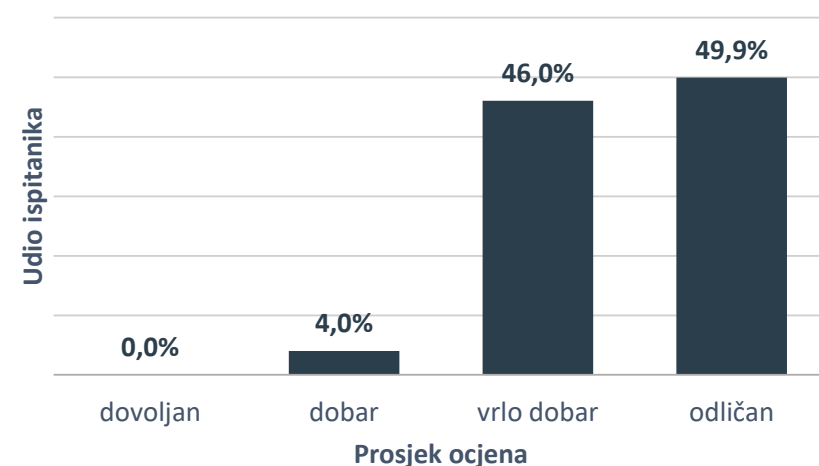
⁷ Državni zavod za statistiku 2020. Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2019. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-02_01_2020.htm

Sljedeća dva pitanja ispituju najviši stupanj stečenog obrazovanja prije uključivanja u visoko obrazovanje i prosjek ocjena u posljednjem razredu srednje škole. Prema distribuciji na Slici 3 vidljivo je da je najveći dio ispitanika došao iz gimnazijskog obrazovanja (57,8 %) i srednje strukovne škole u trajanju od 4 godine i više (40,7 %). Vrlo mali broj ispitanika završio je umjetničku školu (1,1 %), srednju strukovnu školu u trajanju od 3 godine (0,3 %) ili srednju školu u sustavu obrazovanja odraslih (0,1 %).

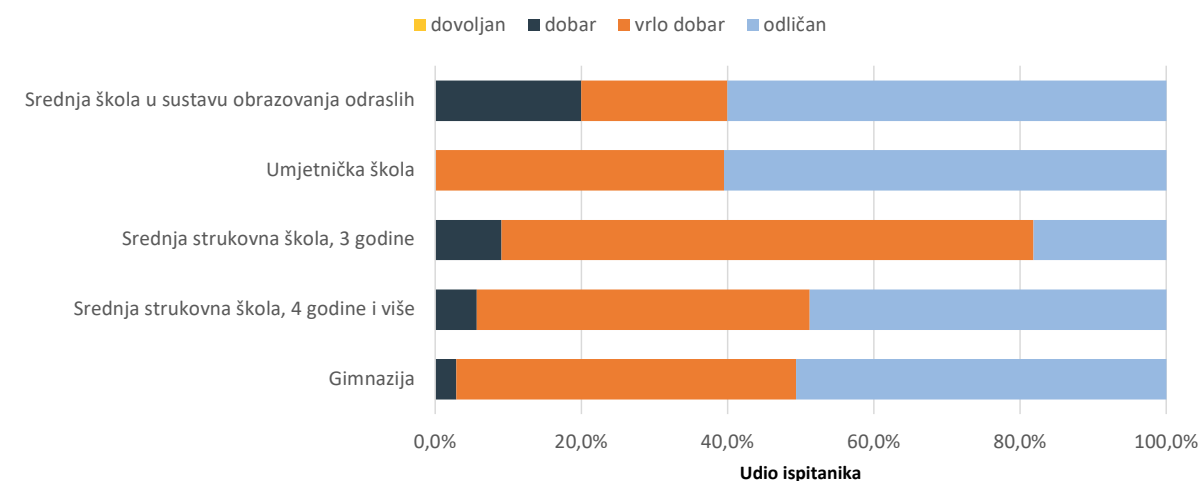
Slika 3 - Struktura ispitanika prema najvišem stupnju stečenog obrazovanja prije ulaska u visoko obrazovanje

Raspodjela prosjeka ocjena u posljednjem razredu srednje škole (Slika 4) pokazuje da u visoko obrazovanje prelaze isključivo učenici s vrlo dobrim i odličnim uspjehom u srednjoj školi.

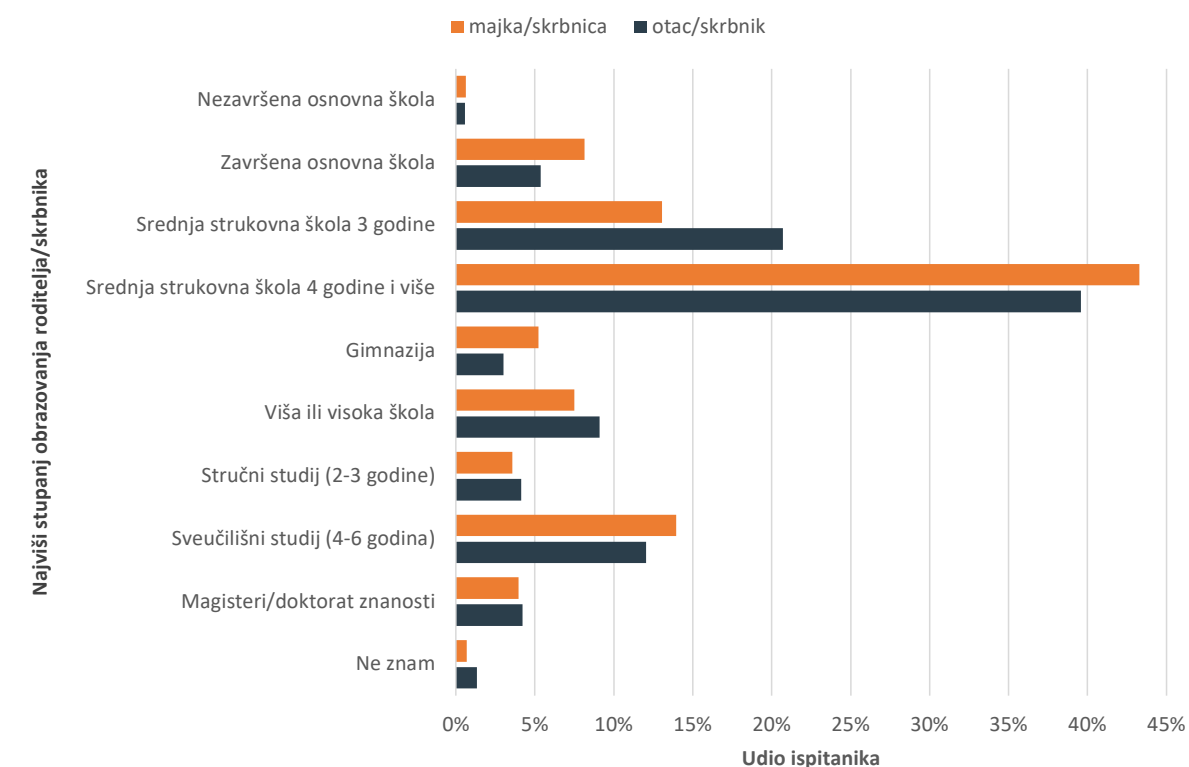
Slika 4 - Raspodjela prosjeka ocjena u posljednjem razredu srednje škole

Korelacija prosjeka ocjena u posljednjem razredu srednje škole sa završenom srednjom školom prikazana je na Slici 5 iz koje je vidljivo da ipak nešto niži prosjek ocjena imaju učenici koji dolaze iz trogodišnjih i četverogodišnjih srednjih strukovnih škola.

Slika 5 - Struktura prosjeka ocjena ispitanika prema završenoj srednjoj školi

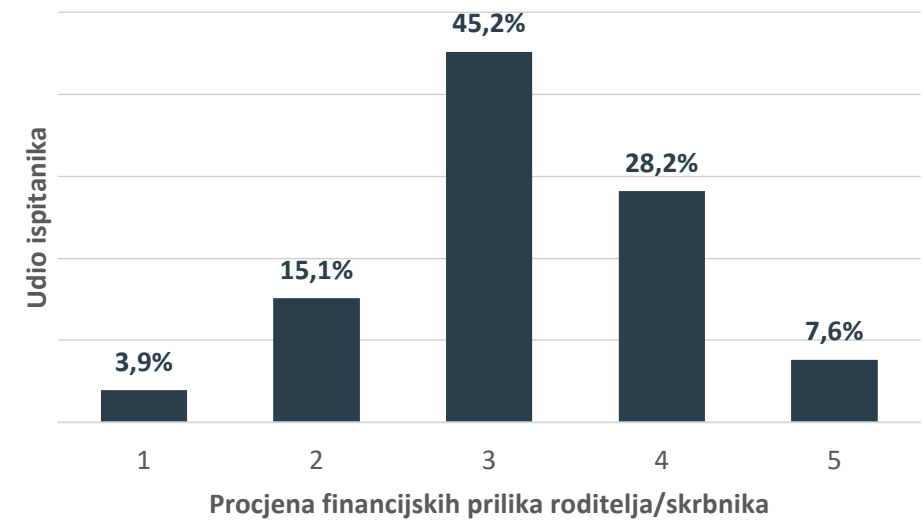
Struktura obrazovanja roditelja (skrbnika) ispitanika (Slika 6) pokazuje da najveći broj ispitanika ima majku (skrbnicu) koja je završila srednju strukovnu školu od 4 godine (43,3 %), zatim slijede ispitanici čija je majka (skrbnica) završila sveučilišni studij u trajanju od 4 do 6 godina (14,0 %), srednju strukovnu školu od 3 godine (13,1 %) te samo osnovnu školu (8,1 %). Kod oca (skrbnika) struktura je slična, s razlikom što je kod većeg broja ispitanika otac (skrbnik) završio srednju strukovnu školu od 3 godine (20,7 %) i visoku školu (9,1 %), u odnosu na majku (skrbnicu). Također, kod manjeg broja ispitanika otac (skrbnik) je završio gimnaziju (3,0 %) i sveučilišni studij (12,0 %) u odnosu na majku (skrbnicu).

Slika 6 - Struktura najvišeg stupnja obrazovanja roditelja (skrbnika) ispitanika

Ovaj zaključak odgovara činjenici, istaknutoj u prvom dijelu ovog poglavlja (Slika 1), da veći broj žena u odnosu na muškarce upisuje (i završava) različite stupnjeve visokog obrazovanja.

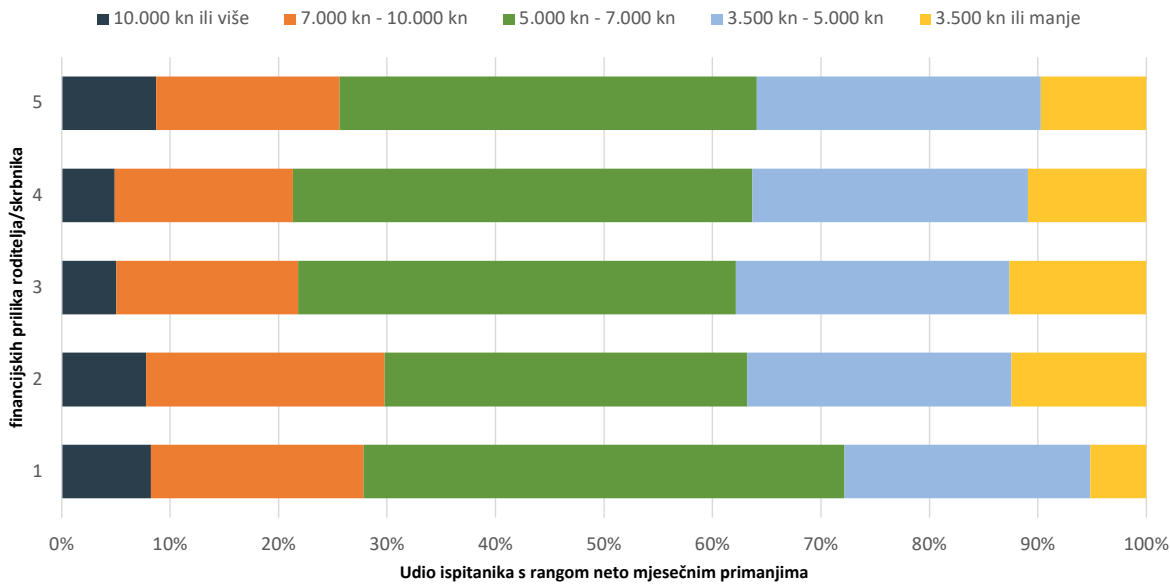
U sklopu pitanja o procjeni financijskih prilika roditelja (skrbnika) za vrijeme studija ispitanici su trebali ocijeniti vlastite prilike u odnosu na financijske prilike drugih obitelji ocjenama u rasponu od 1 (ispod prosjeka) do 5 (iznad prosjeka). Rezultat raspodjele navedene procjene prikazan je na Slici 7 iz koje je vidljivo da najveći broj ispitanika smatra da su financijske prilike njihovih roditelja prosječne (3 – 45,2 %) ili malo iznad prosjeka (4 – 28,2 %), dok najmanji broj studenata dolazi iz obitelji s lošijom financijskom situacijom (2 – 15,1 % i 1 – 3,9 %). Ovakva raspodjela u skladu je s prethodnim istraživanjima⁸ koja pokazuju da lošije financijske i ekonomske prilike utječu na odluku o nenastavku školovanja na visokoj razini. Nužno je istaknuti da je u Republici Hrvatskoj financiranje javnih visokih učilišta primarno iz proračuna te je sukladno tome visoko obrazovanje javno dobro koje treba biti dostupno svima, neovisno o socio-ekonomskom položaju specifičnih društvenih skupina.

Slika 7 - Procjena financijskih prilika roditelja (skrbnika) za vrijeme studija (1– ispod prosjeka, 5 – iznad prosjeka)

⁸ Košutić, I.; Puzić, S.; Doolan, K. 2015. Društveni i institucionalni aspekti odluke o studiranju i odabira visokoškolske institucije. *Koji srednjoškolci namjeravaju studirati? Pristup visokom obrazovanju i odabir studija*. Ur. Baranović, B. Institut za društvena istraživanja. Zagreb. 123–163.

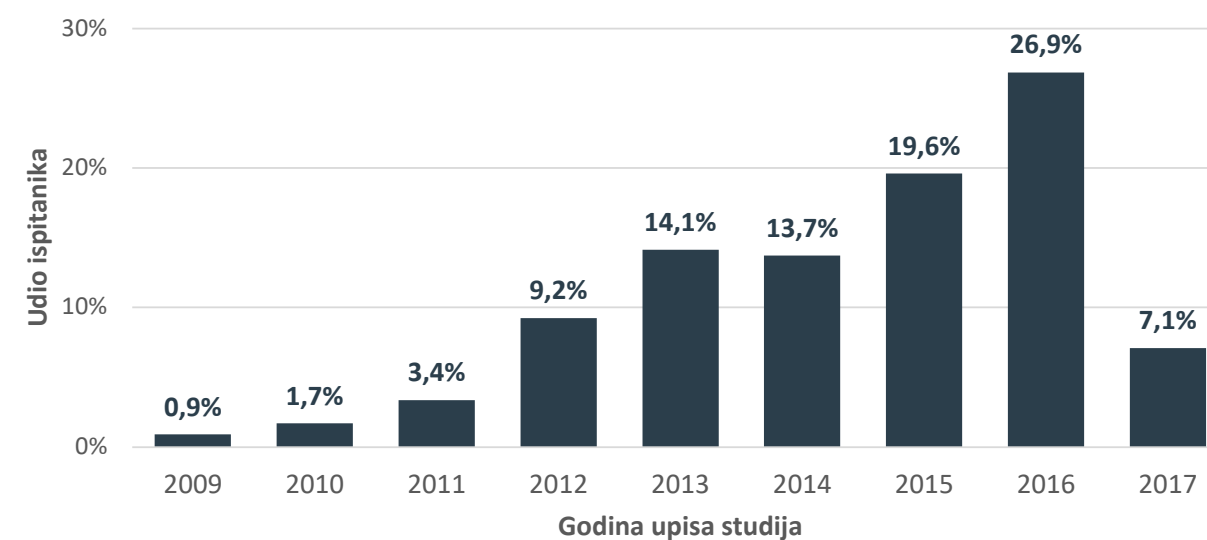
Jedno od pitanja u trećem dijelu ankete odnosilo se i na trenutna neto mjesečna primanja (bez prekovremenih, bonusa ili dodatnih primanja) zaposlenih ispitanika. Zgodno je ovdje provjeriti korelaciju procijenjene ekonomske situacije obitelji s trenutnim primanjima. Kao što je vidljivo na Slici 8 ne postoji jasna korelacija između ove dvije varijable. Uočljiva je činjenica da jednak udio ispitanika s najnižom i ispitanika s najvišom procijenjenom financijskom situacijom zarađuje više od 10 000 kuna mjesečno. Istovremeno ispitanici s najlošijom financijskom situacijom čine najmanji udio ispitanika s najnižim primanjima, dok ispitanici s prosječnom financijskom situacijom čine znatno veći udio onih s najnižim primanjima. Ukratko, na osnovi Slike 8 možemo zaključiti da studenti koji dolaze iz obitelji s najlošijim, a potom i studenti koji dolaze iz obitelji s najboljim ekonomskim prilikama u kratkom periodu nakon završetka studija nalaze, u prosjeku, bolje plaćene poslove od ostalih kolega.

Slika 8 - Korelacija između procijenjenih financijskih prilika roditelja (skrbnika) za vrijeme studija (1– ispod prosjeka, 5 – iznad prosjeka) i neto mjesečne plaće ispitanika

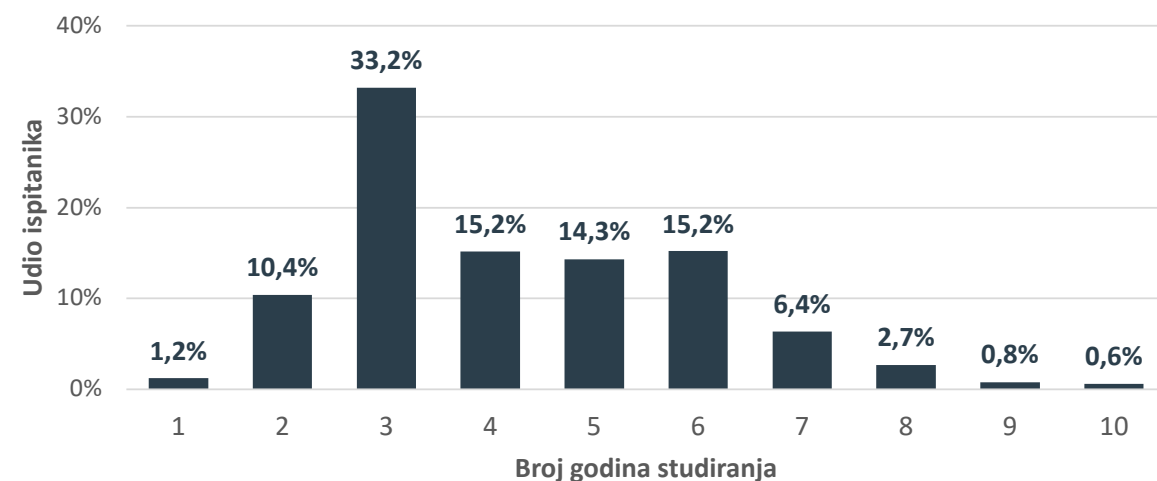
PODATCI O STUDIRANJU

Drugi dio anketnog upitnika odnosi se na podatke o studiranju koji uključuju datume upisa i diplomiranja, studijske programe, status, prosječne ocjene, stručnu praksu, međunarodnu mobilnost te procjenu korisnosti studija. Odgovori na prvo pitanje pokazuju da je najveći broj ispitanika upisao studij 2016. godine (Slika 9).

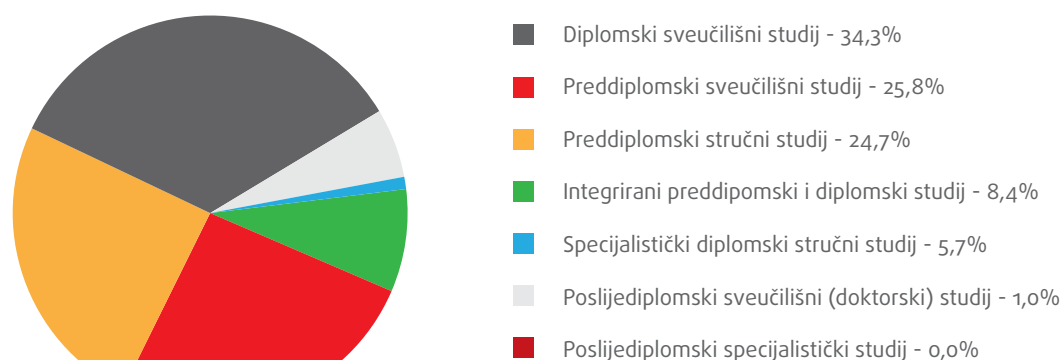
Slika 9 - Struktura ispitanika prema godini upisa studija

S obzirom na to da upitnik obuhvaća ispitanike koji su u najvećem postotku diplomirali tijekom 2018. (24,9 %) i 2019. (68,7 %) godine, najveći broj ispitanika studirao je 3 (33,2 %) ili 4 (15,2 %) godine (Slika 10), što odgovara trajanju najvećeg broja studija na preddiplomskoj razini. Nešto manji broj ispitanika studirao je 5 (14,3 %) i 6 (15,2 %) godina, što odgovara ukupnom trajanju preddiplomske i diplomske razine, te 2 godine (10,4 %), što odgovara trajanju diplomske razine. Studiranje u trajanju od jedne godine odgovara nekim diplomskim razinama studija. Nadalje, studiranje od 6 godina odgovara svim studijskim programima iz područja biomedicine i zdravstva. Naravno, treba uzeti u obzir i činjenicu da dio studenata nije u minimalnom roku završio studij, te stoga prikazana raspodjela ne odražava savršeno raspodjelu ispitanika prema završenoj razini studija danu na Slici 11.

Slika 10 - Struktura ispitanika prema trajanju studiranja

Prema rezultatima na pitanje o završenom studijskom programu te mapiranjem na Upisnik studijskih programa⁹, dobiveni su podatci o završenoj razini studija (Slika 11), kao i podatci o znanstvenom polju i znanstvenom području programa (analizirani dalje u tekstu).

Slika 11 - Struktura ispitanika prema završenoj razini studija

Iz strukture ispitanika prema završenoj razini studija vidljivo je da je 50,5 % ispitanika završilo preddiplomski studij (25,8 % sveučilišni i 24,7 % stručni), 34,3 % diplomski studij, 8,4 % integrirani preddiplomski i diplomski, 5,7 % specijalistički diplomski stručni studij i 1,0 % poslijediplomski studij. Usporedba ove strukture s podacima Državnog zavoda za statistiku o studentima koji su diplomirali/ završili sveučilišni ili stručni studij 2019. godine (Tablica 1) pokazuje da je istraživanjem obuhvaćen nešto manji udio studenata s preddiplomskih sveučilišnih studija, odnosno nešto veći udio studenata s diplomskih sveučilišnih studija u odnosu na ukupnu populaciju studenata koji su diplomirali 2019. godine. Razlozi za to mogu biti slabiji odziv studenata preddiplomskih sveučilišnih studija na sudjelovanje u istraživanju ili ranije odustajanje od ispunjavanja anketnog upitnika.

Tablica 1 - Usporedba struktura ispitanika prema razini studija dobivenih iz podatka istraživanja i podatka DZS-a

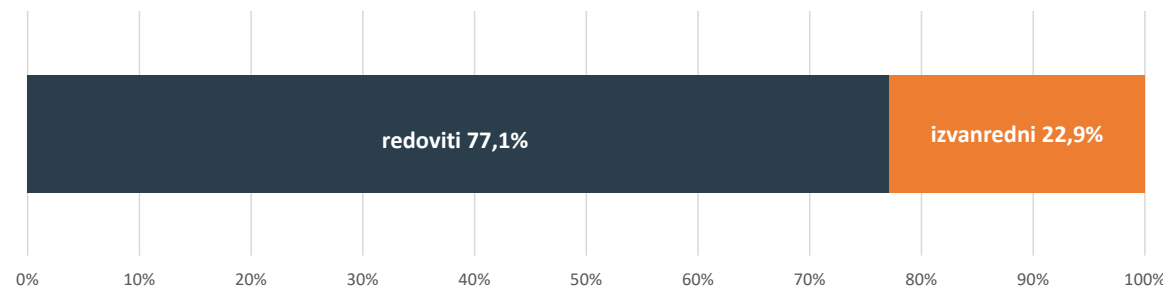
Završena razina studija	Podatci iz istraživanja	Podatci prema DZS-u
Integrirani preddiplomski i diplomski studij	8,4 %	7,9 %
Preddiplomski sveučilišni studij	25,8 %	31,8 %
Preddiplomski stručni studij	24,7%	22,1%
Diplomski sveučilišni studij	34,3 %	30,1 %
Specijalistički diplomski stručni studij	5,7%	7,9%
Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij	1,0%	-
Poslijediplomski specijalistički studij	0,0%	-

Prema Eurostatovom izvješću Statistika tercijarnog obrazovanja iz rujna 2020. godine¹⁰, u 2018. godini od 17,5 milijuna studenata tercijarnog obrazovanja u EU-27, 6,8 % pohađalo je tercijarne tečajeve kratkog ciklusa, 59,9 % bilo je na prvostupničkoj razini (preddiplomski studij), 29,5 % na magisteriju (diplomski studij) i 3,8 % na doktorskoj razini. Drugim riječima, studenti preddiplomskih i diplomskih studija činili su 89,4 % od ukupnog broja studenata. Značajno veći udjeli ovih dviju razina zabilježeni su u Poljskoj, Bugarskoj (obje 97,2 %), Litvi (97,7 %), Hrvatskoj i Italiji (obje 97,8 %), a znatno manji u Luksemburgu (79,3 %), Latviji (79,0 %), Francuskoj (78,2 %), Austriji (77,8 %) i Španjolskoj (75,6 %).

Odgovori na pitanje o statusu studiranja (Slika 12) pokazuju da je više od tri četvrtine ispitanika na zadnjoj godini studiralo u statusu redovitih studenata. Pri tome su strukture redovitih i izvanrednih studenata prema spolu podjednake i odgovaraju ukupnoj strukturi prema spolu (Slika 1) – žene čine 73,1 % redovitih i 74,7 % izvanrednih studenata.

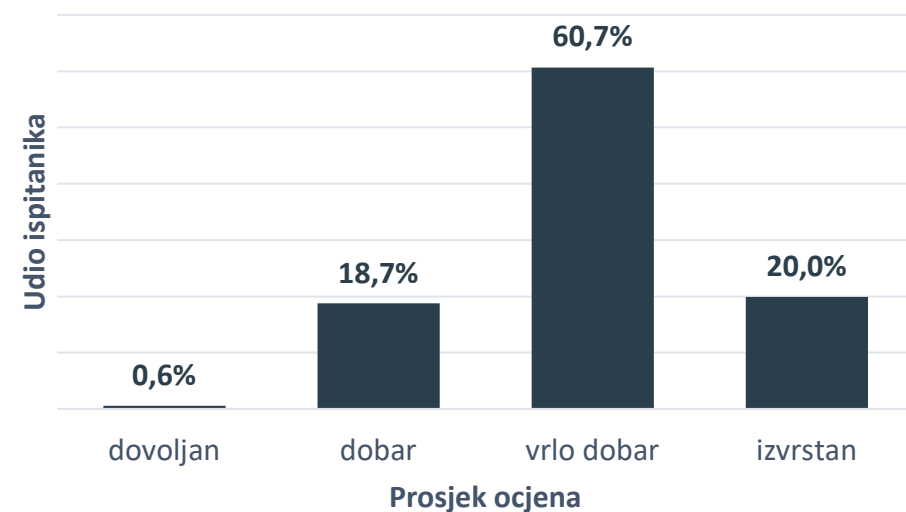
⁹ Upisnik studijskih programa. Službena evidencija studijskih programa akreditiranih u Republici Hrvatskoj. <https://hko.srce.hr/usp/>

¹⁰ Eurostat. *Statistics Explained. Tertiary education statistics*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tertiary_education_statistics#Participation_by_level

Slika 12 - Struktura ispitanika prema statusu studiranja u zadnjoj godini

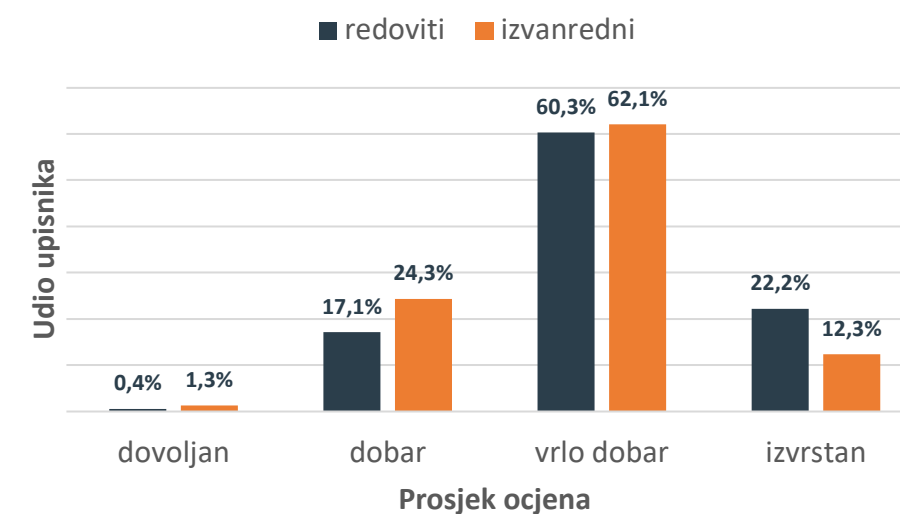
Prema Državnom zavodu za statistiku^{**} udio redovitih studenata koji su diplomirali na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj bio je 73,2 % što ukazuje na činjenicu da je ovim istraživanjem obuhvaćen nešto manji dio izvanrednih studenata. Razlog za to može biti činjenica da manji udio izvanrednih studenata završava studij u promatranom razdoblju ili je njihov odziv na sudjelovanje u istraživanju bio slabiji.

Slika 13 - Prosječna ocjena ispitanika tijekom studiranja

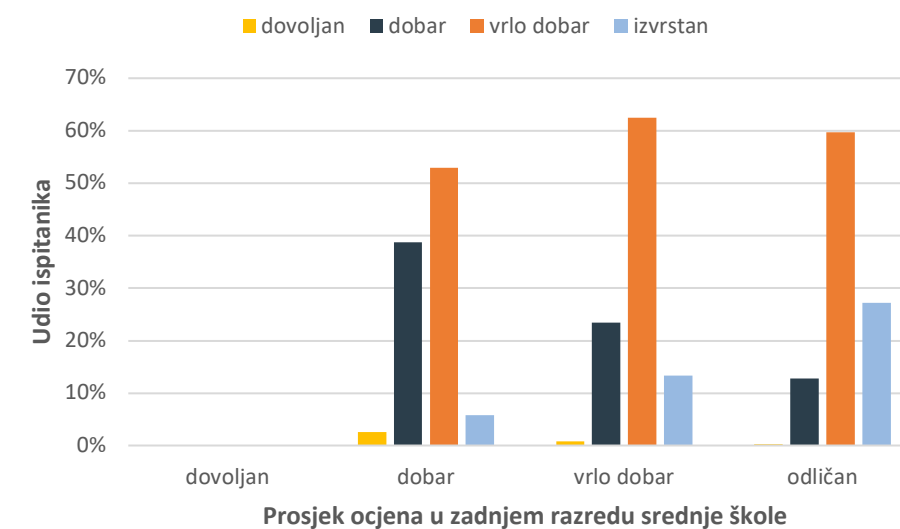
Uspjeh studenata na studiju (Slika 13) pokazuje da je najveći broj ispitanika završio studij s prosječnom ocjenom vrlo dobar (60,7 %). Slijedi podjednak udio studenata s prosječnim ocjenama izvrstan (20,0 %) i dobar (18,7 %) te najmanji udio studenata s prosječnom ocjenom dovoljan (0,6 %). Iz distribucija prosječnih ocjena tijekom studiranja prema statusu studiranja (Slika 14) vidljivo je da je uspjeh redovitih studenata bolji u odnosu na izvanredne – značajno je veći udio redovitih studenata s prosječnom ocjenom izvrstan (22,2 % prema 12,3 %), dok je istovremeno manji udio redovitih studenata s prosječnom ocjenom dobar (24,3 % prema 17,1 %). Udjeli studenata s prosječnom ocjenom vrlo dobar u populacijama redovitih i izvanrednih studenata su podjednaki.

^{**} Eurostat. *Students enrolled in tertiary education by education level*. <https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/setupModifyTableLayout.do>

Slika 14 - Distribucija prosječnih ocjena tijekom studiranja prema statusu studiranja

Korelacija između prosjeka ocjena u srednjoj školi i prosjeka ocjena tijekom studiranja dana je na Slici 15. Vidljivo je da značajan broj studenata koji su iz srednje škole došli s odličnim uspjehom (59,7 %) na visokom učilištu prelazi na ocjenu vrlo dobar, 12,8 % na ocjenu dobar, a samo 27,2 % ostaje na najvišoj ocjeni izvrstan. Studenti koji su u srednjoj školi imali prosjek ocjena vrlo dobar u najvećoj mjeri (62,4 %) taj prosjek zadržavaju i na visokom učilištu, 13,3 % njih prelazi na prosjek izvrstan, a 23,5 % na prosjek dobar. Konačno, čak 52,9 % studenata koji su u srednjoj školi imali prosjek ocjena dobar, na visokom učilištu prelaze na ocjenu vrlo dobar, 5,8 % na izvrstan, a samo 2,6 % spušta se na ocjenu dovoljan.

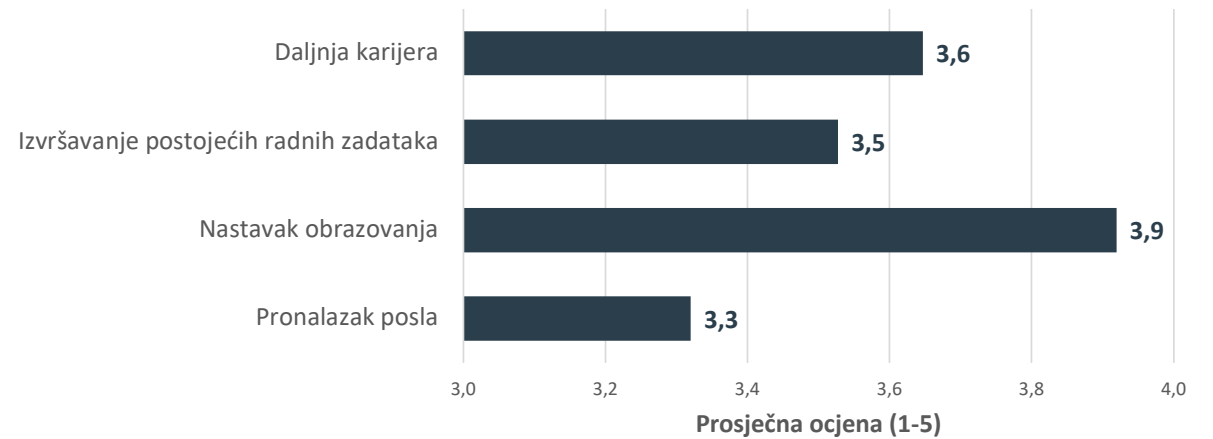

Slika 15 - Korelacija prosjeka ocjena u posljednjem razredu srednje škole i prosjeka ocjena tijekom studiranja

Nakon pitanja o uspjehu tijekom studiranja ispitanici su odgovorili na četiri pitanja kojima su iznosili mišljenje o korisnosti studija za:

- 1. pronalazak posla
- 2. nastavak učenja
- 3. izvršenje postojećih radnih zadataka
- 4. daljnju karijeru.

Zadani raspon ocjena bio je od 1 – uopće ne do 5 – u velikoj mjeri. Srednja ocjena (1 – 5) prikazana je na Slici 16, a detaljna distribucija odgovora u Tablici 2.

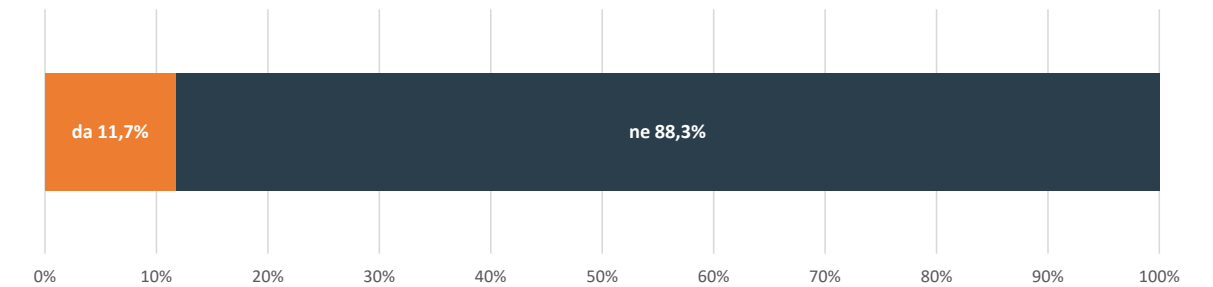
Slika 16 - Prosječne ocjene korisnosti studija

Tablica 2 - Struktura odgovora ispitanika na pitanja o korisnosti studija (1 – uopće ne, 5 – u velikoj mjeri)

OCJENA	Studij kao dobra osnova za:			
	pronalaazak posla	nastavak obrazovanja	izvršavanje postojećih radnih zadataka	daljnju karijeru
1	11 %	3 %	5 %	5 %
2	15 %	6 %	12 %	9 %
3	26 %	20 %	29 %	27 %
4	26 %	36 %	33 %	34 %
5	22 %	34 %	21 %	25 %

Distribucija ocjena pokazuje da prema mišljenju studenata studiji predstavljaju najbolju osnovu za nastavak obrazovanja (prosječna ocjena 3,9), a potom za daljnju karijeru (3,6) i izvršavanje postojećih zadataka (3,5). Najniža prosječna ocjena odnosi se na dobru osnovu studija za pronalazak posla (3,3). Razlog takve raspodjele je činjenica da velik broj hrvatskih visokih učilišta još nema karijerne centre ili slične službe čija je uloga da studente i alumnije karijerno savjetuju o pristupu tržištu rada, usmjeravaju ih u daljnjem akademskom razvoju, pomažu im pri zapošljavanju te osiguravaju razvoj dodatnih mekih i transverzalnih vještina. Naime, prema istraživanju *KARIJERNI CENTRI u Hrvatskoj i inozemstvu*¹² provedenom na uzorku od 132 visoka učilišta evidentirana u Upisniku VU-a MZO-a identificirana su samo 33 visoka učilišta koja su zadovoljila temeljni kriterij, odnosno imaju nekakav oblik službe za podršku studentima. Nadalje, najviša ocjena dana za studij kao osnovu za nastavak obrazovanja ukazuje na veću orijentaciju visokih učilišta na razvoj kompetencija potrebnih za nastavak obrazovanja, a manju na razvoj kompetencija potrebnih za zapošljavanje i funkcioniranje na tržištu rada.

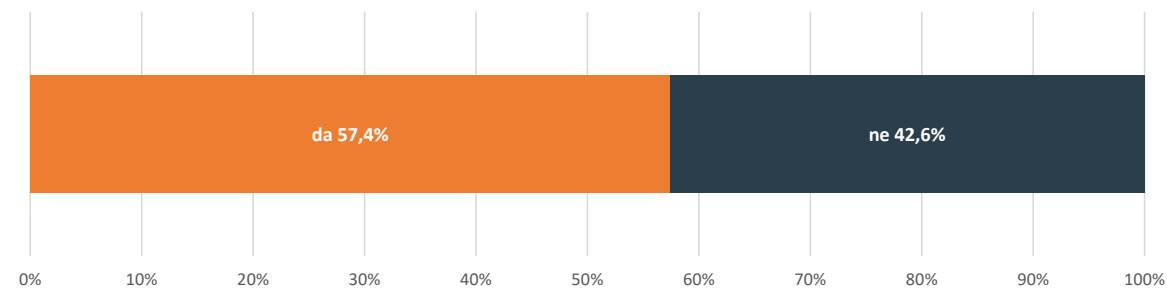
Pojam studentske razmjene podrazumijeva ostvarivanje dijela studijskog programa (semestra, akademske godine) na stranom sveučilištu, odnosno odrađivanja stručne prakse na inozemnoj ustanovi/ instituciji/tvrtki. Rezultati nekih istraživanja pokazuju da se među pozitivnim rezultatima mobilnosti na individualnoj razini ponajviše ističe činjenica da iskustvo boravka u drugoj zemlji može povećati zapošljivost pojedinca, a time i njegove mogućnosti za zapošljavanje na međunarodnom tržištu rada. Studentska mobilnost izravno pridonosi i razvoju visokog obrazovanja – studenti koji su sudjelovali u razmjeni nositelji su novih ideja i novih kontakata čime utječu na povećanje međunarodne suradnje među visokim učilištima te razmjene znanstvenih iskustava i pronalazaka, čime se stvaraju okolnosti povoljne za razvoj inovacija te uvođenje novih sadržaja i metoda u nastavne programe i procese učenja. Na pitanje o sudjelovanju u programu međunarodne mobilnosti (Slika 17) 11,7 % ispitanika odgovorilo je pozitivno, a 88,3 % negativno. Primjetan je porast broja studenata koji su sudjelovali u programu međunarodne mobilnosti u odnosu na anketu iz 2017. godine u kojoj je samo 6,6 % studenata navelo da su u sklopu studijskog programa proveli barem jedan semestar studija na sveučilištu u inozemstvu.

Slika 17 - Sudjelovanje u programu međunarodne mobilnosti

¹² Cmrečki, Biljana; Štriga, Simona; Petrović, Nenad. 2000. KARIJERNI CENTRI u Hrvatskoj i inozemstvu. Varaždin. <https://www.uig.hr/wpcontent/uploads/2020/12/Pregled-postojecih-CRK-u-RH.pdf>

Stažiranje i stručna praksa omogućavaju studentima proširenje stečenih kompetencija i razvoj odgovarajućih vještina koje doprinose boljem snalaženju u radnom okruženju, većoj samostalnosti i lakšem pronalasku zaposlenja. Praksom studenti stječu praktična znanja i vještine koje će ih učiniti konkurentnijim na tržištu i zasigurno olakšati traženje prvog posla.

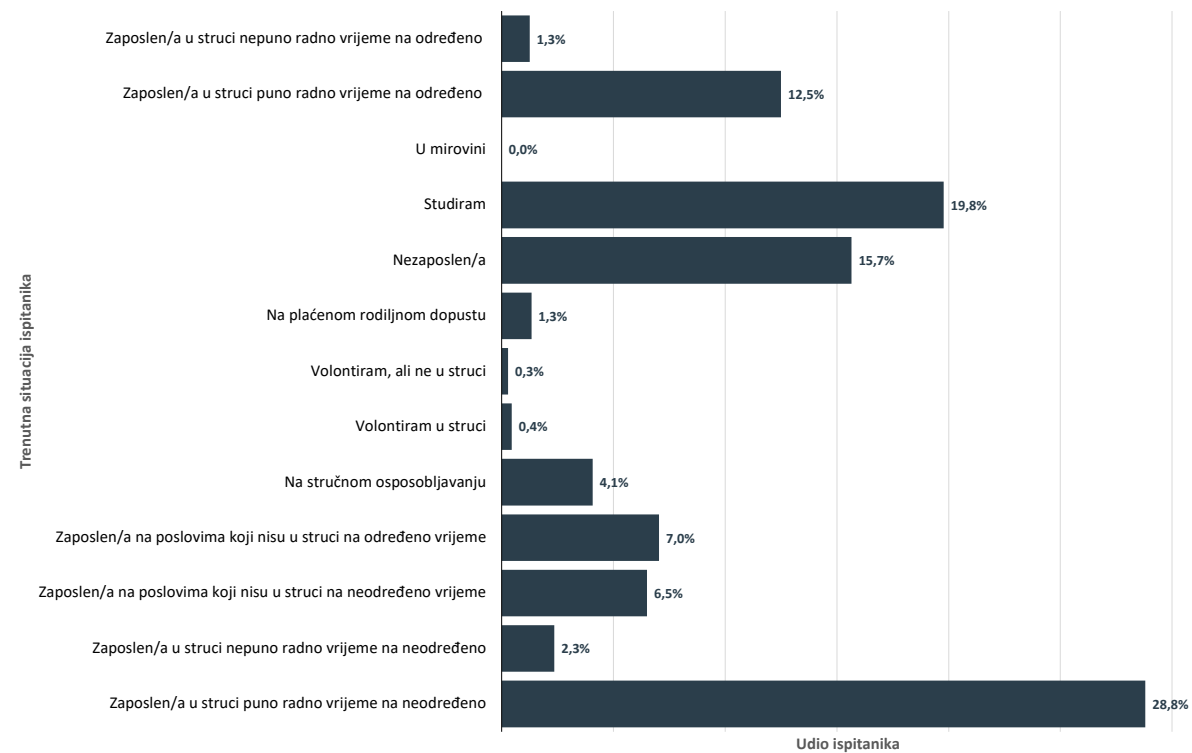
Slika 18 - Stažiranje ili odrađivanje stručne prakse

Iz odgovora na sljedeće pitanje (Slika 18) vidljivo je da je samo 57,4 % ispitanika stažiralo ili odradilo stručnu praksu tijekom studiranja. Prema podacima iz *Studije o stručnoj praksi u visokom obrazovanju*¹³ stručna je praksa u većoj mjeri zastupljena u programima stručnih studija u odnosu na sveučilišne programe, što je, uzimajući u obzir karakter samih studijskih programa, i očekivano. Naime, prema *Studiji o stručnoj praksi u visokom obrazovanju* udio studenata obuhvaćen stručnom praksom u akademskoj godini 2015./2016. na sveučilišnim studijima bio je 49 %, a na stručnim studijima 73 %. S obzirom na navedenu obuhvaćenost i udio ispitanika koji dolaze sa stručnih studija, preddiplomski stručni studij 24,7 % i specijalistički diplomski stručni studij 5,7 % (Slika 11 i Tablica 1), udio ispitanika (42,6 %) koji nisu tijekom studiranja odradili stažiranje ili stručnu praksu je očekivan.

¹³ Botrić, Valerija. 2017. Studije o stručnoj praksi u visokom obrazovanju. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.

PRIJELAZ SA STUDIJA NA TRŽIŠTE RADA

Dio upitnika koji slijedi sastoji se od pitanja povezanih s tranzicijom sa studija na tržište rada. Prvo pitanje opisuje trenutnu situaciju ispitanika (Slika 19).

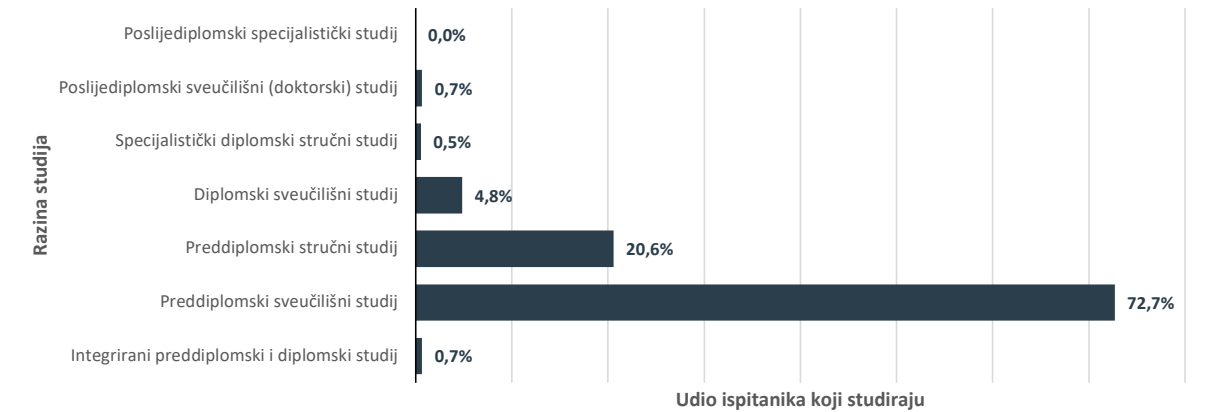
Slika 19 - Distribucija ispitanika prema njihovoj trenutnoj situaciji

Odgovor na prvo pitanje pokazuje da je najveći dio ispitanika (28,8 %) zaposlen u struci na puno radno vrijeme na neodređeno, 19,8 % ispitanika i dalje studira, 15,7 % ispitanika je nezaposleno, 12,5 % njih zaposleno je u struci na puno radno vrijeme na određeno, 7,0 % zaposleno je izvan struke na određeno radno vrijeme, 6,5 % zaposleno je izvan struke na neodređeno, 4,1 % ispitanika je na stručnom osposobljavanju, 2,3 % zaposleno je u struci na nepuno radno vrijeme na neodređeno, 0,4 % ispitanika volontira u struci, 0,3 % volontira izvan struke, a 1,3 % ispitanika je na plaćenom roditeljskom dopustu.

Tablica 3 - Struktura ispitanika prema njihovoj trenutnoj situaciji

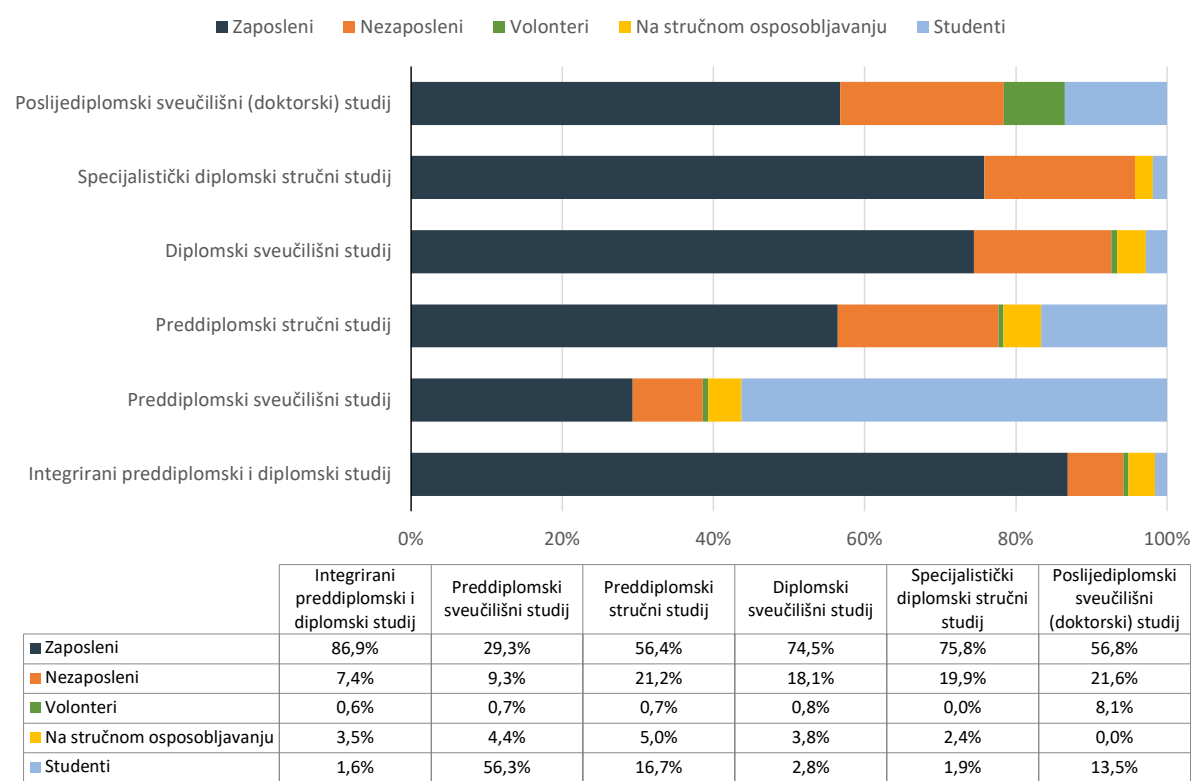
Zaposleni			59,7 %
u struci	na neodređeno	puno radno vrijeme	28,8 %
		nepuno radno vrijeme	2,3 %
	na određeno	puno radno vrijeme	12,5 %
		nepuno radno vrijeme	1,3 %
izvan struke	na neodređeno		6,5 %
	na određeno		7,0 %
na plaćenom roditeljskom dopustu			1,3 %
Nezaposleni			15,7 %
Volontiraju			0,7 %
u struci			0,4 %
izvan struke			0,3 %
Na stručnom osposobljavanju			4,1 %
Studiraju			19,8 %
U mirovini			0,0 %

Sumarno, prema Tablici 3, 59,7 % ispitanika je zaposleno, 15,7 % nezaposleno, 0,7 % volontira, 4,1 % je na stručnom osposobljavanju, a 19,8 % i dalje studira. Ovdje smo pretpostavili da su ispitanici koji su na plaćenom roditeljskom dopustu zaposleni te su pridruženi u skupinu zaposlenih. Ispitanici koji još studiraju, kao što se može vidjeti iz Slike 20, u najvećoj su mjeri završili jedan od preddiplomskih studija (92,8 %) i upisali diplomsku razinu. Najveći dio ispitanika koji su završili diplomski sveučilišni studij i još studiraju u najvećoj mjeri je na doktorskom studiju.

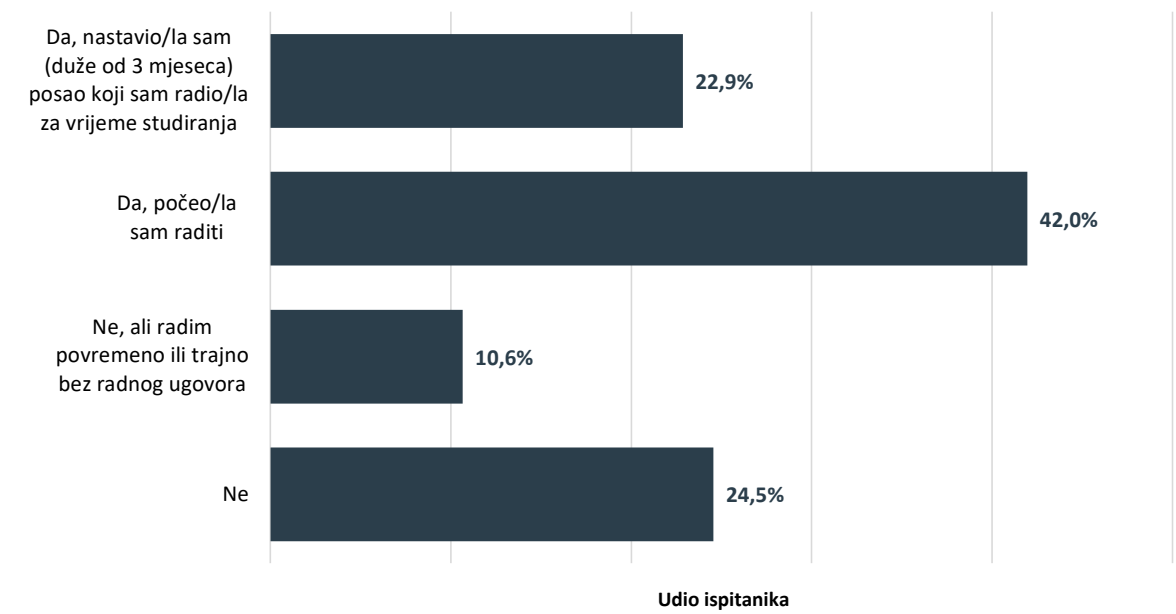
Slika 20 - Struktura ispitanika koji još studiraju prema završenoj razini studija

Slika 21 prikazuje raspodjelu trenutnih situacija ispitanika prema završenoj razini studija. Zaposleni i volonteri prikazani su sumarno kao u Tablici 3. Iz slike je jasno vidljivo da je najveći broj ispitanika (86,9 %) koji su završili integrirane preddiplomske i diplomske studije zaposlen, te ih je značajno manji broj nezaposlen (7,4 %) ili na stručnom osposobljavanju (3,5 %). Ispitanici s preddiplomskih sveučilišnih studija u najvećoj mjeri (56,3 %) nastavljaju studirati, zaposleno ih je samo 29,3 %, a nezaposleno čak 9,3 %. Ovi su podatci dobar pokazatelj da u Republici Hrvatskoj tržište rada u velikoj mjeri ne prepoznaje prvostupnike sa sveučilišnih studija ili da dodiplomski sveučilišni studiji ne osiguravaju potrebne kompetencije za prelazak na tržište rada. Kod preddiplomskih stručnih studija situacija je još lošija – 56,4 % ispitanika je zaposleno, 16,7 % njih nastavilo je studirati, a čak 21,2 % ispitanika je nezaposleno. Najveći dio ispitanika koji su završili diplomske sveučilišne studije (74,5 %) je zaposlen, na stručnom usavršavanju je 3,8 % ispitanika, a nastavljaju studiranje (u najvećem broju prelaze na doktorski studij) njih 2,8 %. Kod ovih ispitanika, koji su diplomirali na diplomskim sveučilišnim studijima, izrazito je zabrinjavajući postotak nezaposlenih – 18,1 %. Slična je situacija i kod ispitanika koji su završili specijalističke diplomske stručne studije – 75,8 % zaposlenih i čak 19,9 % nezaposlenih. Najlošija je situacija kod ispitanika koji su završili doktorski studij – samo 56,8 % zaposlenih, čak 21,6 % nezaposlenih i 8,1 % volontera.

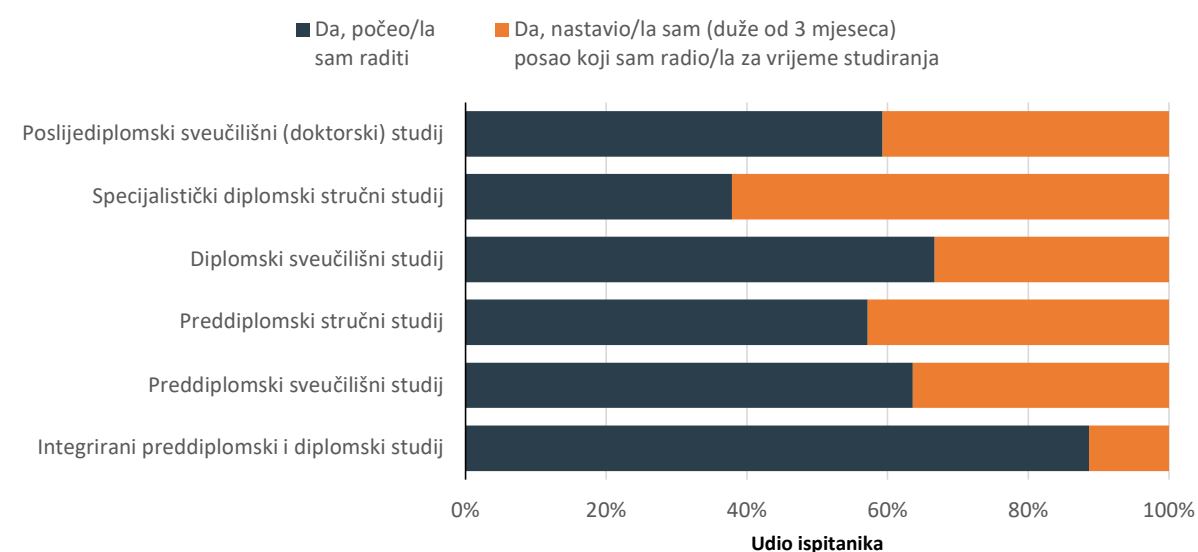

Slika 21 - Raspodjela ispitanika prema njihovom trenutnom statusu i razini završenog studija

Sljedeće pitanje u ovom dijelu ankete ispituje jesu li ispitanici od stjecanja diplome do popunjavanja upitnika imali bilo kakav plaćeni posao. Uputa u upitniku navodi da je potrebno isključiti poslove koje su ispitanici prestali raditi unutar tri mjeseca od stjecanja diplome, uključiti samozapošljavanje te uključiti različite oblike pripravničkih poslova (stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa, stažiranje i slično). Slika 22 prikazuje strukturu odgovora – 42,0 % ispitanika počelo je raditi i zadržalo posao dulje od tri mjeseca, 24,5 % ispitanika nije počelo raditi, 22,9 % ispitanika nastavilo je raditi posao koji su radili za vrijeme studiranja, a 10,6 % ispitanika radilo je samo povremeno ili bez radnog ugovora. Dobiveni podatci odgovaraju podatcima iz Tablice 3. Naime, 24,5 % ispitanika koji nisu počeli raditi uključuje 15,7 % nezaposlenih i polovinu od 19,8 % ispitanika koji još studiraju (Tablica 3), što sugerira da se polovina ispitanika koji su nastavili studirati u međuvremenu zaposlila i studiraju uz rad. Nadalje, postotak ispitanika koji su nastavili raditi posao koji su radili za vrijeme studiranja (22,9 %) odgovara upravo udjelu studenata koji su studirali kao izvanredni studenti sa Slike 12.

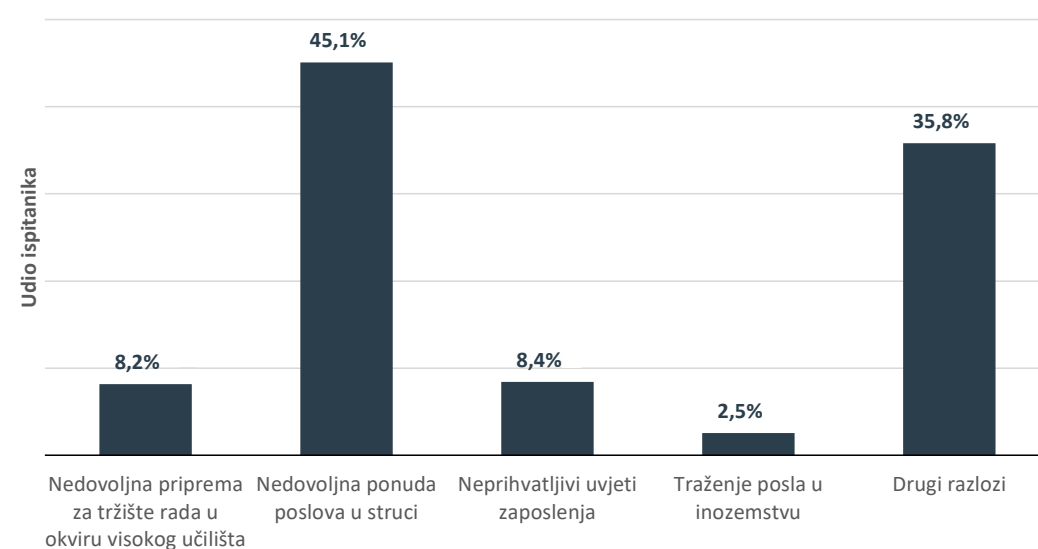
Slika 22 - Struktura ispitanika prema odgovorima na pitanje o zaposlenosti

Slika 23 - Struktura zaposlenih ispitanika prema vremenu zapošljavanja

Slika 23 pokazuje da je najveći broj zaposlenih ispitanika s integriranih preddiplomskih i diplomskih studija (88,6 %), diplomskih sveučilišnih studija (66,8 %) i preddiplomskih sveučilišnih studija (63,6 %) počeo raditi tek nakon diplome. Kod doktorskih studija (59,3 %) i preddiplomskih stručnih studija (57,2 %) podjednak broj ispitanika počeo je raditi prije i nakon završetka studija, dok je samo kod specijalističkih diplomskih stručnih studija veći broj ispitanika počeo raditi i prije završetka studija (62,2 %).

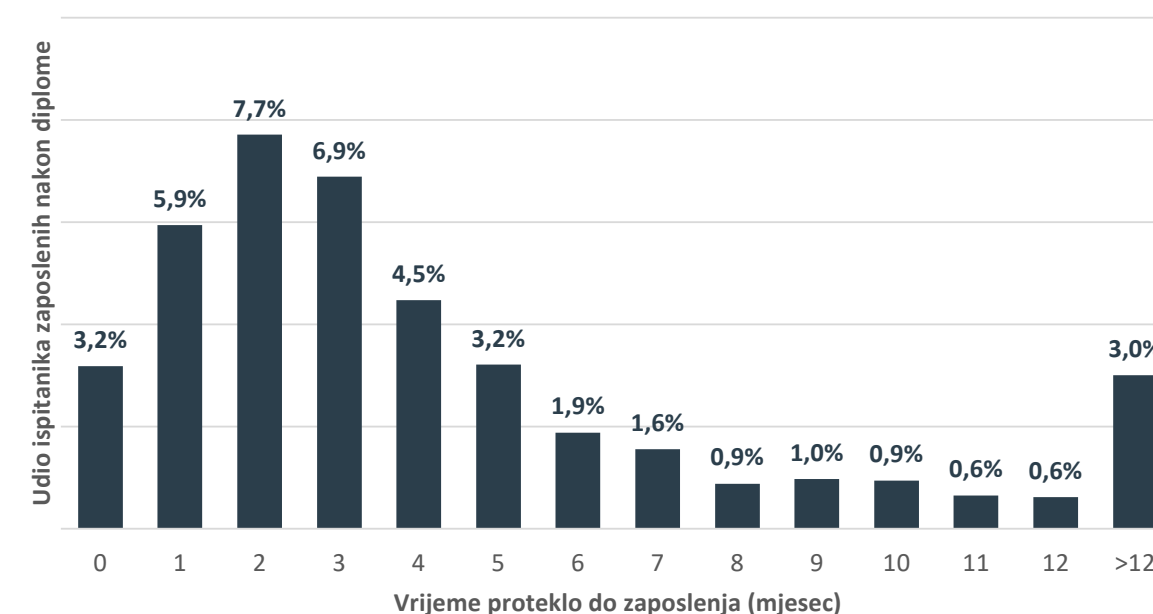
Na iduće pitanje o mišljenju ispitanika o glavnom razlogu njihove nezaposlenosti odgovarali su samo ispitanici koji su u prethodnom pitanju označili ili da od stjecanja diplome nisu imali plaćen posao ili da od stjecanja diplome rade samo povremeno ili trajno bez ugovora.

Slika 24 - Struktura ispitanika prema razlogu njihove nezaposlenosti

Prema odgovorima na ovo pitanje vidljivo je da najveći broj ispitanika (45,1 %) smatra da je uzrok njihove trenutne nezaposlenosti nedovoljna ponuda poslova u struci, a samo 8,4 % smatra da su uzrok neprihvatljivi uvjeti zaposlenja, odnosno 8,2 % da je za to odgovorna nedovoljna priprema za tržište rada u okviru visokog učilišta. Ostatak ispitanika (35,8 %) smatra da razlog njihovoj nezaposlenosti nije ni jedan od navedenih. Ispitanicima je, u okviru upitnika, bilo omogućeno da upišu specifičan razlog nezaposlenosti. Najčešći odgovori mogu se grupirati u nekoliko kategorija: nastavak obrazovanja; trudnoća i rođiljski; korupcija, namješteni natječaji i poslovi se dobivaju samo preko veze; nestabilnost na tržištu uslijed covid pandemije; poslodavci traže radno iskustvo; zdravstveni problemi.

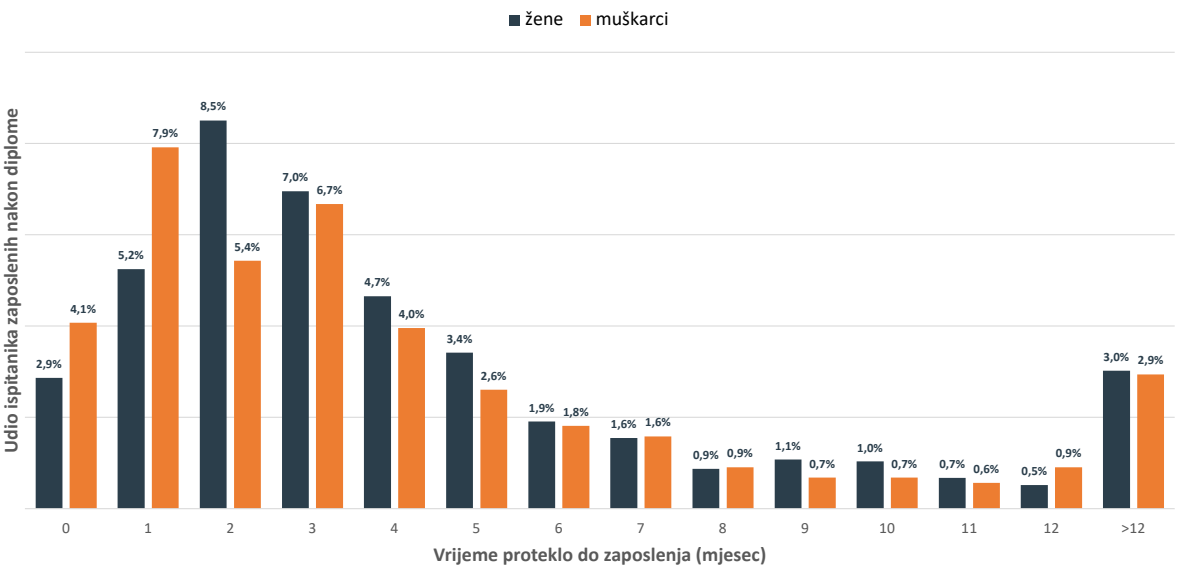
Na preostala pitanja anketnog upitnika odgovarali su samo ispitanici koji su se zaposlili, a prvo sljedeće pitanje odnosilo se na vrijeme zapošljavanja. S obzirom na to da vrijeme zapošljavanja samo po sebi nije značajna informacija, navedeni odgovori povezani su s podacima o vremenu završnog ispita (iz drugog dijela ankete) kako bi se dobili podatci o vremenu proteklom od završetka studija do prvog zapošljavanja. Ispitanici koji su se zaposlili prije završnog ispita (ispitanici koji su odgovorili na prethodno pitanje s *Nastavio/la sam posao koji sam radio/la za vrijeme studiranja*, Slika 22), kao i ispitanici koji nisu zaposleni ili rade bez trajnog ugovora nisu uključeni u sljedeću analizu. Raspodjela ispitanika prema vremenu (u mjesecima) proteklom od završnog ispita do prvog zaposlenja dana je na Slici 25.

Slika 25 - Raspodjela ispitanika prema vremenu proteklom od diplome do prvog zaposlenja

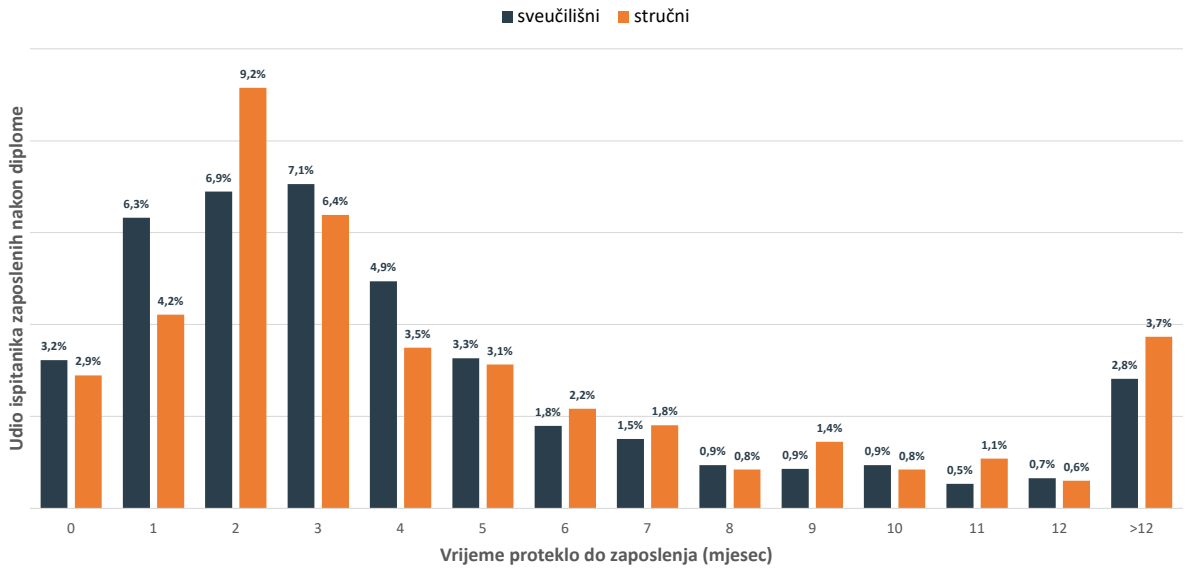
Iz raspodjele je vidljivo da se odmah nakon diplome zaposlilo 3,2 % ispitanika, mjesec dana nakon diplome 5,9 %, a maksimum zapošljavanja postignut je u drugom mjesecu nakon diplome kada se zaposlilo 7,7 % ispitanika. Nakon tog perioda postotak zapošljavanja eksponencijalno pada, od 6,9 % u trećem mjesecu nakon diplome pa sve do 0,9 % u osmom mjesecu nakon diplome zbog smanjenja populacije koja se još može zaposliti. Sljedeća dva mjeseca postotak ostaje na istoj razini. Ostatak od 3,0 % ispitanika zaposlio se nakon dvanaest i više mjeseci.

Iz grafa na Slici 26, koji prikazuje raspodjelu ispitanika prema vremenu proteklom do zaposlenja i prema spolu, vidljivo je da su se muškarci puno brže zapošljavali samo neposredno nakon završetka studija – nakon prvog mjeseca zaposlilo se 12,0 % muškaraca, a samo 8,1 % žena. Međutim, tijekom drugog mjeseca zaposlilo se 8,5 % žena i samo 5,4 % muškaraca. Prema tome, dva mjeseca nakon diplome ukupno je zaposleno tek nešto više muškaraca (17,4 % prema 16,6 %). Nakon drugog mjeseca trend zapošljavanja muškaraca i žena je podjednak te se tijekom prve godine zaposli jednak udio muškaraca i žena.

Slika 26 - Vrijeme proteklo od diplome do prvog zaposlenja prema spolu

Na Slici 27 prikazana je raspodjela ispitanika prema vremenu proteklom do zaposlenja i prema vrsti studija.

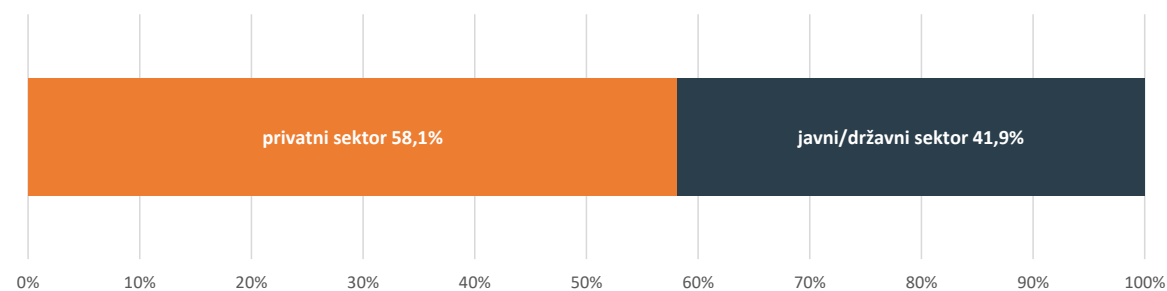
Slika 27 - Vrijeme proteklo od diplome do prvog zaposlenja prema vrsti studija

Ispitanici koji su završili sveučilišne studije zaposlili su se brže nakon završetka studija – nakon prvog mjeseca zaposlilo ih se 9,2 %, dok je u istom periodu zaposleno 7,1 % ispitanika koji su završili stručne studije. Ipak, tijekom drugog mjeseca zaposlilo se 9,2 % studenata sa stručnih studija i 6,9 % studenata sa sveučilišnih studija. Tijekom četvrtog i petog mjeseca ponovno se bolje zapošljavaju studenti sa sveučilišnih studija, no nakon tog perioda trend zapošljavanja podjednak je za obje skupine ispitanika. Uočljivo je da se tijekom prve godine ipak zaposlio nešto veći postotak ispitanika sa sveučilišnih studija.

Što se tiče sektora u kojem su se ispitanici zaposlili vidljivo je, prema Slici 28, da se čak 41,9 % ispitanika nakon diplome zaposlilo u javnom ili državnom sektoru. U odnosu na anketu iz 2017. godine udio ispitanika zaposlenih u javnom ili državnom sektoru (37,7 %) narastao je za 4,2 postotna boda.

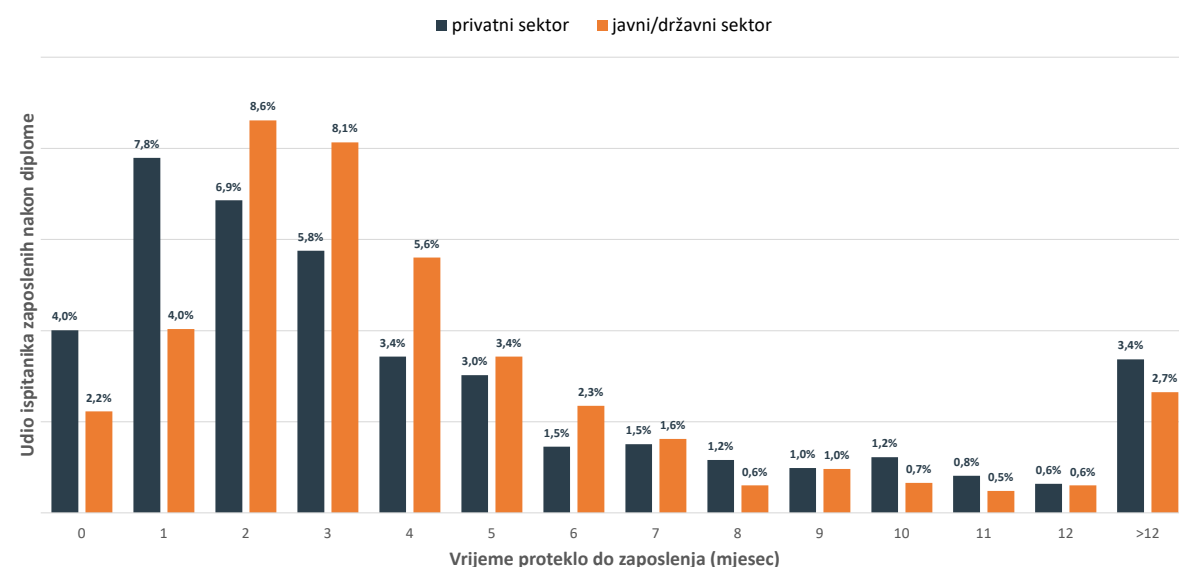
Prema podacima Eurostata¹⁴ Hrvatska uz Rumunjsku i Sloveniju ima najvišu stopu rasta udjela radne snage u javnom ili državnom sektoru od 2000. do 2019. godine. Ujedno je 2019. godine Hrvatska bila na ukupno četvrtom mjestu u EU po postotku udjela radne snage u javnom ili državnom sektoru (23%).

¹⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/european_economy/bloc-4d.html?lang=en

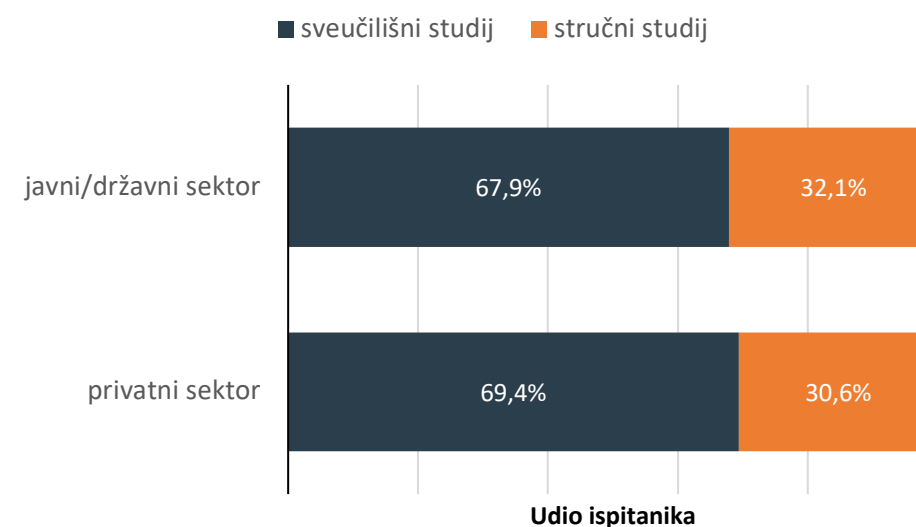
Slika 28 - Sektor prvog zaposlenja

Nadalje, prema dobivenim podacima prikazanim na Slici 29 vidljivo je da se zapošljavanje ispitanika u privatni sektor odvijalo puno brže od zapošljavanja u javni/državni sektor.

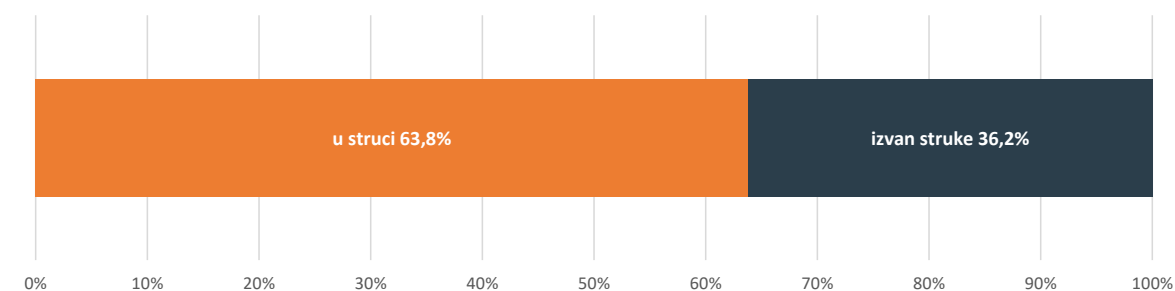
Slika 29 - Vrijeme proteklo od diplome do prvog zaposlenja prema vrsti sektora prvog posla

Također, iz Slike 30 vidljivo je da, unatoč uvriježenom mišljenju, ne postoji korelacija između vrste studija i sektora zapošljavanja, odnosno da se jednak udio ispitanika koji su završili sveučilišni studij zaposlio u privatnom, kao i u javnom/državnom sektoru. Posljedično, isti zaključak vrijedi i za ispitanike sa stručnih studija.

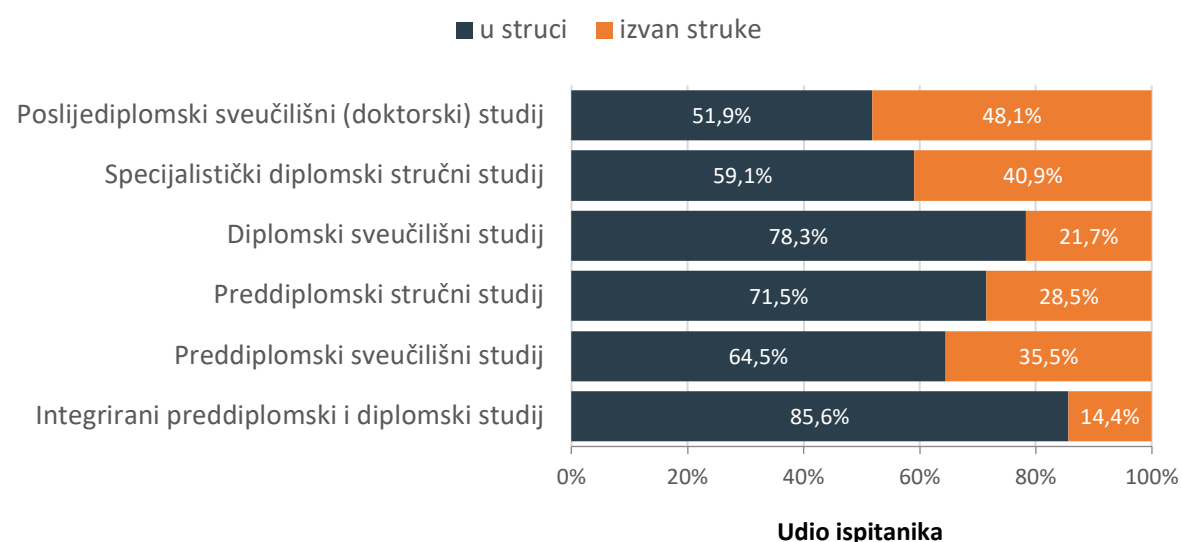
Slika 30 - Zapošljavanje ispitanika u javni/državni i privatni sektor prema završenoj vrsti studija

Prema odgovorima na sljedeće pitanje (Slika 31) vidljivo je da se 63,8 % ispitanika zaposlilo u struci, a 36,2 % izvan struke, što predstavlja značajan pad u odnosu na 2017.godinu kada je udio zaposlenih u struci bio 78,2%. Zanimljivo je pogledati kako zapošljavanje u struci ovisi o vrsti studija (Slika 32).

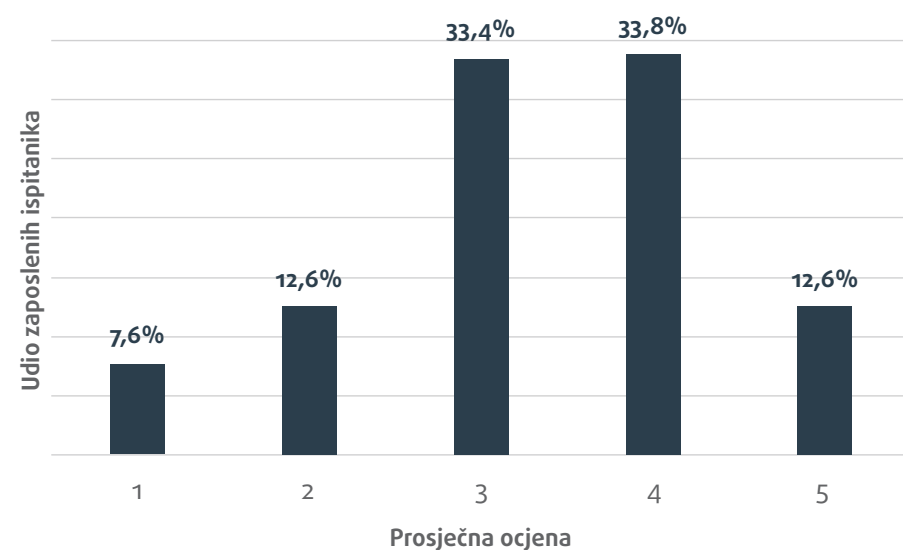
Slika 31 - Struktura ispitanika prema prvom zaposlenju u struci ili izvan struke

Najveći postotak zapošljavanja u struci prisutan je kod ispitanika koji su diplomirali na integriranim preddiplomskim i diplomskim studijima (85,6 %), slijede diplomski sveučilišni studiji (78,3 %), preddiplomski stručni studiji (71,53 %), preddiplomski sveučilišni studiji (64,5 %) te specijalistički diplomski stručni studiji (59,1 %). Iznenađujuće, najveći postotak (48,1 %) ispitanika koji se zaposlio izvan struke dolazi iz skupine ispitanika s doktorskih studija.

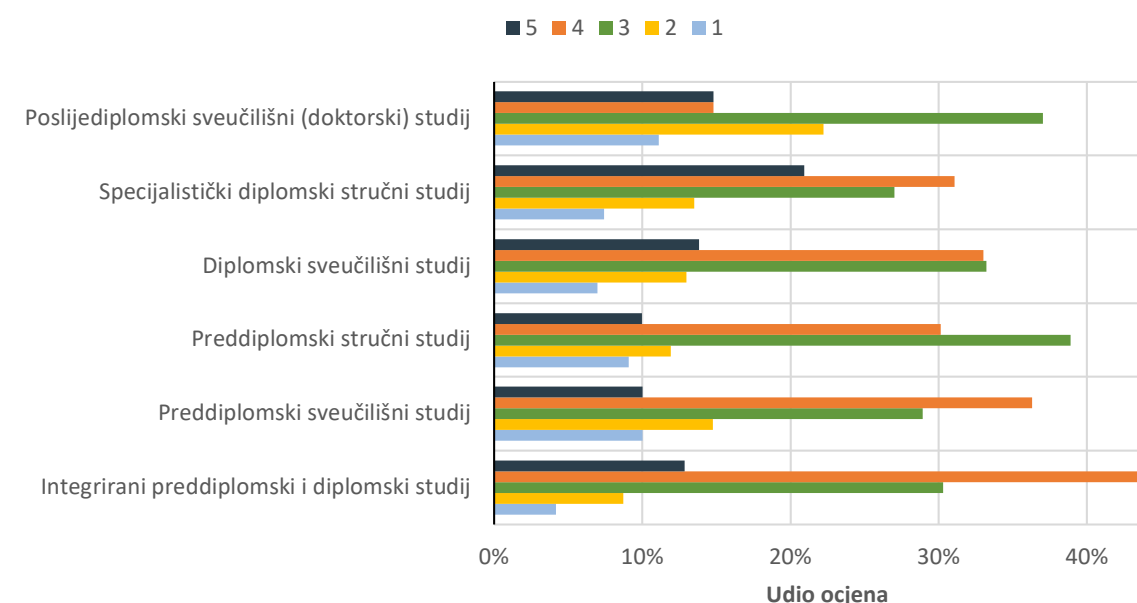
Slika 32 - Zapošljavanje u struci prema vrsti studija

U sljedećem pitanju ispitanici su ocjenjivali u kojoj su mjeri na studiju stekli znanja i vještine potrebne za prvo zaposlenje. Ponuđeni odgovori bili su stupnjevani od 1 – *nimalo* do 5 – *u velikoj mjeri*. Rezultati odgovora prikazani su na Slici 33 iz koje je vidljivo da je najveći broj ispitanika navedena znanja i vještine ocijenio s 4 (33,8 %) ili 3 (33,4 %). Značajno manji i jednak postotak ispitanika potrebnim znanjima i vještinama dao je ocjenu 2 i 5 (12,6 %). Prosječna ocjena prilično je niska i iznosi 3,31.

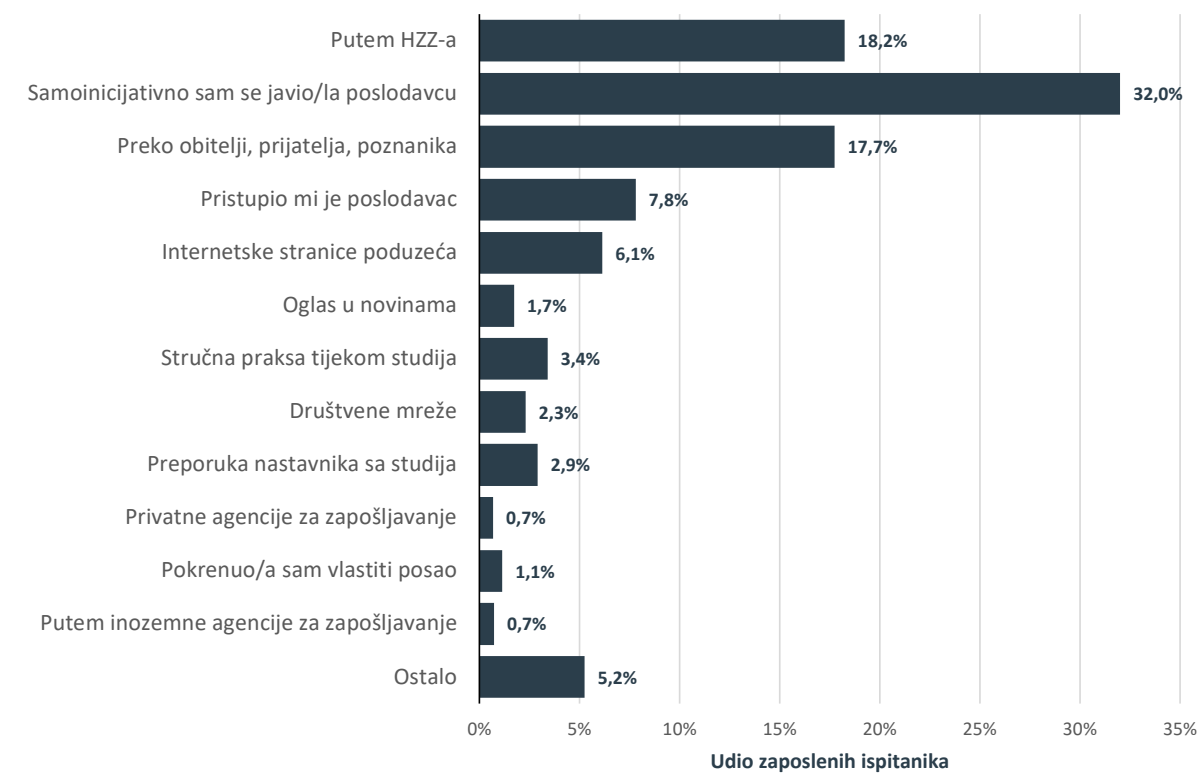
Slika 33 - Ocjena na studiju stečenih znanja i vještina potrebnih za prvo zaposlenje

Procjena znanja i vještina potrebnih za prvo zaposlenje prema vrsti studija prikazana je na Slici 34. Najvišu prosječnu ocjenu dobili su integrirani preddiplomski i diplomski studiji – 3,53, a najnižu preddiplomski stručni studiji – 3,20. Ostale prosječne ocjene su redom: specijalistički diplomski stručni studij – 3,45, diplomski sveučilišni studij – 3,34 i preddiplomski sveučilišni studij – 3,22. Konzistentno sa zaključkom uz Sliku 21 i ovdje možemo zaključiti da dodiplomski sveučilišni i stručni studiji ne osiguravaju potrebne kompetencije za prelazak na tržište rada.

Slika 34 - Struktura ocjena znanja i vještina stečenih na studiju i potrebnih za prvo zaposlenje prema vrsti studija

Što se tiče načina pronalaska prvog zaposlenja (Slika 35), zanimljivo je da se najveći broj ispitanika (32,0 %) zaposlio direktnim javljanjem poslodavcu. Osim direktnog kontakta, najčešće strategije pronalaska prvog zaposlenja su putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (18,2 %) te preko obitelji, prijatelja ili poznanika (17,7 %). Primjetna je značajna promjena u odnosu na 2017. godinu kada je najviše ispitanika prvi posao našlo putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (25,1 %), a samo 18,6 % direktnim javljanjem poslodavcu. Zastupljenost metoda pronalaženja posla prikazana je na Slici 35.

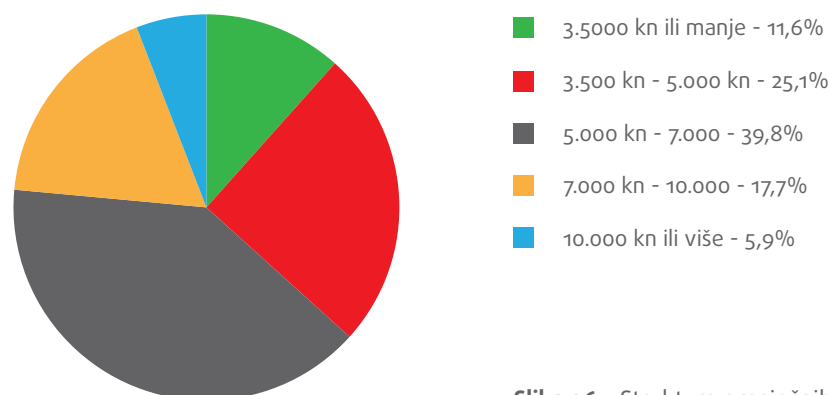
Slika 35 - Način pronalaska prvog zaposlenja

Prema spolu (Tablica 4), uočava se da nema većih razlika u metodama pronalaska prvog zaposlenja, osim u činjenici da su žene u većem postotku (21,5 %) pronašle prvo zaposlenje putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u odnosu na muškarce (9,3 %). Nadalje, iako se radi o malim postotcima, uočljivo je da je dvostruko više muškaraca (u odnosu na žene) pokrenulo vlastiti posao te ih se tri puta više zaposlilo putem inozemne agencije za zapošljavanje. Prema vrsti studija, dvostruko veći postotak ispitanika sa stručnih, u odnosu na ispitanike sa sveučilišnih studija, zaposlio se putem HZZ-a. Nadalje, iznenađujuće, skoro dvostruko veći postotak ispitanika sa sveučilišnih studija, u odnosu na ispitanike sa stručnih studija, zaposlio se na način da im je pristupio poslodavac, a trostruko veći postotak ispitanika sa sveučilišnih studija, u odnosu na ispitanike sa stručnih studija, zaposlio se putem stručne prakse tijekom studija. Prema sektoru, ispitanici koji su se zaposlili u državnom/javnom sektoru u najvećoj mjeri (30,6 %) i u višestrukom postotku u odnosu na ispitanike koji su se zaposlili u privatnom sektoru (9,3 %) zapošljavaju se putem HZZ-a. S druge strane, ispitanici zaposleni u privatnom sektoru zapošljavaju se u dvostruko većem postotku preko obitelji, prijatelja ili poznanika, što je i očekivano. Prema zapošljavanju u struci, ispitanici zaposleni u struci zaposlili su se putem HZZ-a (20,9 %) u dvostruko većem postotku od ispitanika zaposlenih izvan struke (10,7 %). Nadalje, veći postotak ispitanika zaposlen izvan struke zaposlio se preko obitelji, prijatelja ili poznanika, što je isto tako očekivano. Također, očekivano, višestruki veći postotak ispitanika zaposlio se u struci putem stručne prakse odrađene tijekom studija i uz pomoć preporuke nastavnika sa studija.

Tablica 4 - Način pronalaska prvog zaposlenja prema spolu, vrsti studija, sektoru zaposlenja i struci

METODA TRAŽENJA POSLA	SPOL		VRSTA STUDIJA		SEKTOR		U STRUCI	
	žene	muškarci	sveučilišni	stručni	privatni	javni/državni	da	ne
Putem HZZ-a	21,5 %	9,3 %	13,9 %	28,3 %	9,3 %	30,6 %	20,9 %	10,7 %
Samoinicijativno sam se javio/la poslodavcu	30,7 %	35,5 %	32,6 %	29,7 %	33,3 %	30,3 %	31,2 %	34,2 %
Preko obitelji, prijatelja, poznanika	17,5 %	18,5 %	17,4 %	18,4 %	22,4 %	11,3 %	14,8 %	26,3 %
Pristupio mi je poslodavac	7,1 %	9,6 %	9,0 %	5,0 %	8,0 %	7,5 %	8,1 %	6,8 %
Internetske stranice poduzeća	6,2 %	5,9 %	5,8 %	7,2 %	4,8 %	7,9 %	7,0 %	3,6 %
Oglas u novinama	1,7 %	1,7 %	1,9 %	1,4 %	2,2 %	1,1 %	1,4 %	2,8 %
Stručna praksa tijekom studija	3,0 %	4,5 %	4,2 %	1,5 %	3,9 %	2,7 %	4,2 %	1,1 %
Društvene mreže	2,5 %	1,9 %	2,7 %	1,1 %	3,5 %	0,7 %	2,2 %	2,8 %
Preporuka nastavnika sa studija	2,9 %	3,0 %	4,0 %	0,8 %	2,8 %	3,0 %	3,8 %	0,2 %
Privatne agencije za zapošljavanje	0,7 %	0,6 %	0,8 %	0,6 %	1,0 %	0,2 %	0,6 %	1,0 %
Pokrenuo/la sam vlastiti posao	0,9 %	1,9 %	1,2 %	1,1 %	1,9 %	0,1 %	0,7 %	2,4 %
Putem inozemne agencije za zapošljavanje	0,5 %	1,4 %	0,7 %	0,7 %	0,9 %	0,5 %	0,5 %	1,5 %
Ostalo	4,9 %	6,2 %	5,8 %	4,2 %	6,0 %	4,2 %	4,7 %	6,8 %

Iduće pitanje odnosilo se na prosječna mjesečna neto primanja ispitanika bez prekovremenih sati, bonusa ili dodatnih primanja. Za samozaposlene (sa ili bez zaposlenika) ova se primanja odnose na iznos nakon što se oduzmu troškovi poslovanja, ali prije nego što se oduzmu porezi. Prema raspodjeli mjesečnih neto primanja (Slika 36) vidljivo je da najveći postotak ispitanika (39,8 %) ima mjesečna primanja u iznosu 5 000 kn – 7 000 kuna. Čak 25,1 % ispitanika ima još niža primanja, 3 500 kn – 5 000 kuna, a 11,6 % ispitanika ima primanja i ispod 3 500 kuna. Samo 5,9 % ispitanika ima primanja iznad 10 000 kuna. Uparivanje trenutnog mjesta boravišta i raspodjele prosječnih neto primanja ukazuje na činjenicu da velik dio ispitanika koji imaju mjesečna primanja iznad 10 000 kuna žive i rade u inozemstvu (Slika 37).

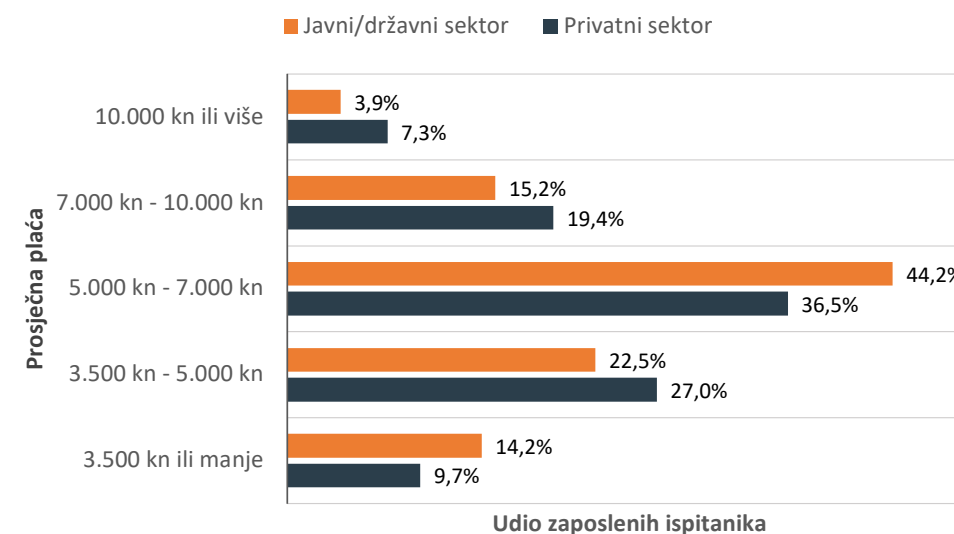

Slika 36 - Struktura prosječnih mjesečnih neto primanja

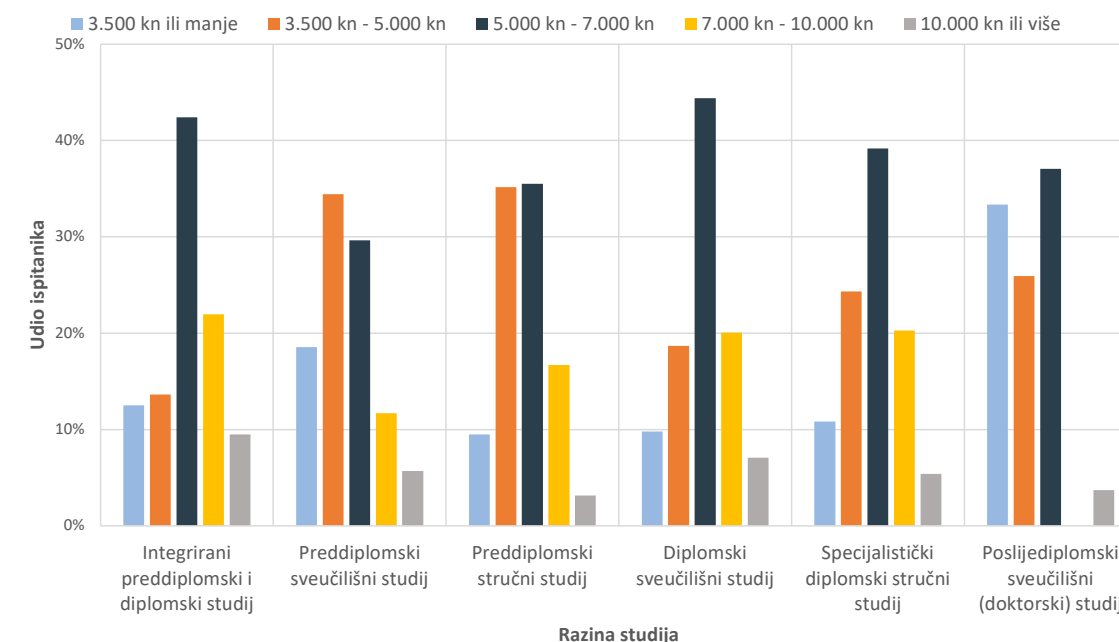
Slika 37 - Struktura prosječnih mjesečnih neto primanja prema mjestu boravka

Prema sektoru zaposlenja (Slika 38), gotovo dvostruki udio ispitanika koji imaju primanja iznad 10 000 kuna zaposlen je, očekivano, u privatnom sektoru, dok s druge strane, značajno veći postotak ispitanika zaposlenih u javnom/državnom sektoru ima primanja između 5 000 i 7 000 kuna te ispod 3 500 kuna. Također, značajno veći udio ispitanika zaposlenih u privatnom sektoru ima primanja između 7 000 i 10 000 kuna.

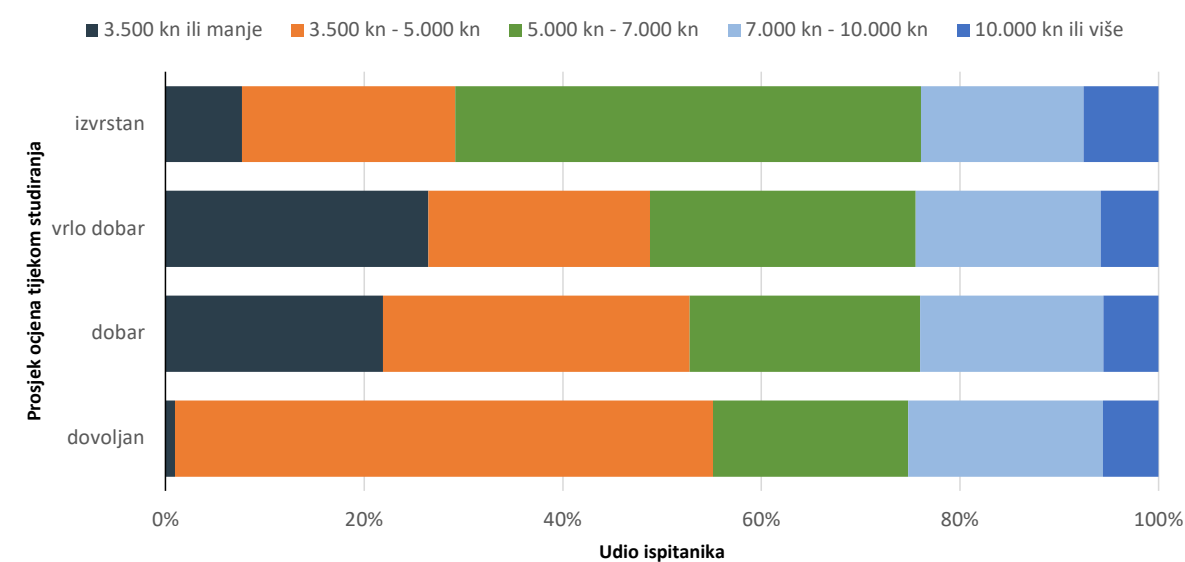
Slika 38 - Struktura mjesečnih neto primanja prema sektoru zaposlenja

Nadalje, struktura prosječnih mjesečnih neto primanja prema razini studija (Slika 39) otkriva da ispitanici koji su završili doktorski studij, i imaju najvišu razinu obrazovanja, u najvećem postotku imaju najniža prosječna primanja. Razlog tog paradoksa može biti činjenica da je veliki dio njih još u statusu znanstvenih novaka ili poslijedoktoranada na sveučilištima i institutima ili su zaposleni na privremenim poslovima i čekaju bolje zaposlenje. Nešto bolja, ali ipak dosta niska primanja imaju i ispitanici koji su završili preddiplomski sveučilišni studij, što je ujedno i jedan od bitnih razloga zašto najveći dio (56,3 %, Slika 21) njih nastavlja studirati. Najviša prosječna primanja imaju ispitanici koji su završili integrirani preddiplomski i diplomski studij te ispitanici koji su završili diplomski sveučilišni studij.

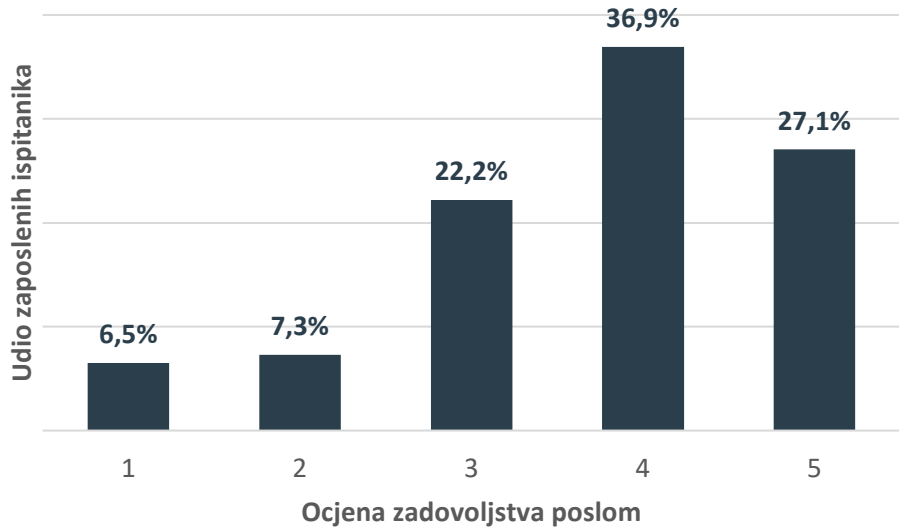
Slika 39 - Struktura mjesečnih neto primanja prema razini studija

Konačno, struktura mjesečnih neto primanja prema prosječnoj ocjeni tijekom studija (Slika 40) pokazuje da je ipak najveći postotak ispitanika koji imaju primanja iznad 10 000 kuna završio studij s prosječnom ocjenom izvrstan, dok je najmanji postotak ispitanika s ovim primanjima završio studij s prosječnom ocjenom dovoljan. Također, najveći postotak ispitanika koji su završili studij s ocjenom dovoljan (54,2 %) ima primanja između 3 500 i 5 000 kuna. Međutim, velik postotak vrlo dobrih (26,5 %) i izvrsnih (7,7 %) studenata ima primanja ispod 3500 kuna. Također, najveći postotak ispitanika koji su završili studij s ocjenom izvrstan (46,9 %) ima primanja između 5 000 i 7 000 kuna.

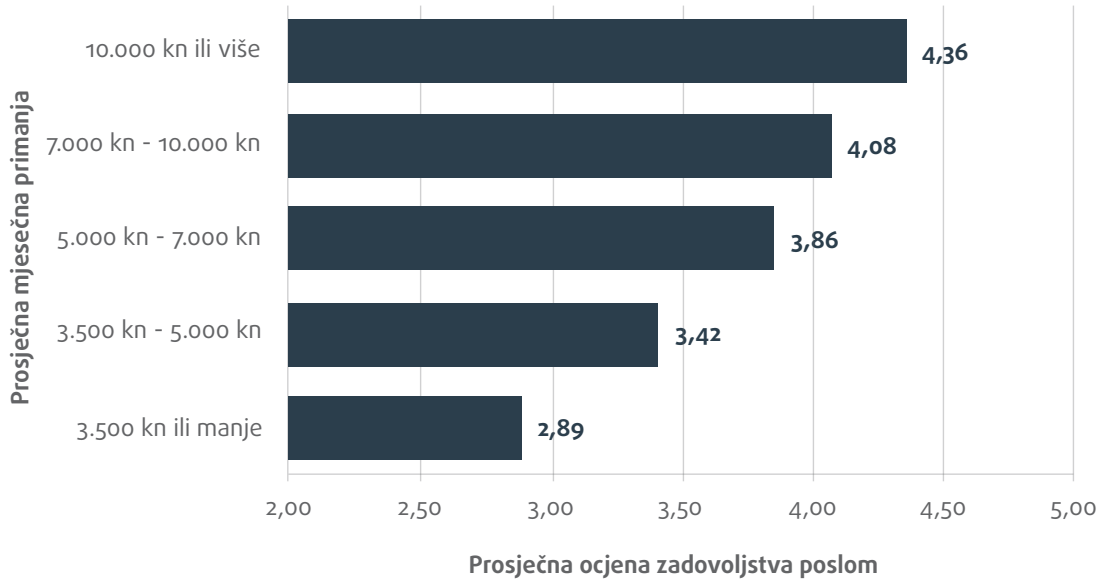
Slika 40 - Struktura mjesečnih neto primanja prema prosječnim ocjenama tijekom studiranja

U posljednjem pitanju ovog dijela ankete ispitanici su ocjenjivali vlastito zadovoljstvo trenutnim poslom. Ponuđeni odgovori rangirani su od 1 – *uopće nisam zadovoljan/na* do 5 – *u potpunosti sam zadovoljan/na*. Raspodjela ocjena (Slika 41) pokazuje da je najveći postotak zaposlenih ispitanika zadovoljan (36,9 %) i u potpunosti zadovoljan (27,1 %) svojim trenutnim poslom. Samo manji postotak ispitanika (13,8 %) nije zadovoljan trenutnim poslom. Prosječna ocjena zadovoljstva trenutnim poslom je 3,71.

Slika 41 - Raspodjela ocjena zadovoljstva ispitanika trenutnim poslom

Zanimljivo je promotriti korelaciju između prosječnih mjesečnih primanja i zadovoljstva poslom (Slika 42). Očekivano, ispitanici s najvećim primanjima, preko 10 000 kuna, ocijenili su zadovoljstvo svojim trenutnim poslom prosječnom ocjenom 4,36, dok je prosječna ocjena ispitanika s najnižim primanjima bila 2,89.

Slika 42 - Prosječna ocjena zadovoljstva trenutnim poslom u odnosu na prosječna mjesečna primanja

Prema spolu (Tablica 5), muškarci su ipak nešto zadovoljniji trenutnim poslom, te je njihova prosječna ocjena (3,77) nešto viša od ocjene žena (3,68). Prema sektoru, ispitanici zaposleni u privatnom sektoru (3,83) zadovoljniji su svojim poslom od ispitanika zaposlenih u javnom ili državnom sektoru (3,62). Na kraju, ispitanici koji su se zaposlili u struci značajno su zadovoljniji svojim trenutnim poslom, njihova je prosječna ocjena (3,86) značajno viša od ocjene ispitanika koji su se zaposlili izvan struke (3,28).

Tablica 5 - Ocjena zadovoljstva poslom prema spolu, sektoru i zaposlenju u struci

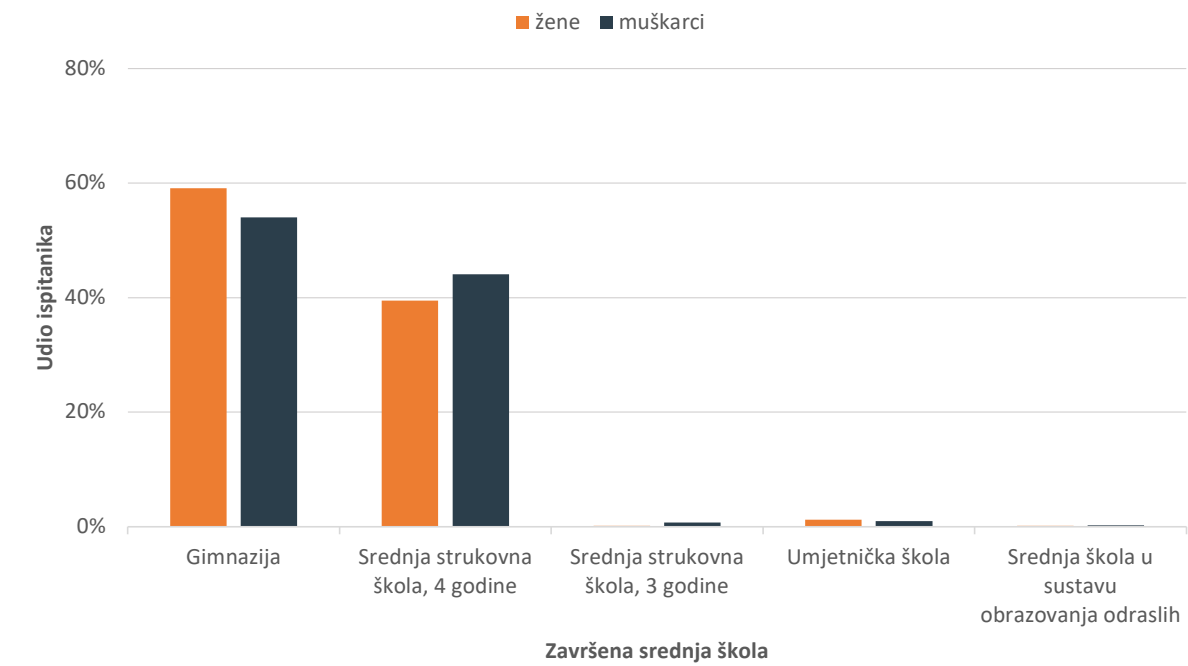
OCJENA ZADOVOLJSTVA POSLOM	SPOL		SEKTOR		U STRUCI	
	žene	muškarci	privatni	javni/državni	da	ne
1	7,0 %	5,0 %	5,7 %	7,0 %	5,0 %	10,8 %
2	7,3 %	7,2 %	5,2 %	8,8 %	5,1 %	13,6 %
3	22,2 %	22,1 %	20,5 %	23,4 %	19,6 %	29,7 %
4	36,9 %	37,1 %	37,2 %	36,8 %	39,9 %	28,4 %
5	26,5 %	28,7 %	31,4 %	24,0 %	30,4 %	17,5 %
Prosječna ocjena	3,68	3,77	3,83	3,62	3,86	3,28

ANALIZA RAZLIKA PREMA SPOLU

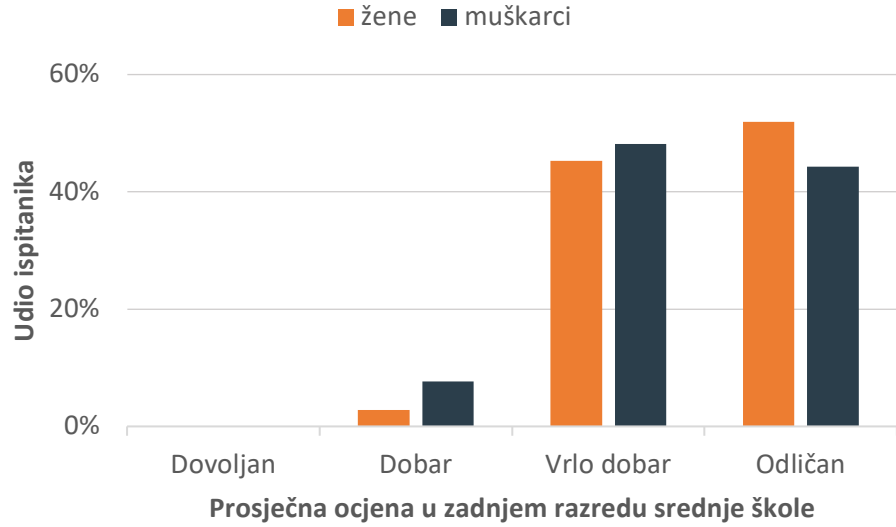
Od 3 833 studenta koji su ispunili upitnik 2 782 (72,6 %) su žene, 1 039 (27,1 %) muškarci, dok se 11 (0,3 %) studenata izjasnilo kao ostali (Slika 1). Na osnovi rezultata ove ankete možemo donijeti sljedeće zaključke o spolnim razlikama kada promatramo tranziciju iz visokog obrazovanja na tržište rada.

Žene ulaze u visoko obrazovanje s prosječno višim stupnjem srednjoškolskog obrazovanja u odnosu na muškarce (Slika 43).

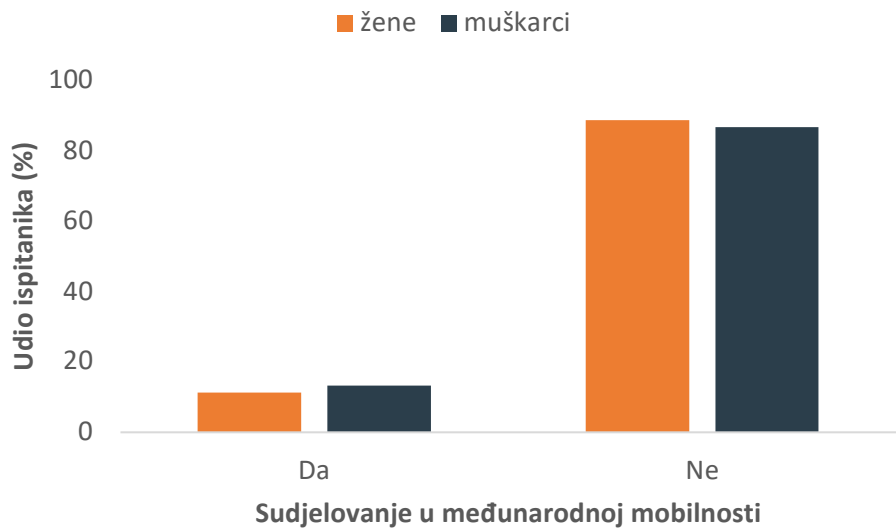
Slika 43 - Struktura završene srednje škole prema spolu

Žene ulaze u visoko obrazovanje s višom prosječnom ocjenom u posljednjem razredu srednje škole (4,50) u odnosu na muškarce (4,37) (Slika 44).

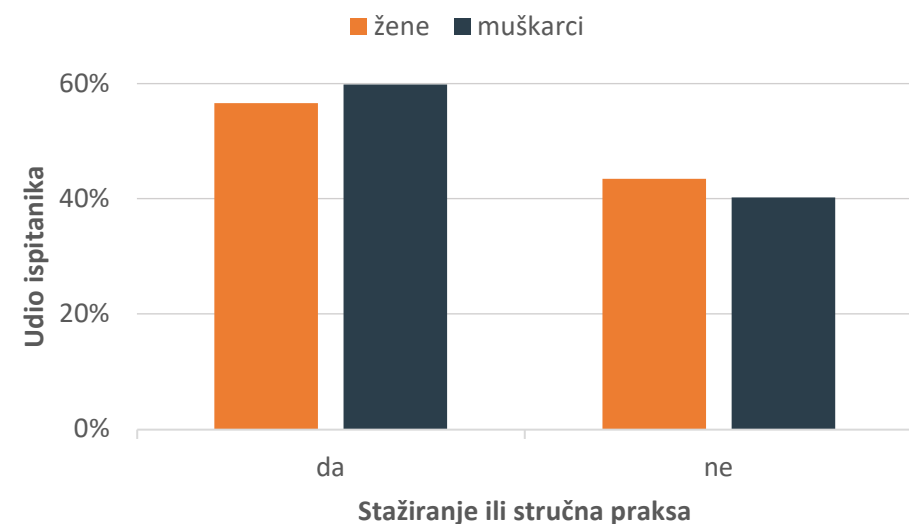
Slika 44 - Struktura prosječne ocjene u posljednjem razredu srednje škole prema spolu

Žene neznatno manje sudjeluju u programu međunarodne mobilnosti (11,2 %) u odnosu na muškarce (13,2 %) (Slika 45).

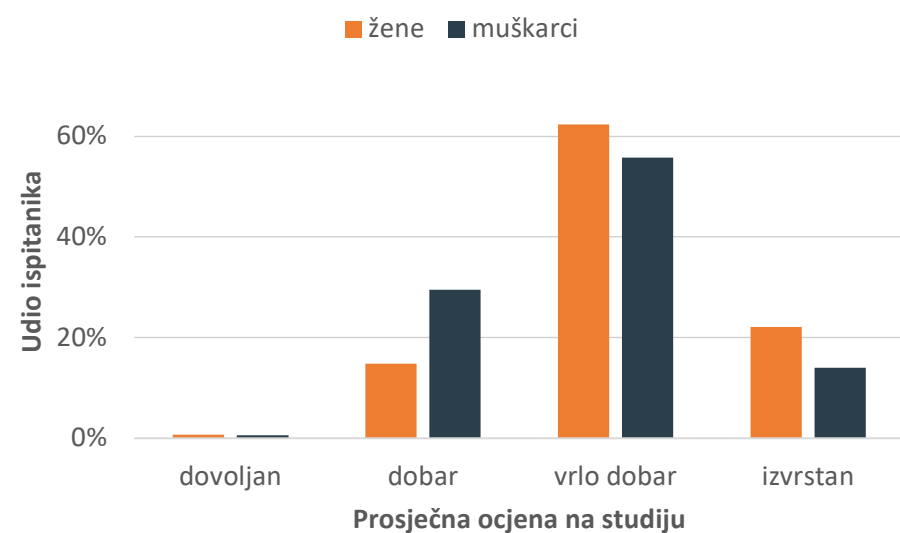
Slika 45 - Struktura sudjelovanja u međunarodnoj mobilnosti prema spolu

Žene neznatno manje stažiraju ili odrađuju stručnu praksu tijekom studiranja (56,6 %) u odnosu na muškarce (59,8 %) (Slika 46).

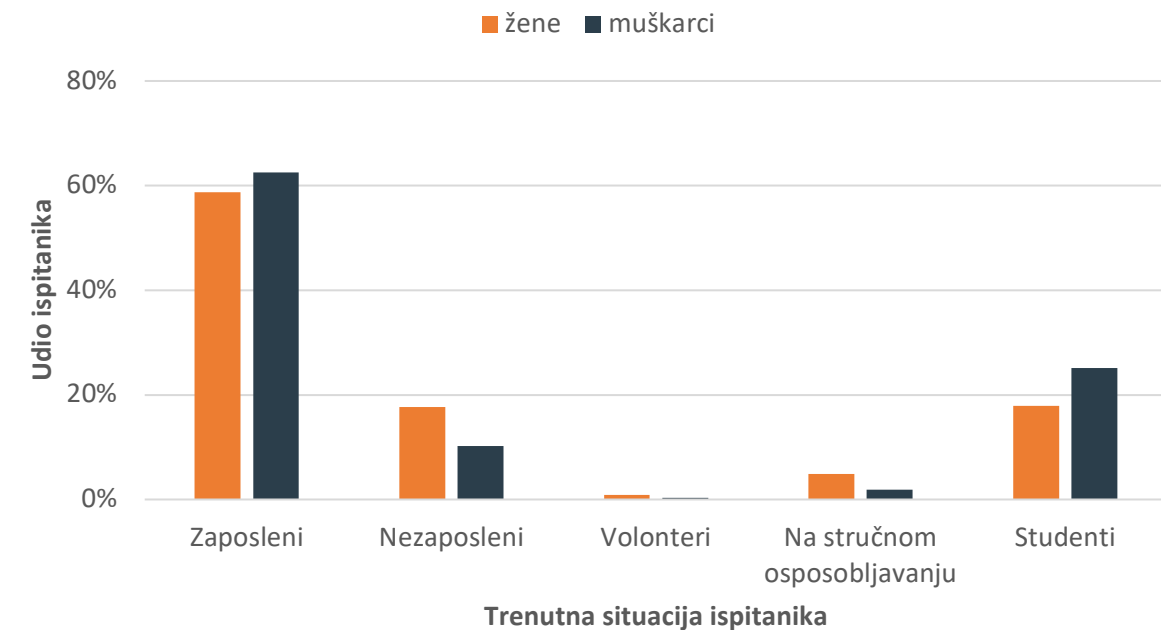
Slika 46 - Struktura stažiranja ili stručne prakse prema spolu

Žene završavaju visoko obrazovanje s znatno višom prosječnom ocjenom (4,06) u odnosu na muškarce (3,83) (Slika 47).

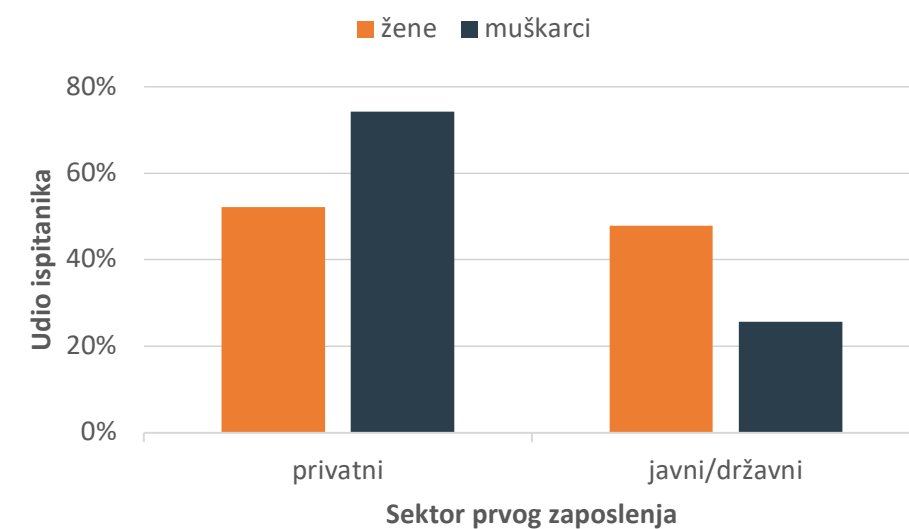
Slika 47 - Prosječna ocjena na studiju prema spolu

Žene se nakon izlaska iz visokog obrazovanja teže zapošljavaju (58,8 %) u odnosu na muškarce (62,5 %), u manjem postotku nastavljaju studirati (17,9 %) u odnosu na muškarce (25,1 %) i češće ostaju nezaposlene (17,6 %) u odnosu na muškarce (10,2 %) (Slika 48).

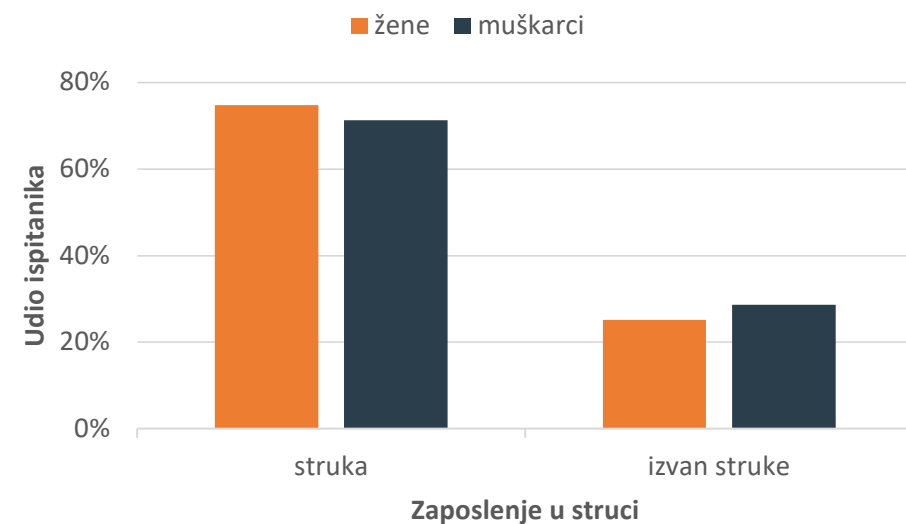
Slika 48 - Trenutna situacija ispitanika prema spolu

Žene se češće zapošljavaju u javnom/državnom sektoru (47,9 %) u odnosu na muškarce (25,7 %), a rjeđe u privatnom sektoru (52,1 %) u odnosu na muškarce (74,3 %) (Slika 49).

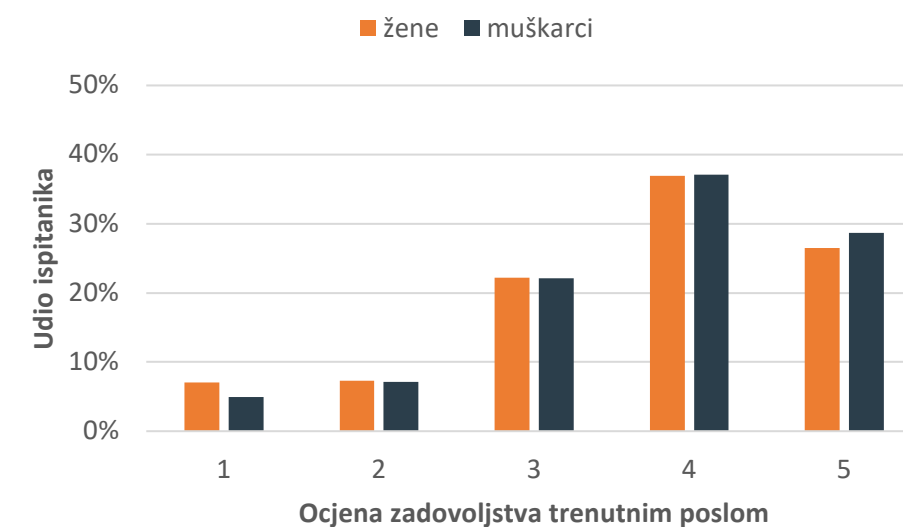
Slika 49 - Struktura zapošljavanja u privatnom ili javnom/državnom sektoru prema spolu

Žene se češće zapošljavaju u struci (74,8 %) u odnosu na muškarce (71,3 %) (Slika 50).

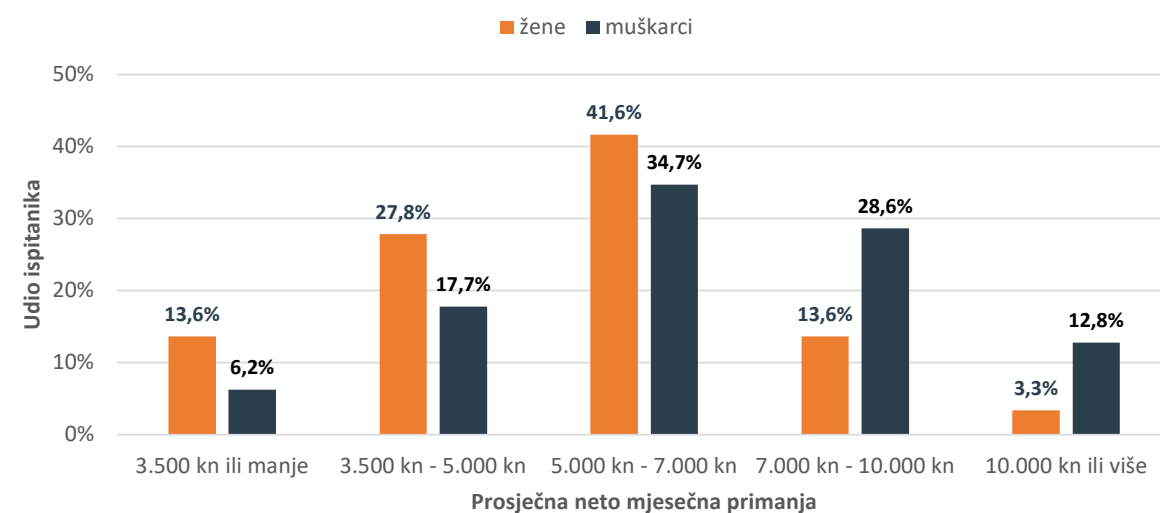

Slika 50 - Struktura zapošljavanja u struci i izvan struke prema spolu

Također, žene u prosjeku imaju manja primanja od muškaraca (Slika 51).

Slika 52 - Struktura ocjena zadovoljstva trenutnim poslom prema spolu (1 – uopće nisam zadovoljan/na, 5 – u potpunosti sam zadovoljan/na)

Slika 51 - Struktura mjesečnih neto primanja prema spolu

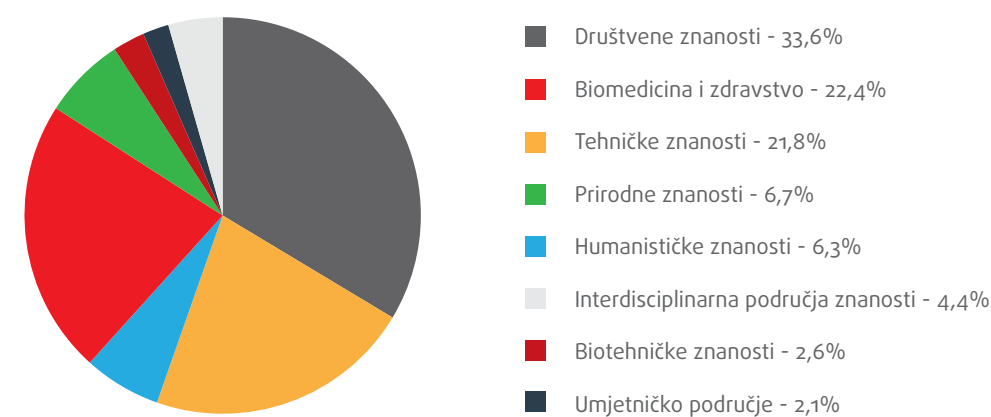
I na kraju, žene su nešto manje zadovoljne trenutnim poslom (Slika 52).

ANALIZA PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM PODRUČJIMA

Prema Pravilniku o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj u Republici Hrvatskoj postoje sljedeća znanstvena i umjetnička područja:

1. PRIRODNE ZNANOSTI
2. TEHNIČKE ZNANOSTI
3. BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO
4. BIOTEHNIČKE ZNANOSTI
5. DRUŠTVENE ZNANOSTI
6. HUMANISTIČKE ZNANOSTI
7. UMJETNIČKO PODRUČJE
8. INTERDISCIPLINARNA PODRUČJA ZNANOSTI
9. INTERDISCIPLINARNA PODRUČJA UMJETNOSTI.

Struktura ispitanika prema znanstvenim i umjetničkim područjima (Slika 53) pokazuje da je najveći postotak ispitanika završio studij iz područja društvenih znanosti (33,6 %), zatim biomedicine i zdravstva (22,4 %), tehničkih znanosti (21,8 %), prirodnih znanosti (6,7 %), humanističkih znanosti (6,3 %), interdisciplinarnih područja znanosti (4,4 %), biotehničkih znanosti (2,6 %) i umjetničkog područja (2,1 %).

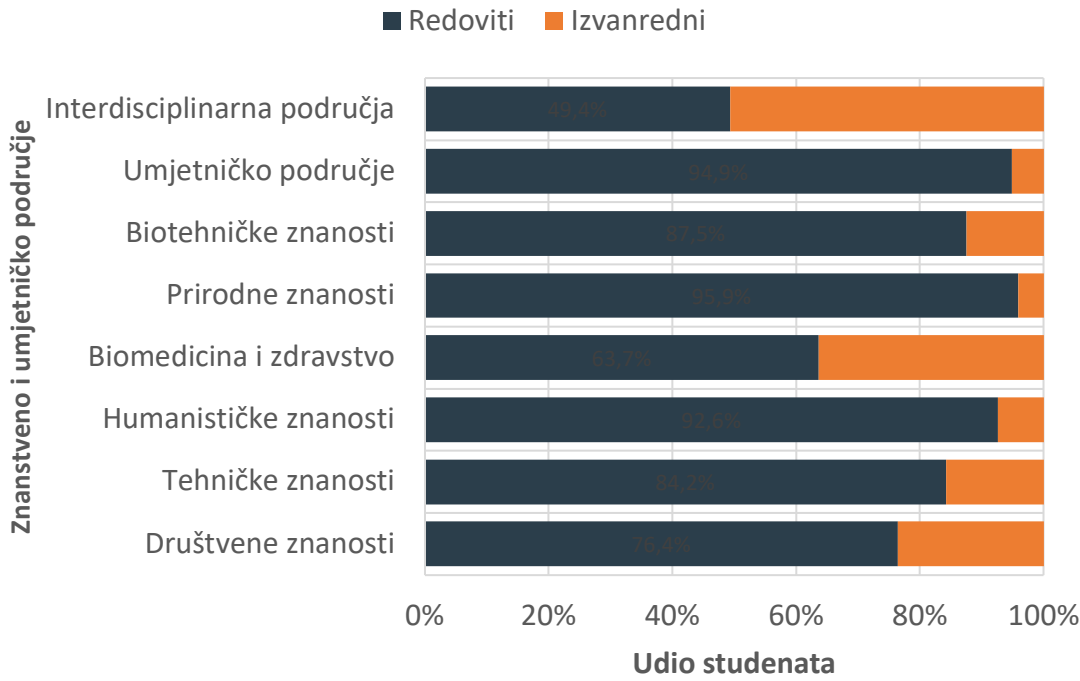
Slika 53 - Struktura ispitanika prema znanstvenom i umjetničkom području završenog studijskog programa

Prema tablici usporedbe s podacima Zavoda za statistiku o studentima koji su 2019. godine diplomirali na visokim učilištima prema vrstama visokih učilišta (Tablica 6) vidljivo je da je značajno manji postotak studenata iz područja društvenih znanosti i biotehničkih znanosti ispunio anketu u odnosu na podatke DZS-a te da je značajno veći postotak studenata iz područja biomedicine i zdravstva ispunio anketu u odnosu na podatke DZS-a. Udjeli ispitanika u ostalim područjima slažu su s podacima DZS-a.

Tablica 6 - Usporedba struktura ispitanika prema znanstvenom i umjetničkom području završenoga studijskog programa i podataka Državnog zavoda za statistiku

PODRUČJE	Podatci iz istraživanja	Podatci prema DZS-U
Društvene znanosti	33,6 %	41,5 %
Tehničke znanosti	21,8 %	26,1 %
Humanističke znanosti	6,3 %	7,1 %
Biomedicina i zdravstvo	22,4 %	10,9 %
Prirodne znanosti	6,7 %	4,4 %
Biotehničke znanosti	2,6 %	6,1 %
Umjetničko područje	2,1 %	2,2 %
Interdisciplinarna područja znanosti	4,4 %	1,9 %

Prema statusu studiranja na posljednjoj godini studija (Slika 54) vidljivo je da interdisciplinarno područje ima najveći udio izvanrednih studenata (50,6 %), slijede biomedicina i zdravstvo (36,3 %), društvene (23,6 %), tehničke (15,8 %) i biotehničke (12,5 %) znanosti. Na studijskim programima ostalih područja udio izvanrednih studenata je zanemariv.

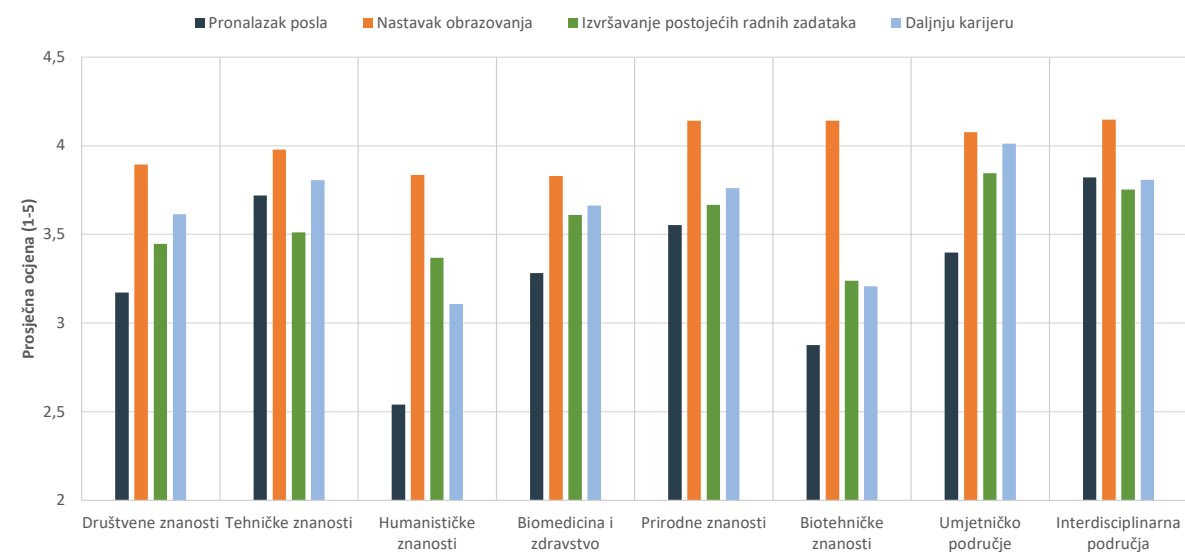
Slika 54 - Struktura ispitanika prema statusu studiranja po znanstvenim i umjetničkim područjima

Ispitanici koji su završili studijske programe iz umjetničkog područja ostvarili su tijekom studiranja najviši prosjek ocjena, 4,41 (Slika 55). Slijede studenti iz područja humanističkih znanosti (4,21) i područja biomedicine i zdravstva (4,12). Najniži prosjek ocjena tijekom studija imali su ispitanici iz područja tehničkih znanosti (3,82).

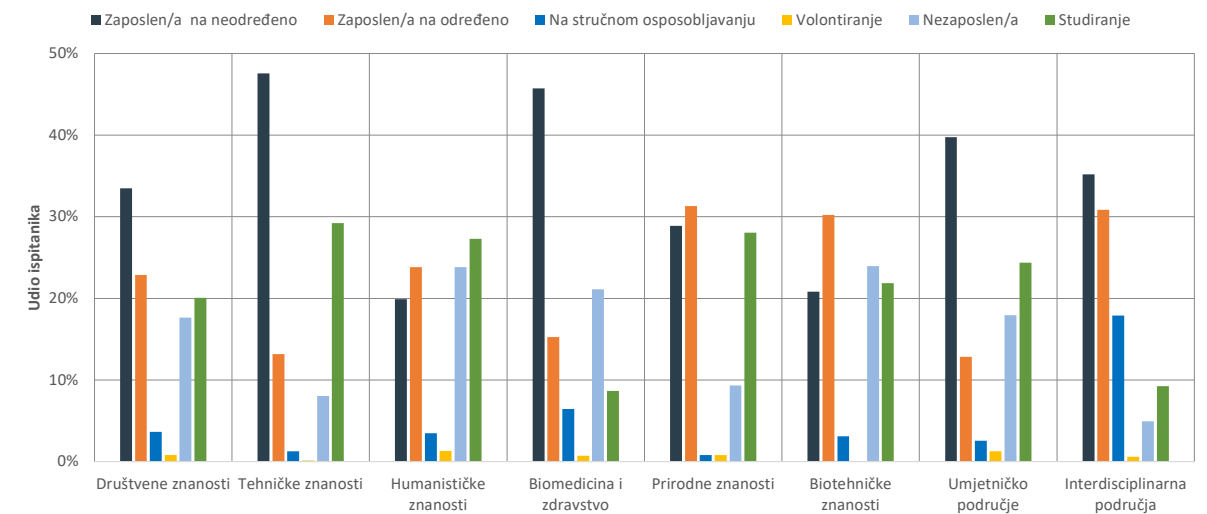
Slika 55 - Struktura ispitanika prema prosjeku ocjena tijekom studiranja po znanstvenim i umjetničkim područjima

Prosječne ocjene studija kao osnove za pronalazak posla, nastavak obrazovanja, izvršenje postojećih radnih zadataka i daljnu karijeru prema područjima prikazane su na Slici 56. Najviše ocjene u svim područjima dobila je priprema za nastavak obrazovanja s tim da je ta ocjena nešto viša kod interdisciplinarnog područja (4,15), prirodnih (4,14) i biotehničkih znanosti (4,14) te umjetničkog područja (4,08). Izrazito nisku ocjenu dobila je priprema za pronalazak posla u humanističkim (2,54) i biotehničkim (2,88) znanostima. Studijski programi iz područja biotehničkih i humanističkih znanosti dobili su najniže ocjene i kao priprema za daljnu karijeru (3,21, odnosno 3,11) i kao priprema za izvršenje postojećih zadataka (3,24, odnosno 3,37). Najbolje ocjene u svim kategorijama dobilo je umjetničko područje, nakon kojeg slijede interdisciplinarno područje te područja prirodnih znanosti i tehničkih znanosti.

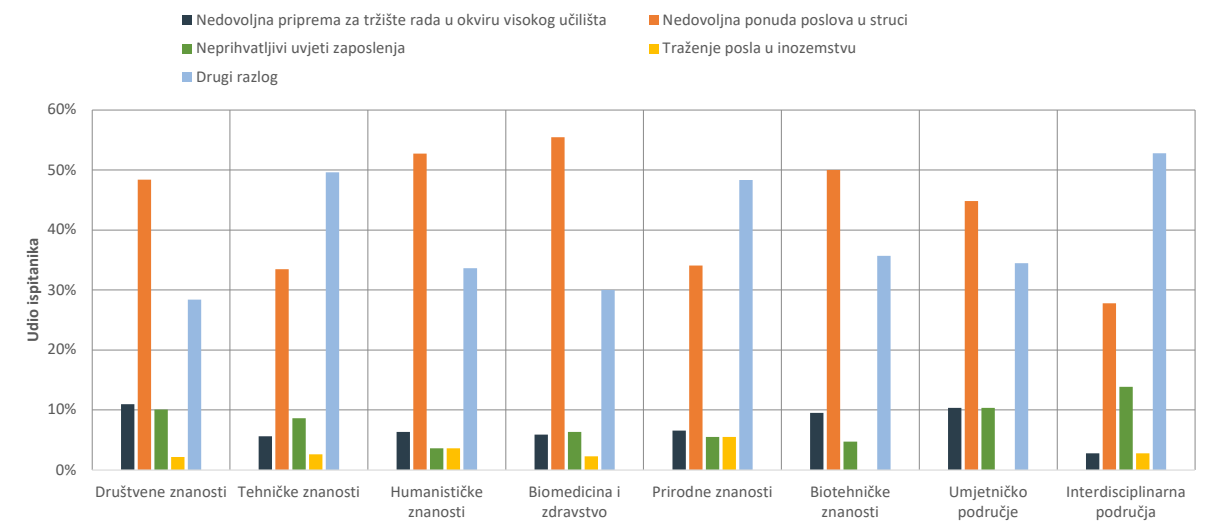
Slika 56 - Prosječne ocjene studija kao pripreme za prelazak na tržište rada prema znanstvenim i umjetničkim područjima

Ispitanici iz područja tehničkih znanosti (47,6 %) te biomedicine i zdravstva (45,7 %) u najvećem su postotku zaposleni na neodređeno, dok je taj postotak najmanji kod ispitanika iz područja humanističkih (19,9 %) i biotehničkih znanosti (20,8 %) (Slika 57). Vrlo veliku zaposlenost na određeno imaju ispitanici iz područja prirodnih (31,3 %) i biotehničkih (30,2 %) znanosti te interdisciplinarnog područja (30,9 %). Promatramo li samo ukupnu zaposlenost (zaposleni na neodređeno i na određeno), prednjači interdisciplinarno područje s udjelom zaposlenih ispitanika od 66,0 %. Slijede područje biomedicine i zdravstva (61,0 %) te područje tehničkih (60,7 %) i prirodnih (60,2 %) znanosti. Najveći postotak ispitanika koji su nastavili studirati prisutan je u području tehničkih (29,2 %) i prirodnih (28,0 %) znanosti, a najveći postotak ispitanika na stručnom osposobljavanju u interdisciplinarnom području (17,9 %). Najveći postotak nezaposlenih ispitanika prisutan je u području humanističkih (23,8 %) i biotehničkih (24,0 %) znanosti, nakon kojih slijede biomedicina i zdravstvo (21,1 %), umjetničko područje (17,9 %) i područje društvenih znanosti (17,6 %).

Slika 57 - Trenutni status ispitanika prema znanstvenim i umjetničkim područjima

Kao glavne razloge nezaposlenosti (Slika 58) ispitanici su u svim područjima navodili nedovoljnu ponudu poslova u struci ili neke druge razloge kao što su pandemijska kriza ili namještanje natječaja. Dodatno se ističe velik postotak ispitanika u interdisciplinarnom području koji su kao razloge nezaposlenosti naveli neprihvatljive uvjete zaposlenja (13,9 %), te i nedovoljnu pripremu za tržište rada u okviru visokog učilišta u području društvenih znanosti (11,0 %), biotehničkih znanosti (9,5 %) i umjetničkom području (10,3 %).

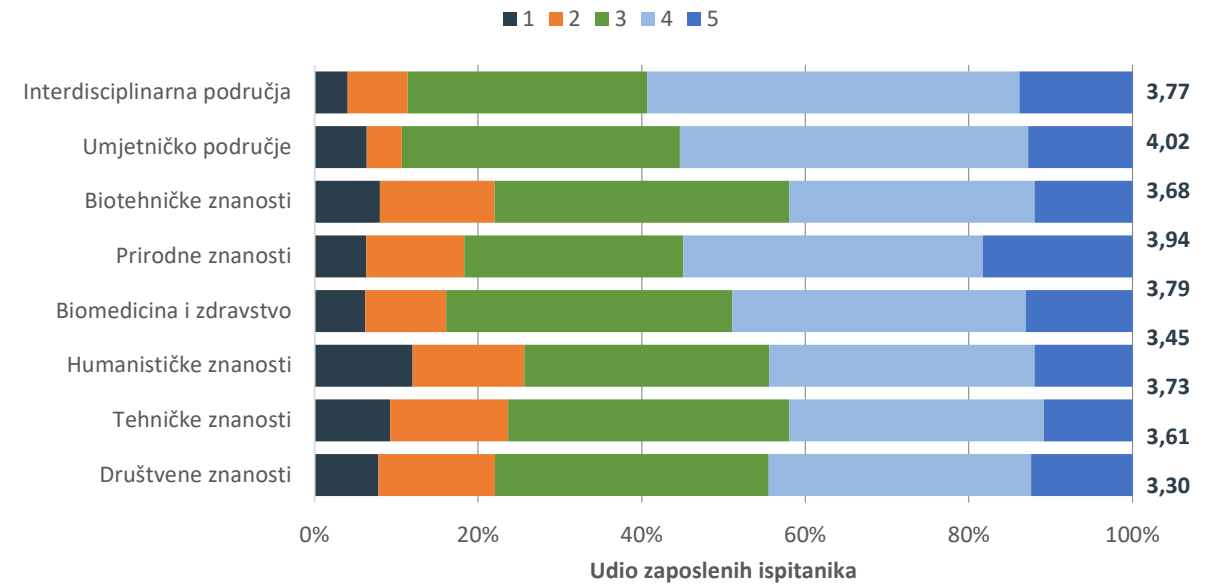
Slika 58 - Glavni razlog nezaposlenosti prema znanstvenim i umjetničkim područjima

Tablica 7 - Struktura znanstvenih i umjetničkih područja prema spolu, vrsti studija, sektoru i zaposlenju u struci

Znanstveno i umjetničko područje	Spol		Vrsta studija		Sektor		U struci	
	žene	muškarci	sveučilišni	stručni	privatni	javni/državni	da	ne
Društvene znanosti	82,5 %	17,5 %	73,3 %	26,7 %	64,6 %	35,4 %	68,6 %	31,4 %
Tehničke znanosti	38,8 %	61,2 %	70,9 %	29,1 %	89,2 %	10,8 %	72,3 %	27,7 %
Humanističke znanosti	81,4 %	18,6 %	99,6 %	0,4 %	47,5 %	52,5 %	57,6 %	42,4 %
Biomedicina i zdravstvo	85,7 %	14,3 %	33,5 %	66,5 %	34,0 %	66,0 %	85,6 %	14,4 %
Prirodne znanosti	80,1 %	19,9 %	100,0 %	0,0 %	47,2 %	52,8 %	75,5 %	24,5 %
Biotehničke znanosti	60,4 %	39,6 %	76,0 %	24,0 %	78,0 %	22,0 %	58,0 %	42,0 %
Umjetničko područje	64,1 %	35,9 %	100,0 %	0,0 %	51,1 %	48,9 %	87,2 %	12,8 %
Interdisciplinarna područja znanosti	98,1 %	1,9 %	100,0 %	0,0 %	41,5 %	58,5 %	78,0 %	22,0 %

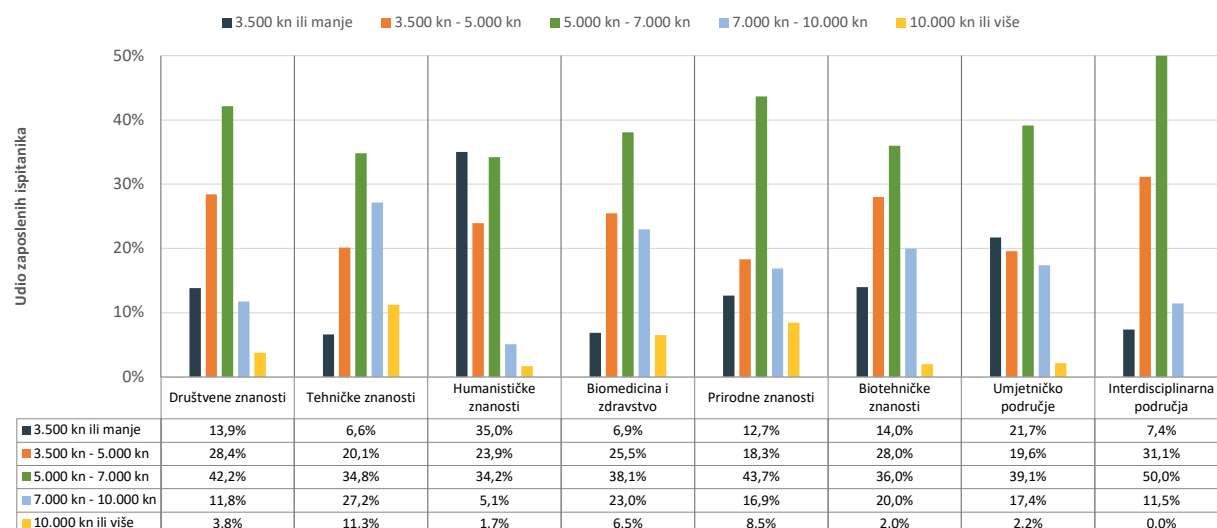
U svim znanstvenim područjima, osim tehničkom, prevladavaju žene jer je i odziv žena na anketno istraživanje (72,6 %) iznad postotka žena koje su prema Državnom zavodu za statistiku diplomirale 2019. godine (60,2 %) (Tablica 7). U odnosu na postotak žena koje su ispunile upitnik, povećan udio žena vidljiv je u područjima društvenih, humanističkih i prirodnih znanosti te posebno u području biomedicine i zdravstva i interdisciplinarnim područjima znanosti (98,1 %). S druge strane, znatno smanjen udio žena imaju područja tehničkih (38,8 %) i biotehničkih (60,4 %) znanosti te nešto manji umjetničko područje (64,1 %). Prema vrsti studija u većini područja, u velikom postotku, prevladavaju ispitanici koji su završili sveučilišni studij. Razlog tome je činjenica da u Republici Hrvatskoj nema stručnih studija za velik dio područja. Manji izuzetak su područja društvenih, tehničkih i biotehničkih znanosti iz kojih je približno četvrtina ispitanika na stručnim studijima te posebno područje biomedicine i zdravstva iz kojeg čak 66,5 % ispitanika završilo stručne studije. Prema sektoru zapošljavanja značajne razlike pojavljuju se u područjima tehničkih i biotehničkih znanosti, iz kojih se 89,2 %, odnosno 78,0 % svih ispitanika zaposlilo u privatnom sektoru. Povećan postotak zapošljavanja u privatni sektor imaju i ispitanici iz područja društvenih znanosti (64,6 %). S druge strane, ispitanici iz područja biomedicine i zdravstva zapošljavaju se u većem postotku u javni/državni sektor (66,0 %), što je i razumljivo s obzirom na to da je najveći dio djelatnosti iz područja medicine i zdravstva u Republici Hrvatskoj u javnom/državom sektoru. Prema zaposlenju u struci, najveći dio ispitanika iz svih područja zaposlio se u struci koju je i studirao. Veće su iznimke ispitanici iz područja humanističkih i biotehničkih znanosti iz kojih se samo 57,6 %, odnosno 58,0 % ispitanika zaposlilo u struci. Smanjen postotak zapošljavanja u struci javlja se i u području društvenih znanosti (68,6 %). S druge strane, ispitanici iz područja biomedicine i zdravstva (85,6 %) i umjetničkog područja (87,2 %) zaposlili su se u najvećem postotku u struci studiranja.

Prema ocjenama ispitanika o stečenim znanjima i vještinama potrebnim za prvo zaposlenje (Slika 59) prednjače umjetničko područje (prosječna ocjena 4,02) i područje prirodnih znanosti (3,94, uz najveći postotak odličnih ocjena). Najmanje ocjene dodijelili su ispitanici iz područja humanističkih (prosječna ocjena 3,45) i društvenih (3,61) znanosti. Najveći postotak negativnih ocjena dobili su upravo studiji iz područja humanističkih znanosti.

Slika 59 - Ocjene na studiju stečenih znanja i vještina potrebnih za prvo zaposlenje prema znanstvenim i umjetničkim područjima. Prosječne ocjene prema području (desno)

Najveća primanja (Slika 60) imaju ispitanici iz područja tehničkih znanosti. U usporedbi s ispitanicima iz ostalih područja, ispitanici iz područja tehničkih znanosti imaju najveći postotak mjesečnih neto primanja iznad 10 000 kuna (11,3 %) i najveći postotak primanja u rasponu od 7 000 do 10 000 kuna (27,2 %). Zatim slijede ispitanici iz područja prirodnih znanosti (8,5 % ispitanika ima primanja iznad 10 000 kn, a 16,9 % ispitanika od 7 000 do 10 000 kn) te biomedicine i zdravstva (6,5 % i 23 %). Najmanja primanja imaju ispitanici iz područja humanističkih znanosti (1,7 % ispitanika ima primanja iznad 10 000 kn, a 5,1 % primanja od 7 000 do 10 000 kn) i interdisciplinarnih područja (0,0 % i 11,5 %). Također, ispitanici s minimalnim primanjima izdvajaju se u području humanističkih znanosti (čak 35,0 % ispitanika ima primanja manja od 3 500 kuna) te umjetničkom području (21,7 % ispitanika ima primanja manja od 3 500 kuna).

Slika 6o - Prosječna mjesečna neto primanja prema znanstvenim i umjetničkim područjima

ANALIZA PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA

Pravilnikom o umjetničkim i znanstvenim područjima, poljima i granama u Republici Hrvatskoj utvrđena su znanstvena polja navedena u Tablici 1.

Tablica 8 - Struktura ispitanika prema znanstvenim poljima

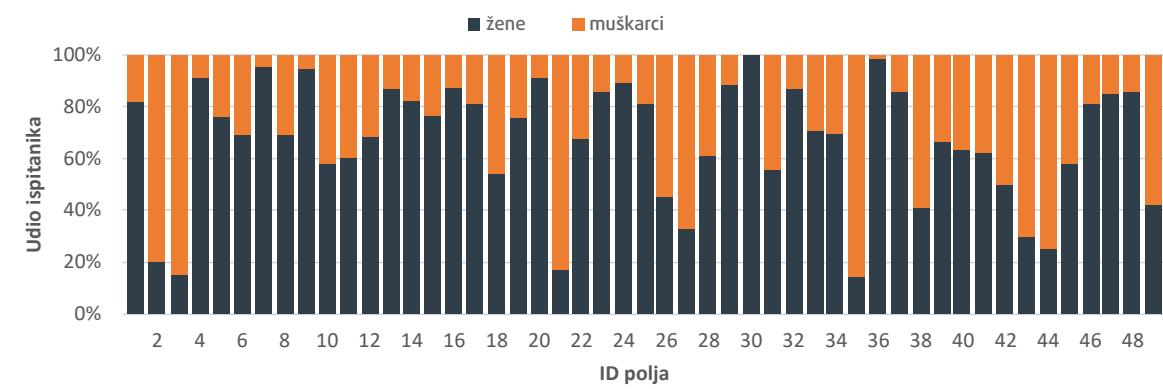
ZNANSTVENO POLJE	ISPITANIKI		
	ID	No	%
Ekonomija	1	679	18,3 %
Elektrotehnika	2	74	2,0 %
Računarstvo	3	118	3,2 %
Filologija	4	146	3,9 %
Filozofija	5	17	0,5 %
Informacijske i komunikacijske znanosti	6	143	3,9 %
Pedagogija	7	164	4,4 %
Povijest	8	22	0,6 %
Psihologija	9	55	1,5 %
Građevinarstvo	10	69	1,9 %
Teologija	11	28	0,8 %
Temeljne medicinske znanosti	12	70	1,9 %
Kliničke medicinske znanosti	13	586	15,8 %
Biologija	14	80	2,2 %
Fizika	15	13	0,4 %
Kemija	16	56	1,5 %
Matematika	17	75	2,0 %
Poljoprivreda (agronomija)	18	24	0,6 %
Pravo	19	46	1,2 %
Prehrambena tehnologija	20	23	0,6 %
Strojarstvo	21	160	4,3 %
Glazbena umjetnost	22	25	0,7 %
Kazališna umjetnost		3	0,1 %
Znanost o umjetnosti		1	0,0 %
Interdisciplinarne društvene znanosti	23	63	1,7 %
Interdisciplinarne prirodne znanosti		1	0,0 %
Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita	24	106	2,9 %
Likovne umjetnosti	25	32	0,9 %
Tehnologija prometa i transport	26	64	1,7 %
Primijenjena umjetnost	27	9	0,2 %
Interdisciplinarne humanističke znanosti		1	0,0 %
Interdisciplinarne tehničke znanosti	28	36	1,0 %
Povijest umjetnosti	29	9	0,2 %

Plesna umjetnost i umjetnost pokreta		2	0,1 %
Farmacija	30	8	0,2 %
Brodogradnja	31	9	0,2 %
Sociologija	32	23	0,6 %
Arhitektura i urbanizam	33	76	2,0 %
Kemijsko inženjerstvo	34	43	1,2 %
Kineziologija		0	0,0 %
Filmska umjetnost	35	7	0,2 %
Arheologija		5	0,1 %
Etnologija i antropologija		2	0,1 %
Obrazovne znanosti	36	155	4,2 %
Logopedija		4	0,1 %
Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	37	14	0,4 %
Temeljne tehničke znanosti	38	56	1,5 %
Politologija	39	39	1,1 %
Zrakoplovstvo, raketna i svemirska tehnika		6	0,2 %
Geodezija	40	11	0,3 %
Grafička tehnologija	41	45	1,2 %
Kroatologija		0	0,0 %
Metalurgija		0	0,0 %
Socijalne djelatnosti		0	0,0 %
Biotehnologija	42	6	0,2 %
Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo	43	30	0,8 %
Drvena tehnologija	44	12	0,3 %
Šumarstvo	45	31	0,8 %
Tekstilna tehnologija		0	0,0 %
Veterinarska medicina	46	16	0,4 %
Sigurnosne i obrambene znanosti		0	0,0 %
Dentalna medicina	47	34	0,9 %
Geologija		2	0,1 %
Biotehnologija u biomedicini		0	0,0 %
Geofizika		0	0,0 %
Interdisciplinarno umjetničko polje		0	0,0 %
Kognitivna znanost	48	7	0,2 %
Književnost		0	0,0 %
Religijske znanosti		0	0,0 %
Dizajn		0	0,0 %
Geografija	49	19	0,5 %

S obzirom na ograničeni broj ukupnog broja ispitanika (3 833) i relativno veliki broj znanstvenih polja (71) u nekim je znanstvenim poljima broj ispitanika koji su popunili upitnik izrazito malen. Stoga su ta znanstvena polja izostavljena iz daljnje analize i nisu im pridruženi identifikacijski brojevi. Identifikacijski brojevi pridruženi pojedinim znanstvenim poljima u Tablici 8 su proizvoljni i pomažu pri identifikaciji znanstvenih polja u grafikonima kod prikaza velike količine podataka. Znanstvena polja koja su izostavljena iz naredne analize zbog malog uzorka su sljedeća: Kazališna umjetnost (3 ispitanika), Znanost o umjetnosti (1), Interdisciplinarne prirodne znanosti (1), Interdisciplinarne humanističke znanosti (1), Plesna umjetnost i umjetnost pokreta (2), Kineziologija (o), Arheologija (5), Etnologija i antropologija (2), Logopedija (4), Kroatologija (o), Metalurgija (o), Socijalne djelatnosti (o), Tekstilna tehnologija (o), Sigurnost i obrambene znanosti (o), Geologija (2), Biotehnologija u biomedicini (o), Geofizika (o), Interdisciplinarno umjetničko polje (o), Književnost (o), Religijske znanosti (o) i Dizajn (o).

Struktura prema spolu

Struktura ispitanika prema spolu (Slika 61) ukazuje na veći udio muškaraca u sljedećim znanstvenim poljima: 2 (id polja) Elektrotehnika (79,7 %), 3 Računarstvo (84,7 %), 21 Strojarsvo (85,5 %), 26 Tehnologija prometa i transport (54,7 %), 27 Primijenjena umjetnost (66,7 %), 35 Filmska umjetnost (85,7 %), 38 Temeljne tehničke znanosti (58,9 %), 43 Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo (70,0 %), 44 Drvna tehnologija (75,0 %) i 49 Geografija (57,9 %). Treba naglasiti da je udio žena koje su pristupile upitniku značajno veći od udjela muškaraca (72,6 % prema 27,1 %) te su time udjeli u poljima još značajniji. Polja s izrazito velikim udjelom ženskih ispitanika su 4 Filologija, 7 Pedagogija, 9 Psihologija, 20 Prehrambena tehnologija, 24 Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita, 29 Povijest umjetnosti i 30 Farmacija.

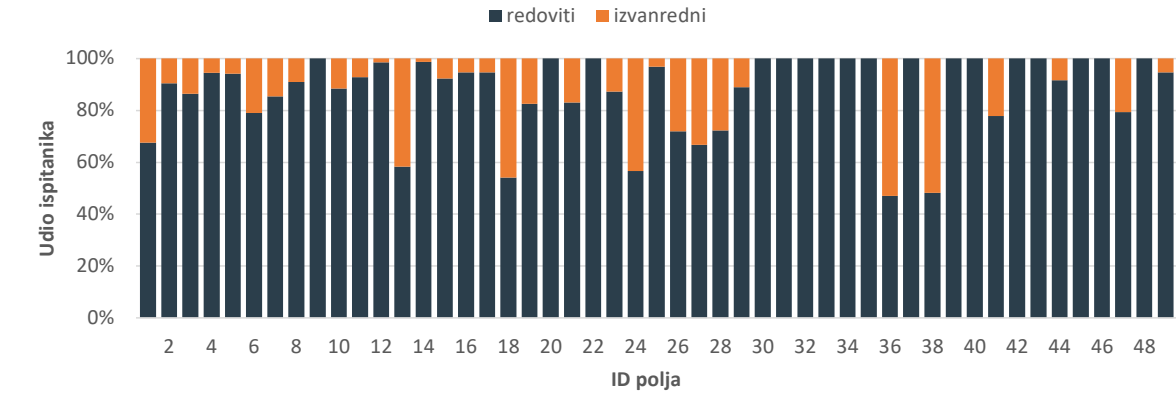

Slika 61 - Struktura ispitanika prema spolu po znanstvenim i umjetničkim poljima

Struktura prema statusu studiranja

U najvećem dijelu znanstvenih i umjetničkih polja prevladavaju ispitanici koji su bili redovni studenti (Slika 62). Veći udio izvanrednih studenata javlja se samo u sljedećim poljima:

ID	Polje	%
36	Obrazovne znanosti	52,9
38	Temeljne tehničke znanosti	51,8
18	Poljoprivreda (agronomija)	45,8
24	Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita	43,4
13	Kliničke medicinske znanosti	41,6
27	Primijenjena umjetnost	33,3
1	Ekonomija	32,4

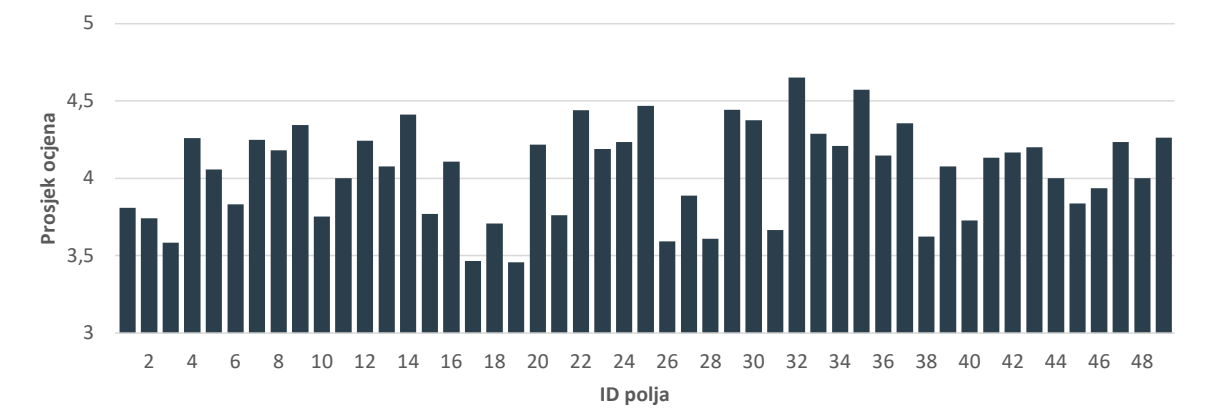

Slika 62 - Struktura statusa studiranja ispitanika prema znanstvenim i umjetničkim poljima

Prosjeck ocjena tijekom studiranja

Najviši prosjek ocjena tijekom studiranja, iznad 4,5, (Slika 63) imali su ispitanici koji su završili studijske programe u poljima 32 Sociologija (4,65) i 35 Filmska umjetnost (4,57). Polja s najvišim i najnižim ocjenama ispitanika dana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	PO	ID	Polje	PO
32	Sociologija	4,65	19	Pravo	3,46
35	Filmska umjetnost	4,57	17	Matematika	3,47
25	Likovne umjetnosti	4,47	3	Računarstvo	3,58
29	Povijest umjetnosti	4,44	26	Tehnologija prometa i transport	3,59
22	Glazbena umjetnost	4,44	28	Interdisciplinarne tehničke znanosti	3,61
30	Farmacija	4,38	38	Temeljne tehničke znanosti	3,63
37	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	4,36	31	Brodogradnja	3,67

Slika 63 - Prosječna ocjena ispitanika tijekom studiranja prema znanstvenim i umjetničkim poljima

Ocjene studija kao osnove za prijelaz na tržište rada

Prema Slici 64 vidljivo je da su ispitanici studijskim programima iz polja 12 Temeljne medicinske znanosti dodijelili najbolje ocjene u sva četiri pitanja kojima se procjenjuje u kojoj mjeri studij predstavlja dobru osnovu za pronalazak posla, nastavak obrazovanja, izvršavanje radnih zadataka i daljnju karijeru.

Na pitanje o **dobroj osnovi za pronalazak posla** najviše i najniže ocjene dobili su studijski programi iz sljedećih polja:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	PO	ID	Polje	PO
31	Brodogradnja	4,33	8	Povijest	2,0
3	Računarstvo	4,31	5	Filozofija	2,06
2	Elektrotehnika	4,27	48	Kognitivna znanost	2,14
37	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	4,21	39	Politologija	2,18
17	Matematika	4,16	28	Interdisciplinarne tehničke znanosti	2,19
21	Strojarstvo	4,00	29	Povijest umjetnosti	2,22
10	Građevinarstvo	3,99	45	Šumarstvo	2,26

Na pitanje o **dobroj osnovi za nastavak obrazovanja** najviše i najniže ocjene dobili su studijski programi iz sljedećih polja:

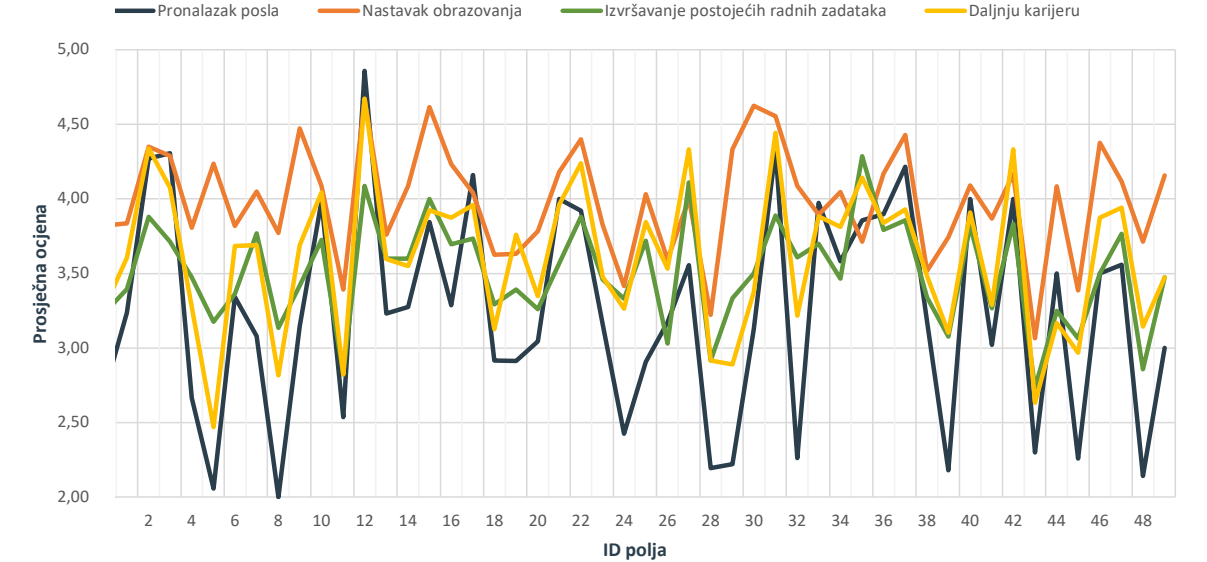
Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	PO	ID	Polje	PO
12	Temeljne medicinske znanosti	4,67	43	Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo	3,07
30	Farmacija	4,63	28	Interdisciplinarne tehničke znanosti	3,22
15	Fizika	4,62	11	Teologija	3,39
31	Brodogradnja	4,56	45	Šumarstvo	3,39
9	Psihologija	4,47	24	Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita	3,42
37	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	4,43	18	Poljoprivreda (agronomija)	3,63
22	Glazbena umjetnost	3,40	19	Pravo	3,63

Na pitanje o **dobroj osnovi za izvršavanje postojećih radnih zadataka** najviše i najniže ocjene dobili su studijski programi iz sljedećih polja:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	PO	ID	Polje	PO
35	Filmska umjetnost	4,29	43	Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo	2,73
27	Primijenjena umjetnost	4,11	11	Teologija	2,82
12	Temeljne medicinske znanosti	4,09	48	Kognitivna znanost	2,86
31	Brodogradnja	3,89	28	Interdisciplinarne tehničke znanosti	2,92
2	Elektrotehnika	3,88	26	Tehnologija prometa i transport	3,03
22	Glazbena umjetnost	3,88	45	Šumarstvo	3,06
37	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	3,86	39	Politologija	3,08

Konačno, na pitanje o **dobroj osnovi za daljnju karijeru** najviše i najniže ocjene dobili su studijski programi iz sljedećih polja:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	PO	ID	Polje	PO
12	Temeljne medicinske znanosti	4,67	5	Filozofija	2,47
31	Brodogradnja	4,44	43	Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo	2,63
2	Elektrotehnika	4,34	11	Teologija	2,82
27	Primijenjena umjetnost	4,33	8	Povijest	2,82
42	Biotehnologija	4,33	29	Povijest umjetnosti	2,89
22	Glazbena umjetnost	4,24	28	Interdisciplinarne tehničke znanosti	2,92
35	Filmska umjetnost	4,14	45	Šumarstvo	2,97

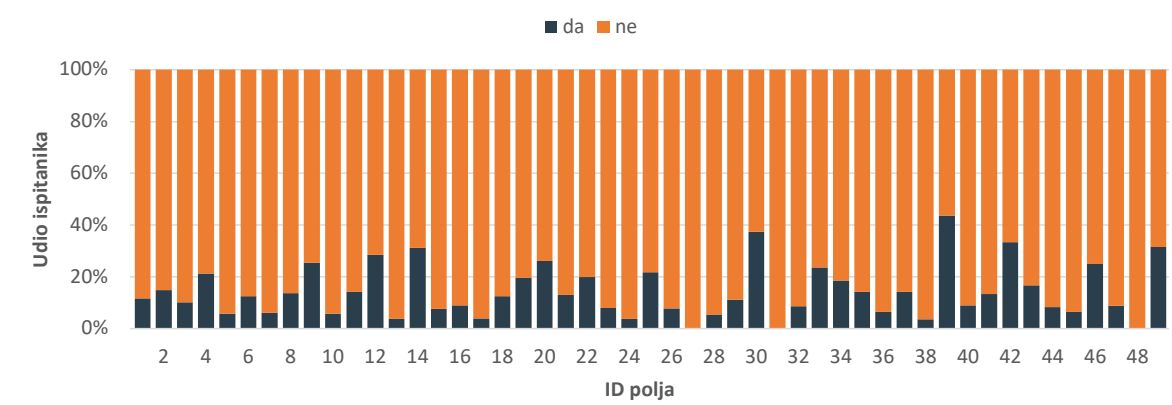

Slika 64 - Procjena ispitanika u kojoj mjeri studij predstavlja dobru osnovu za pronalazak posla, nastavak obrazovanja, izvršavanje radnih zadataka i daljnju karijeru prema znanstvenim i umjetničkim poljima

Program međunarodne mobilnosti

U najvećem dijelu znanstvenih i umjetničkih polja manje od petine ispitanika sudjelovalo je u programu međunarodne mobilnosti (Slika 65). Polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji su sudjelovali u programu međunarodne mobilnosti dana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	%	ID	Polje	%
39	Politologija	43,6	27	Primijenjena umjetnost	0,0
30	Farmacija	37,5	31	Brodogradnja	0,0
42	Biotehnologija	33,3	48	Kognitivna znanost	0,0
49	Geografija	31,6	38	Temeljne tehničke znanosti	3,6
14	Biologija	31,3	13	Kliničke medicinske znanosti	3,8
12	Temeljne medicinske znanosti	28,6	24	Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita	3,8
20	Prehrambena tehnologija	26,1	17	Matematika	4,0

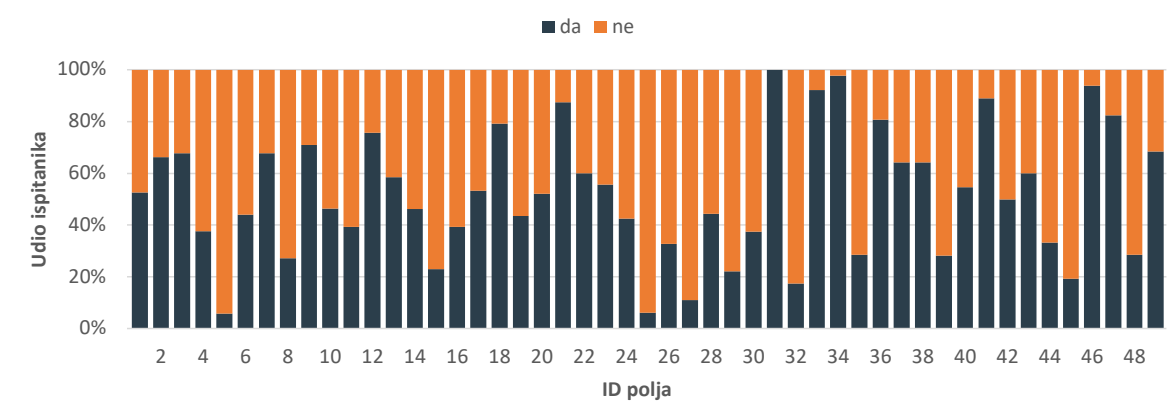

Slika 65 - Struktura sudjelovanja ispitanika u programu međunarodne mobilnosti prema znanstvenim i umjetničkim poljima

Struktura prema stažiranju i/ili stručnoj praksi

Struktura ispitanika prema stažiranju ili odrađivanju stručne prakse po znanstvenim i umjetničkim poljima dana je na Slici 66. Polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji su tijekom studiranja stažirali ili odradili stručnu praksu prikazana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	%	ID	Polje	%
31	Brodogradnja	100	5	Filozofija	5,9
34	Kemijsko inženjerstvo	97,7	25	Likovne umjetnosti	6,3
46	Veterinarska medicina	93,8	27	Primijenjena umjetnost	11,1
33	Arhitektura i urbanizam	92,1	32	Sociologija	17,4
41	Grafička tehnologija	88,9	45	Šumarstvo	19,4
21	Strojarstvo	87,5	29	Povijest umjetnosti	22,2
47	Dentalna medicina	82,4	15	Fizika	23,1

Slika 66 - Struktura ispitanika prema stažiranju ili odrađivanju stručne prakse prema znanstvenim i umjetničkim poljima.

Struktura prema trenutnom statusu

Iz Slike 67 vidljivo je da najveći postotak ispitanika koji su zaposleni dolazi iz polja 12 Temeljnih medicinskih znanosti i 46 Veterinarske medicine. Polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji su **zaposleni** dana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	%	ID	Polje	%
12	Temeljne medicinske znanosti	97,1	30	Farmacija	12,5
46	Veterinarska medicina	93,8	40	Geodezija	27,3
33	Arhitektura i urbanizam	81,6	25	Likovne umjetnosti	31,3
22	Glazbena umjetnost	80,0	29	Povijest umjetnosti	33,3
47	Dentalna medicina	79,4	5	Filozofija	35,3
37	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	78,6	16	Kemija	39,3
38	Temeljne tehničke znanosti	78,6	18	Poljoprivreda (agronomija)	41,7

Razlog slabe zaposlenosti u većem dijelu navedenih polja nije nezaposlenost već nastavak studiranja ili stručno osposobljavanje, što će biti vidljivo iz nastavka analize.

Znanstvena polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji su **nezaposleni** prikazana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	%	ID	Polje	%
18	Poljoprivreda (agronomija)	41,7	40	Geodezija	0,0
8	Povijest	40,9	31	Brodogradnja	0,0
27	Primijenjena umjetnost	33,3	33	Arhitektura i urbanizam	1,3
48	Kognitivna znanost	28,6	12	Temeljne medicinske znanosti	1,4
39	Politologija	28,2	21	Strojarstvo	2,5
32	Sociologija	26,1	2	Elektrotehnika	2,7
5	Filozofija	25,3	3	Računarstvo	3,4

U velikom broju znanstvenih polja nema ispitanika koji su na stručnoj praksi ili je njihov broj zanemariv. Polja s najvećim udjelima ispitanika koji su **na stručnoj praksi** prikazana su u sljedećoj tablici:

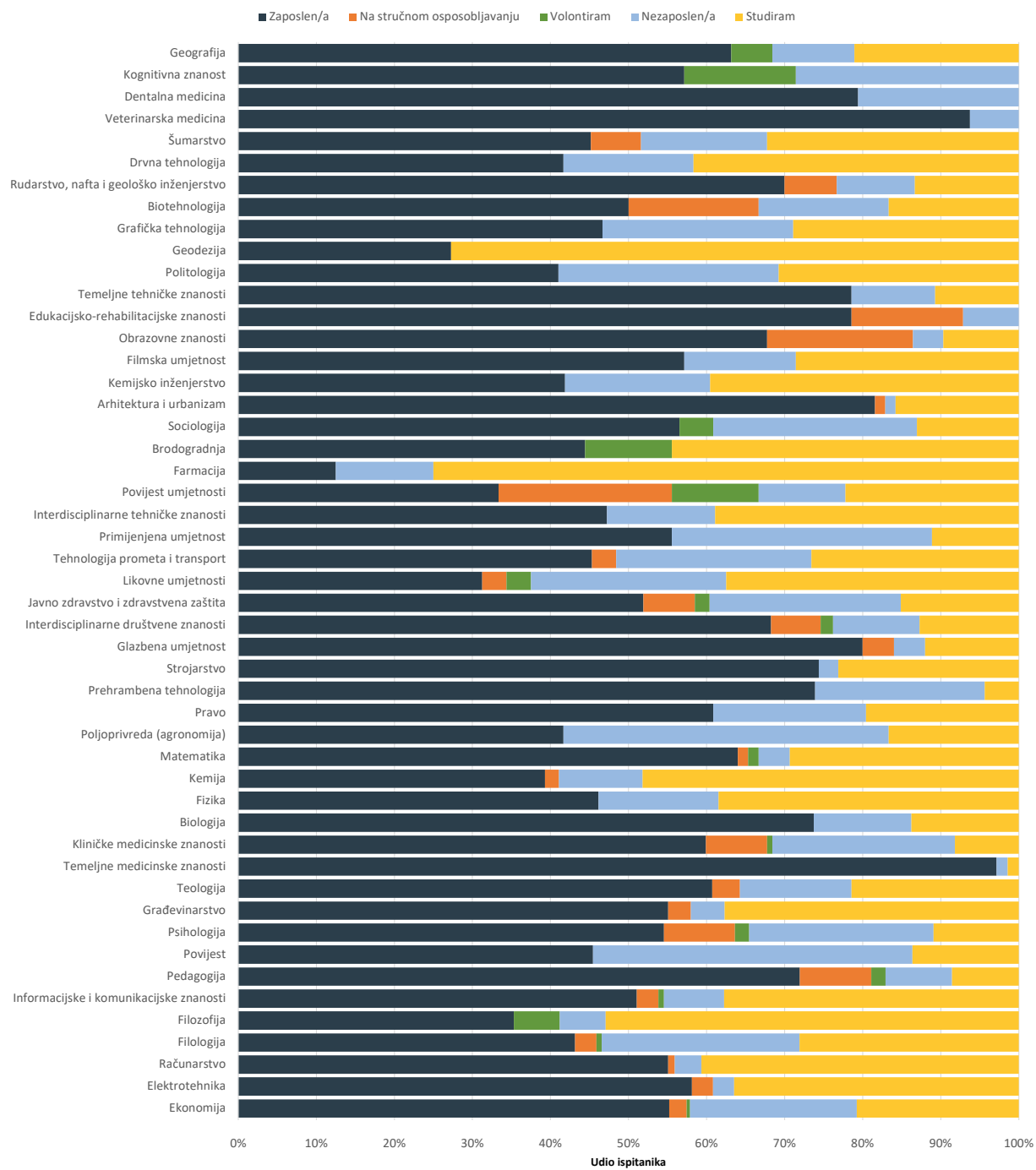
Najviših 7		
ID	Polje	%
29	Povijest umjetnosti	22,2
36	Obrazovne znanosti	18,7
42	Biotehnologija	16,7
37	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	14,3
7	Pedagogija	9,1
9	Psihologija	9,1
13	Kliničke-medicinske znanosti	7,8

U velikom broju znanstvenih polja nema ispitanika koji volontiraju ili je njihov broj zanemariv. Polja s najvećim udjelima ispitanika koji **volontiraju** prikazana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7		
ID	Polje	%
48	Kognitivna znanost	14,3
29	Povijest umjetnosti	11,1
31	Brodogradnja	11,1
5	Filozofija	5,9
32	Sociologija	4,3
25	Likovne umjetnosti	3,1
24	Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita	1,9

Znanstvena polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji su **nastavili studirati** prikazana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	%	ID	Polje	%
30	Farmacija	75,0	37	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	0,0
40	Geodezija	72,7	46	Veterinarska medicina	0,0
5	Filozofija	52,9	47	Dentalna medicina	0,0
16	Kemija	48,2	48	Kognitivna znanost	0,0
31	Brodogradnja	44,4	12	Temeljne medicinske znanosti	1,4
44	Drvena tehnologija	41,7	20	Prehrambena tehnologija	4,4
3	Računarstvo	40,7	13	Kliničke medicinske znanosti	8,2

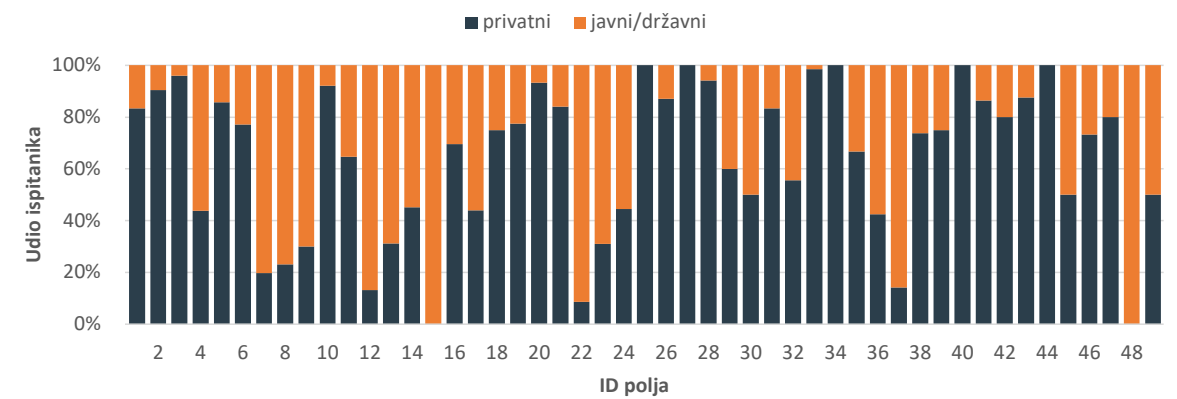

Slika 67 - Struktura ispitanika prema trenutnom statusu po znanstvenim i umjetničkim poljima

Struktura prema sektoru zaposlenja

Struktura prema sektoru zaposlenja (privatni ili javni/državni) dana je na Slici 68. Polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji su se zaposlili u **privatnom** sektoru prikazana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7 (privatni sektor)			Najnižih 7 (privatni sektor)		
ID	Polje	PO	ID	Polje	PO
25	Likovna umjetnost	100	15	Fizika	0,0
27	Primijenjena umjetnost	100	48	Kognitivna znanost	0,0
34	Kemijsko inženjerstvo	100	22	Glazbena umjetnost	8,7
40	Geodezija	100	12	Temeljne medicinske znanosti	13,2
44	Drvna tehnologija	100	37	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	14,3
33	Arhitektura i urbanizam	98,5	7	Pedagogija	19,8
3	Računarstvo	96,1	8	Povijest	23,1

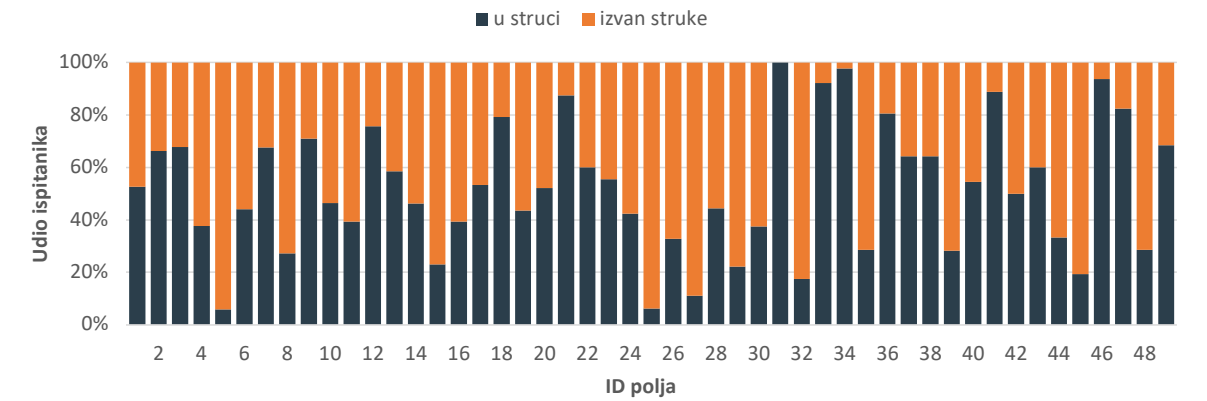

Slika 68 - Struktura ispitanika prema sektoru prvog zaposlenja po znanstvenim i umjetničkim poljima

Struktura prema zapošljavanju u struci

Struktura zapošljavanja u struci ili izvan struke prema znanstvenim i umjetničkim poljima dana je na Slici 69. Polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji su zaposlili **u struci** prikazana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7 (u struci)			Najnižih 7 (u struci)		
ID	Polje	%	ID	Polje	%
31	Brodogradnja	100	15	Fizika	23,1
34	Kemijsko inženjerstvo	97,7	29	Povijest umjetnosti	22,2
46	Veterinarska medicina	93,8	45	Šumarstvo	19,4
33	Arhitektura i urbanizam	92,1	32	Sociologija	17,4
41	Grafička tehnologija	88,9	27	Primijenjena umjetnost	11,1
21	Strojarstvo	87,5	25	Likovne umjetnosti	6,3
47	Dentalna medicina	82,4	5	Filozofija	5,9

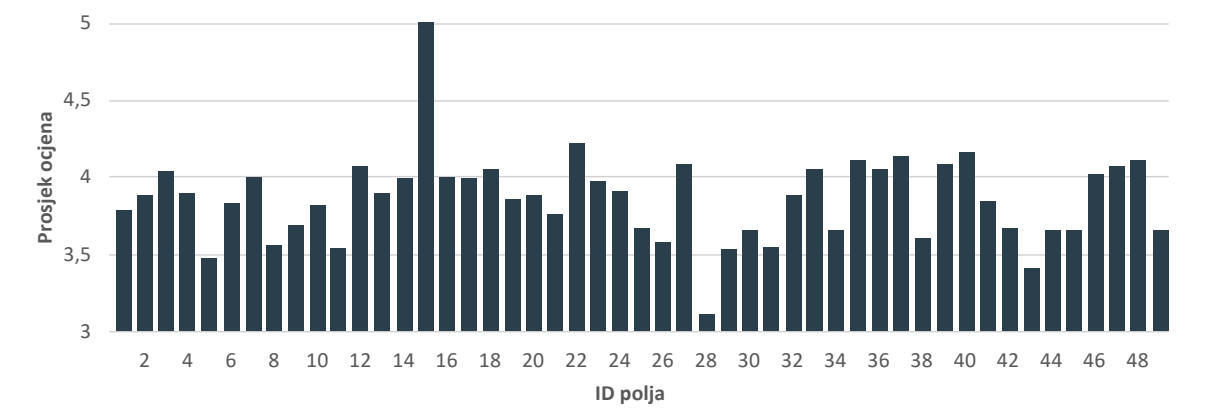
Slika 69 - Struktura ispitanika prema zaposlenju u struci po znanstvenim i umjetničkim poljima

Ocjene na studiju stečenih znanja i vještina potrebnih za prvo zaposlenje

Prosječne ocjene stečenih znanja i vještina potrebnih za prvo zaposlenje prikazane su na Slici 70. Znanstvena polja s najvišim i najnižim prosječnim ocjenama ispitanika dana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	PO	ID	Polje	PO
15	Fizika	5,00	28	Interdisciplinarne tehničke znanosti	2,18
22	Glazbena umjetnost	3,83	43	Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo	2,63

40	Geodezija	3,75	5	Filozofija	2,71
37	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	3,71	29	Povijest umjetnosti	2,80
35	Filmska umjetnost	3,67	31	Brodogradnja	2,83
48	Kognitivna znanost	3,67	8	Povijest	2,85
27	Primijenjena umjetnost	3,63	26	Tehnologija prometa i transport	2,87

Slika 70 - Prosječna ocjena studija uzimajući u obzir stečena znanja i vještine potrebne za prvo zaposlenje prema znanstvenim i umjetničkim poljima

Struktura prema prosječnim mjesečnim neto primanjima

Struktura prosječnih neto primanja prema znanstvenim i umjetničkim poljima dana je na Slici 71. Polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji imaju prosječna primanja **ispod 3500** kuna dana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	%	ID	Polje	%
29	Povijest umjetnosti	60,0	10	Građevinarstvo	0,0
30	Farmacija	50,0	15	Fizika	0,0
8	Povijest	46,2	43	Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo	0,0
5	Filozofija	42,9	44	Drvena tehnologija	0,0
35	Filmska umjetnost	33,3	46	Veterinarska medicina	0,0
4	Filologija	31,9	33	Arhitektura i urbanizam	1,5
18	Poljoprivreda (agronomija)	25,0	2	Elektrotehnika	4,8

Polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji imaju prosječna primanja u rasponu **od 3500 kuna do 5000 kuna** dana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	%	ID	Polje	%
48	Kognitivna znanost	66,7	15	Fizika	0,0
32	Sociologija	55,6	29	Povijest umjetnosti	0,0
19	Pravo	51,6	30	Farmacija	0,0
18	Poljoprivreda (agronomija)	50,0	35	Filmska umjetnost	0,0
25	Likovne umjetnosti	45,5	40	Geodezija	0,0
28	Interdisciplinarne tehničke znanosti	43,8	42	Biotehnologija	0,0
26	Tehnologija prometa i transport	38,7	47	Dentalna medicina	0,0

Polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji imaju prosječna primanja u rasponu **od 5000 kuna do 7000 kuna** dana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	%	ID	Polje	%
15	Fizika	75,0	30	Farmacija	0,0
37	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	71,4	35	Filmska umjetnost	0,0
39	Politologija	62,5	42	Biotehnologija	0,0
46	Veterinarska medicina	60,0	48	Kognitivna znanost	0,0
33	Arhitektura i urbanizam	55,4	12	Temeljne medicinske znanosti	8,8
7	Pedagogija	55,2	34	Kemijsko inženjerstvo	15,4
22	Glazbena umjetnost	54,5	18	Poljoprivreda (agronomija)	16,7

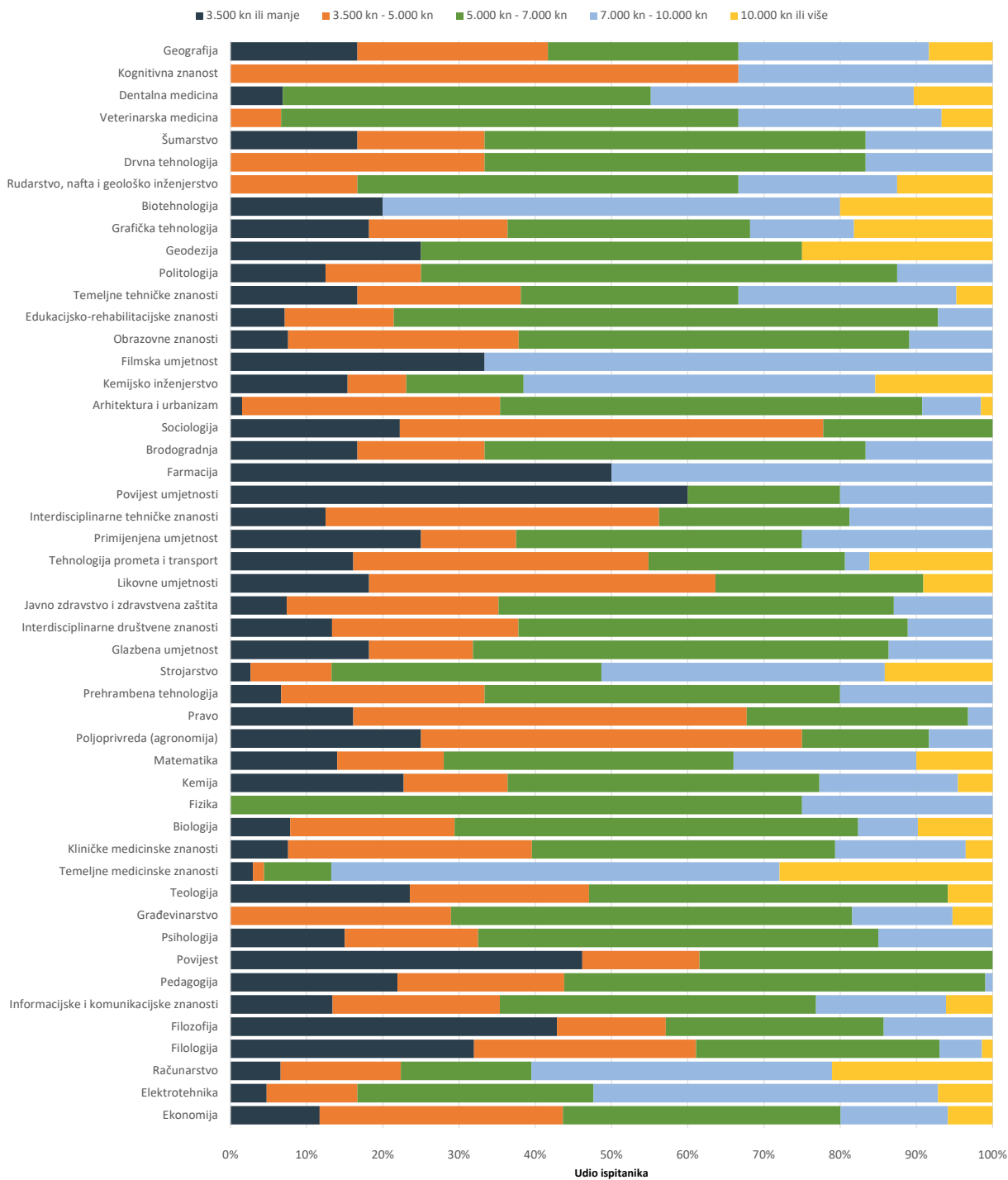
Polja s najvećim i najmanjim udjelima ispitanika koji imaju prosječna primanja u rasponu **od 7000 kuna do 10 000 kuna** dana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	%	ID	Polje	%
35	Filmska umjetnost	66,7	8	Povijest	0,0
42	Biotehnologija	60,0	11	Teologija	0,0
12	Temeljne medicinske znanosti	58,8	25	Likovne umjetnosti	0,0
30	Farmacija	50,0	32	Sociologija	0,0
34	Kemijsko inženjerstvo	46,2	40	Geodezija	0,0
2	Elektrotehnika	45,2	7	Pedagogija	1,0
3	Računarstvo	39,5	19	Pravo	3,2

Polja s najvećim udjelima ispitanika koji imaju prosječna primanja **iznad 10 000 kuna** dana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7		
ID	Polje	%
12	Temeljne medicinske znanosti	27,9
40	Geodezija	25,0
3	Računarstvo	21,1
42	Biotehnologija	20,0
41	Grafička tehnologija	18,2
26	Tehnologija prometa i transport	16,1
34	Kemijsko inženjerstvo	15,4

U velikom broju polja nema ispitanika čija su mjesečna primanja iznad 10 000 kuna te stoga nije ni navedena tablica s najnižih 7 polja.

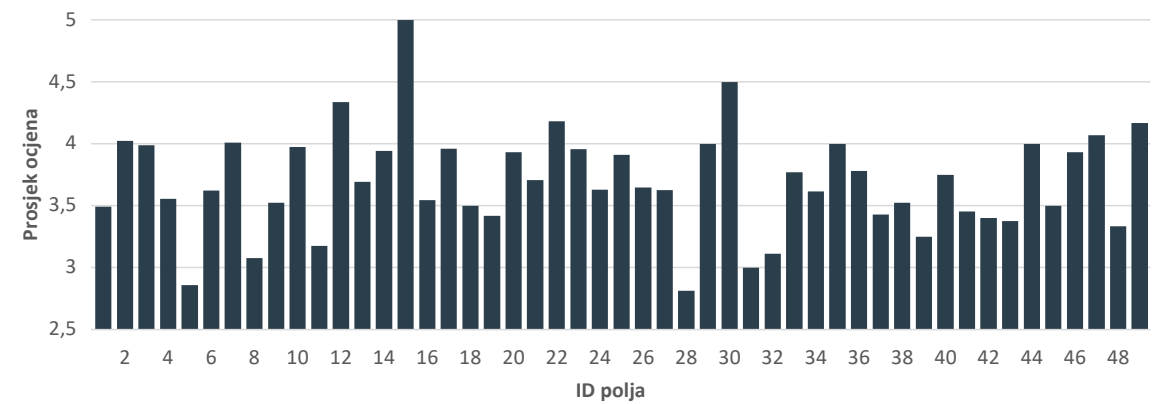

Slika 71 - Struktura ispitanika prema prosječnim mjesečnim neto primanjima po znanstvenim i umjetničkim poljima

Ocjena zadovoljstva trenutnim poslom

Konačno, prosječne ocjene zadovoljstva trenutnim poslom prikazane su na Slici 72, a znanstvena polja s najvišim i najnižim ocjenama ispitanika dana su u sljedećoj tablici:

Najviših 7			Najnižih 7		
ID	Polje	PO	ID	Polje	PO
15	Fizika	5,00	28	Interdisciplinarne tehničke znanosti	2,81
30	Farmacija	4,50	5	Filozofija	2,86
12	Temeljne medicinske znanosti	4,34	31	Brodogradnja	3,00
22	Glazbena umjetnost	4,18	8	Povijest	3,08
49	Geografija	4,17	32	Sociologija	3,11
47	Dentalna medicina	4,07	11	Teologija	3,18
2	Elektrotehnika	4,02	39	Politologija	3,25

Slika 72 - Prosječna ocjena zadovoljstva trenutnim poslom prema znanstvenim i umjetničkim poljima

ZAKLJUČAK

Visoka su učilišta dostavila popunjene obrasce za ukupno 15 923 studenta, od čega su 5 403 studenta pristupila *online* upitniku, što čini 16 % svih studenata koji su u 2019. godini završili studij. Od 5 403 studenta koji su pristupili upitniku njih 3 833 ispunilo je anketu. U nastavku donosimo pregled najvažnijih rezultata istraživanja.

Podatci o ispitanicima

Od 3 833 studenta koji su ispunili upitnik 2 782 (72,6 %) su žene, 1 039 (27,1 %) muškarci, dok se 11 (0,3 %) studenata izjasnilo kao ostali. Najveći dio ispitanika (94,6 %) ostao je u Republici Hrvatskoj, dok se manji broj (5,4 %), u potrazi za poslom, iselio u druge države. Primjetno je značajno povećanje udjela ispitanika koji su odselili iz Republike Hrvatske u usporedbi s udjelom iz 2017. godine (3,1 %). Najveći dio ispitanika na fakultet je došao iz gimnazijskog obrazovanja (57,8 %) i srednje strukovne škole u trajanju od 4 godine (40,7 %). U visoko obrazovanje prelaze isključivo učenici s vrlo dobrim (46,0 %) i odličnim uspjehom (49,9 %) u srednjoj školi. Najveći broj ispitanika ima majku (skrbnicu) koja je završila srednju strukovnu školu od 4 godine (43,3 %) i oca (skrbnika) koji je završio srednju strukovnu školu od 3 godine (20,7 %). Nadalje, najveći broj ispitanika smatra da su financijske prilike njihovih roditelja prosječne (45,2 %) ili malo iznad prosjeka (28,2 %), dok najmanji broj studenata dolazi iz obitelji s lošijom financijskom situacijom. Iz korelacije između procijenjene ekonomske situacije obitelji i trenutnih primanja ispitanika proizlazi da studenti koji dolaze iz obitelji s najlošijim, a potom i studenti koji dolaze iz obitelji s najboljim ekonomskim prilikama u kratkom periodu nakon završetka studija nalaze, u prosjeku, bolje plaćene poslove od ostalih kolega.

Podatci o studiranju

Podatci pokazuju da je 50,5 % ispitanika završilo preddiplomski studij (25,8 % sveučilišni i 24,7 % stručni), 34,3 % diplomski studij, 8,4 % integrirani preddiplomski i diplomski, 5,7 % specijalistički diplomski stručni studij i 1,0 % poslijediplomski studij. Najveći broj ispitanika studirao je 3 (33,2 %) ili 4 (15,2 %) godine, što odgovara trajanju najvećeg broja studija na preddiplomskoj razini. Nešto manji broj ispitanika studirao je 5 (14,3 %) i 6 (15,2 %) godina, što odgovara ukupnom trajanju preddiplomske i diplomske razine, te 2 godine (10,4 %), što odgovara trajanju diplomske razine. Više od tri četvrtine ispitanika na zadnjoj je godini studiralo u statusu redovitih studenata. Najveći broj ispitanika završio je studij s prosječnom ocjenom vrlo dobar (60,7 %), slijede studenti s prosječnom ocjenom izvrstan (20,0 %) i dobar (18,7 %) te dovoljan (0,6 %). Redoviti studenti imaju u prosjeku bolje ocjene u odnosu na izvanredne studente. Značajan broj studenata koji su iz srednje škole došli s odličnim uspjehom (59,7 %) na visokom učilištu prelazi na ocjenu vrlo dobar, a samo 27,2 % ostaje na najvišoj ocjeni izvrstan. Studenti koji su u srednjoj školi imali prosjek ocjena vrlo dobar u najvećoj mjeri (62,4 %) taj prosjek zadržavaju i na visokom učilištu, a čak 52,9 % studenata koji su u srednjoj školi imali prosjek ocjena dobar, na visokom učilištu prelaze na ocjenu vrlo dobar. Prema mišljenju studenata studiji predstavljaju najbolju osnovu za nastavak obrazovanja (prosječna ocjena 3,9), a potom za daljnju karijeru (3,6) i izvršavanje postojećih zadataka (3,5). Najniža prosječna ocjena odnosi se na dobru osnovu studija za pronalazak posla (3,3). Najviša ocjena dana za studij kao osnovu za nastavak obrazovanja ukazuje na veću orijentaciju visokih učilišta na razvoj kompetencija potrebnih za nastavak obrazovanja, a manju na

razvoj kompetencija potrebnih za zapošljavanje i funkcioniranje na tržištu rada. Samo 11,7 % studenata sudjelovalo je u programu međunarodne mobilnosti, a samo 57,4 % ispitanika stažiralo je ili odradilo stručnu praksu tijekom studiranja.

Prijelaz sa studija na tržište rada

Prema trenutnoj situaciji ispitanika, najveći dio ispitanika (59,7 %) je zaposleno, 15,7 % je nezaposleno, 0,7 % volontira, 4,1 % je na stručnom osposobljavanju, a 19,8 % i dalje studira. Ispitanici koji još studiraju u najvećem su postotku završili jedan od preddiplomskih studija (92,8 %) i upisali diplomsku razinu. Ovi su podatci dobar pokazatelj da u Republici Hrvatskoj tržište rada u velikoj mjeri ne prepoznaje prvostupnike ili da dodiplomski studiji ne osiguravaju potrebne kompetencije za prelazak na tržište rada. Najveći broj ispitanika (86,9 %) koji su završili integrirane preddiplomske i diplomatske studije je zaposlen, te ih je značajno manji broj nezaposlen (7,4 %) ili na stručnom osposobljavanju (3,5 %). Nešto nepovoljnija situacija je s diplomskim sveučilišnim studijima (74,5 % zaposlenih, 3,8 % na stručnom usavršavanju, 2,8 % nastavljaju studiranje) te s specijalističkim diplomskim stručnim studijima (75,8 % zaposlenih 19,9 % nezaposlenih). Najlošija je situacija kod ispitanika koji su završili doktorski studij – samo 56,8 % zaposlenih, čak 21,6 % nezaposlenih i 8,1 % volontera. Najveći broj ispitanika (45,1 %) smatra da je uzrok njihove trenutne nezaposlenosti nedovoljna ponuda poslova u struci, a samo 8,4 % smatra da su uzrok neprihvatljivi uvjeti zaposlenja, odnosno 8,2 % da je za to odgovorna nedovoljna priprema za tržište rada u okviru visokog učilišta. Iznenaduje podatak da se čak 41,9 % ispitanika nakon diplome zaposlilo u javnom ili državnom sektoru. U odnosu na anketu iz 2017. godine udio ispitanika zaposlenih u javnom ili državnom sektoru narastao je za 4,2 postotna boda. Prema vremenu zapošljavanja proizlazi da se zapošljavanje ispitanika u privatni sektor odvijalo puno brže od zapošljavanja u javni/državni sektor. Nadalje, prema rezultatima ankete proizlazi da ne postoji korelacija između vrste studija i sektora zapošljavanja, odnosno da se jednak udio ispitanika koji su završili sveučilišni studij zaposlio u privatnom, kao i u javnom/državnom sektoru. Zatim 63,8 % ispitanika zaposlilo se u struci, a 36,2 % izvan struke, što predstavlja značajan pad u odnosu na 2017.godinu kada je udio zaposlenih u struci bio 78,2 %. Najveći postotak zapošljavanja u struci prisutan je kod ispitanika koji su diplomirali na integriranim preddiplomskim i diplomskim studijima (85,6 %), a najmanji kod specijalističkih diplomskih stručnih studija (59,1 %) i, iznenadujuće, doktorskih studija (51,9 %). Prosječna ocjena znanja i vještina stečenih na studijima i potrebnih za prvo zaposlenje prilično je niska i iznosi 3,31. Najvišu prosječnu ocjenu dobili su integrirani preddiplomski i diplomski studiji – 3,53, a najnižu preddiplomski stručni studiji – 3,20. Konzistentno s prethodnim zaključkom i ovdje možemo zaključiti da dodiplomski sveučilišni i stručni studiji ne osiguravaju potrebne kompetencije za prelazak na tržište rada. Što se tiče načina pronalaska prvog zaposlenja, zanimljivo je da se najveći broj ispitanika (32,0 %) zaposlio direktnim javljanjem poslodavcu. Slijede putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (18,2 %) te preko obitelji, prijatelja ili poznanika (17,7 %). Primjetna je značajna promjena u odnosu na 2017. godinu kada je najviše ispitanika prvi posao našlo putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (25,1 %), a samo 18,6 % direktnim javljanjem poslodavcu. Prema spolu, uočljivo je da su žene u većem postotku (21,5 %) pronašle prvo zaposlenje putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u odnosu na muškarce (9,3 %), dvostruko više muškaraca pokrenulo je vlastiti posao te se tri puta više muškaraca zaposlilo putem inozemne agencije za zapošljavanje. Prema raspodjeli mjesečnih neto primanja vidljivo je da najveći postotak ispitanika

(39,8 %) ima mjesečna primanja u iznosu 5 000 kn – 7 000 kuna. Čak 25,1 % ispitanika ima još niža primanja, 3 500 kn – 5 000 kuna, a 11,6 % ispitanika ima primanja i ispod 3 500 kuna. Samo 5,9 % ispitanika ima primanja iznad 10 000 kuna. Velik dio ispitanika koji imaju mjesečna primanja iznad 10 000 kuna žive i rade u inozemstvu. Gotovo dvostruki udio ispitanika koji imaju primanja iznad 10 000 kuna zaposlen je u privatnom sektoru. Također, značajno veći udio ispitanika zaposlenih u privatnom sektoru ima primanja između 7 000 i 10 000 kuna. Ispitanici koji su završili doktorski studij, i imaju najvišu razinu obrazovanja, u najvećem postotku imaju najniža prosječna primanja. Razlog tog paradoksa može biti činjenica da je veliki dio njih još u statusu znanstvenih novaka ili poslijedoktoranada na sveučilištima i institutima ili su zaposleni na privremenim poslovima i čekaju bolje zaposlenje. Nešto bolja, ali ipak dosta niska primanja imaju i ispitanici koji su završili preddiplomski studij. Najviša prosječna primanja imaju ispitanici koji su završili integrirani preddiplomski i diplomski studij te ispitanici koji su završili diplomski sveučilišni studij. Najveći postotak ispitanika koji imaju primanja iznad 10 000 kuna završio je studij s prosječnom ocjenom izvrstan. Najveći postotak zaposlenih ispitanika zadovoljan je (36,9 %) i u potpunosti zadovoljan (27,1 %) svojim trenutnim poslom. Samo manji postotak ispitanika (13,8 %) nije zadovoljan trenutnim poslom. Prosječna ocjena zadovoljstva trenutnim poslom je 3,71. Očekivano, ispitanici s najvećim primanjima, preko 10 000 kuna, ocijenili su zadovoljstvo svojim trenutnim poslom prosječnom ocjenom 4,36, dok je prosječna ocjena ispitanika s najnižim primanjima 2,89.

Razlike prema spolu

Žene ulaze u visoko obrazovanje s prosječno višim stupnjem srednjoškolskog obrazovanja te s višom prosječnom ocjenom u posljednjem razredu srednje škole (4,50) u odnosu na muškarce (4,37). Žene neznatno manje sudjeluju u programu međunarodne mobilnosti (11,2 %) u odnosu na muškarce (13,2 %) i neznatno manje stažiraju ili odraduju stručnu praksu tijekom studiranja (56,6 % prema 59,8 %). Žene završavaju visoko obrazovanje s znatno višom prosječnom ocjenom (4,06) u odnosu na muškarce (3,83), ali se nakon izlaska iz visokog obrazovanja teže zapošljavaju (58,8 % prema 62,5 %), u manjem postotku nastavljaju studirati (17,9 % prema 25,1 %) i češće ostaju nezaposlene (17,6 % prema 10,2 %). Žene se češće zapošljavaju u javnom/državnom sektoru (47,9 %) u odnosu na muškarce (25,7 %) i češće se zapošljavaju u struci (74,8 % prema 71,3 %). Konačno, žene u prosjeku imaju manja primanja od muškaraca i nešto su manje zadovoljne trenutnim poslom.

Znanstvena i umjetnička područja

Najveći postotak ispitanika završio je studij iz područja društvenih znanosti (33,6 %), zatim biomedicine i zdravstva (22,4 %), tehničkih znanosti (21,8 %), prirodnih znanosti (6,7 %), humanističkih znanosti (6,3 %), interdisciplinarnih područja znanosti (4,4 %), biotehničkih znanosti (2,6 %) i umjetničkog područja (2,1 %). Interdisciplinarno područje ima najveći udio izvanrednih studenata (50,6 %), slijede biomedicina i zdravstvo (36,3 %), društvene (23,6 %), tehničke (15,8 %) i biotehničke (12,5 %) znanosti. Ispitanici koji su završili studentske programe iz umjetničkog područja ostvarili su tijekom studiranja najviši prosjek ocjena (4,41), slijede studenti iz područja humanističkih znanosti (4,21) i područja biomedicine i zdravstva (4,12), a najniži prosjek ocjena tijekom studija imali su ispitanici iz područja tehničkih znanosti (3,82). Najbolje prosječne ocjene studija kao osnove za pronalazak posla, nastavak obrazovanja,

izvršenje postojećih radnih zadataka i daljnju karijeru dobilo je umjetničko područje, nakon kojeg slijede interdisciplinarno područje te područja prirodnih znanosti i tehničkih znanosti. Najveći udio zaposlenih ispitanika (zaposleni na neodređeno i određenost) imaju interdisciplinarno područje s udjelom zaposlenih od 66,0 %, slijede područje biomedicine i zdravstva (61,0 %) te područje tehničkih (60,7 %) i prirodnih (60,2 %) znanosti. Najveći postotak nezaposlenih ispitanika prisutan je u području humanističkih (23,8 %) i biotehničkih (24,0 %) znanosti, nakon kojih slijede biomedicina i zdravstvo (21,1 %), umjetničko područje (17,9 %) i područje društvenih znanosti (17,6 %). Prema sektoru zapošljavanja značajne razlike pojavljuju se u područjima tehničkih i biotehničkih znanosti, iz kojih se 89,2 %, odnosno 78,0 % svih ispitanika zaposlilo u privatnom sektoru. Povećan postotak zapošljavanja u privatni sektor imaju i ispitanici iz područja društvenih znanosti (64,6 %). S druge strane, ispitanici iz područja biomedicine i zdravstva zapošljavaju se u većem postotku u javni/državni sektor (66,0 %), što je i razumljivo s obzirom na to da je najveći dio djelatnosti iz područja medicine i zdravstva u Republici Hrvatskoj u javnom/državom sektoru. Prema ocjenama ispitanika o stečenim znanjima i vještinama potrebnim za prvo zaposlenje prednjače umjetničko područje (prosječna ocjena 4,02) i područje prirodnih znanosti (3,94, uz najveći postotak odličnih ocjena). Najmanje ocjene dodijelili su ispitanici iz područja humanističkih (prosječna ocjena 3,45) i društvenih (3,61) znanosti. Najveći postotak negativnih ocjena dobili su upravo studiji iz područja humanističkih znanosti. Najveća primanja imaju ispitanici iz područja tehničkih znanosti, slijede ispitanici iz područja prirodnih znanosti te biomedicine i zdravstva. Najmanja primanja imaju ispitanici iz područja humanističkih znanosti i interdisciplinarnih područja.

Popis slika

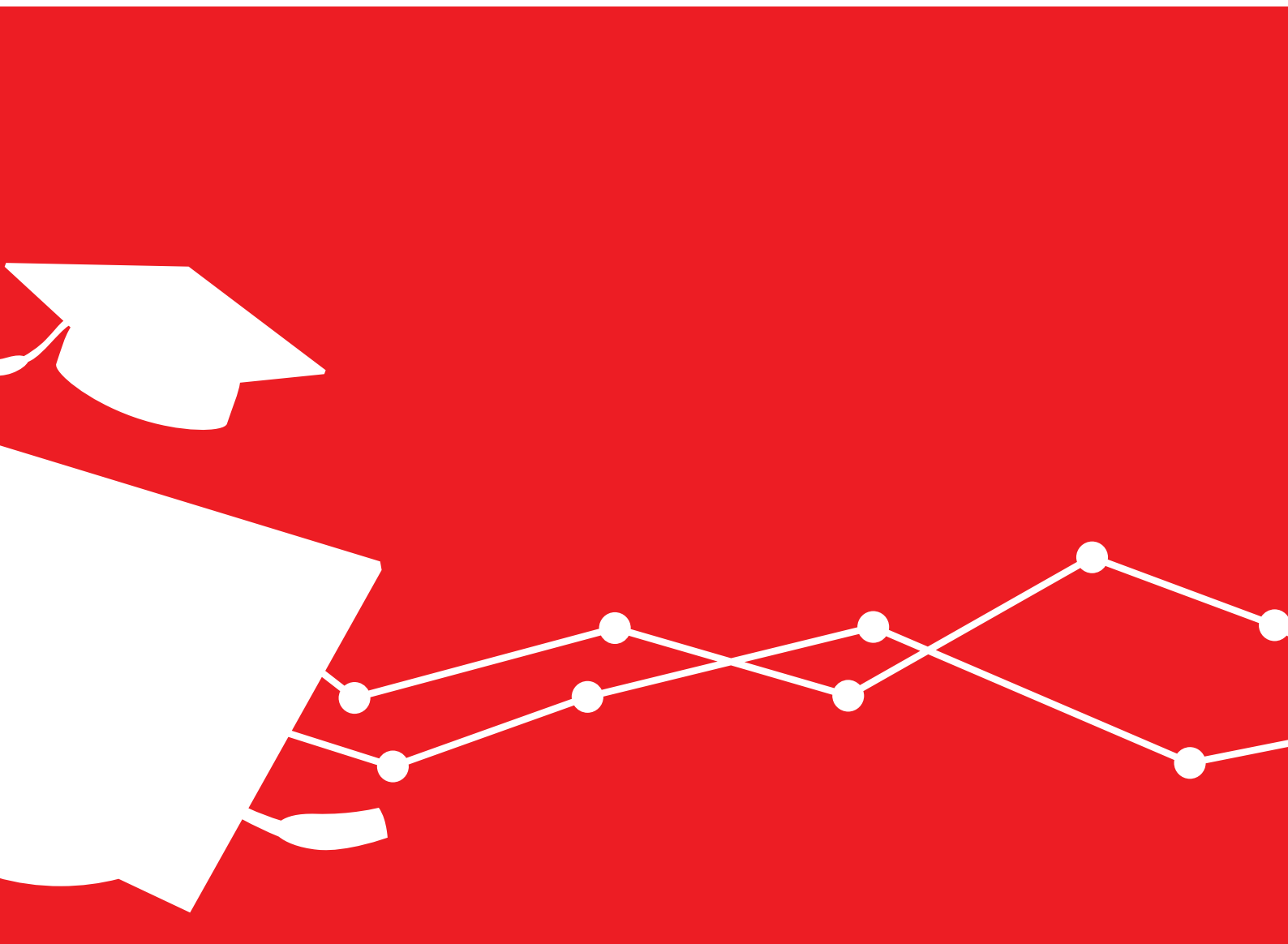
SLIKA 1 – STRUKTURA ISPITANIKI PREMA SPOLU.....	11
SLIKA 2 – STRUKTURA ISPITANIKI PREMA TRENUTNOM MJESTU BORAVIŠTA	11
SLIKA 3 – STRUKTURA ISPITANIKI PREMA NAJVIŠEM STUPNJU STEČENOG OBRAZOVANJA PRIJE ULASKA U VISOKO OBRAZOVANJE	12
SLIKA 4 – RASPODJELA PROSJEKA OCJENA U POSLJEDNJEM RAZREDU SREDNJE ŠKOLE	12
SLIKA 5 – STRUKTURA PROSJEKA OCJENA ISPITANIKI PREMA ZAVRŠENOJ SREDNJOJ ŠKOLI.....	13
SLIKA 6 – STRUKTURA NAJVIŠEG STUPNJA OBRAZOVANJA RODITELJA (SKRBNIKA) ISPITANIKI	13
SLIKA 7 – PROCJENA FINACIJSKIH PRILIKA RODITELJA (SKRBNIKA) ZA VRIJEME STUDIJA (1– ISPOD PROSJEKA, 5 – IZNAD PROSJEKA).....	14
SLIKA 8 – KORELACIJA IZMEĐU PROCIJENJENIH FINACIJSKIH PRILIKA RODITELJA (SKRBNIKA) ZA VRIJEME STUDIJA (1– ISPOD PROSJEKA, 5 – IZNAD PROSJEKA) I NETO MJESEČNE PLAĆE ISPITANIKI	15
SLIKA 9 – STRUKTURA ISPITANIKI PREMA GODINI UPISA STUDIJA.....	17
SLIKA 10 – STRUKTURA ISPITANIKI PREMA TRAJANJU STUDIRANJA	18
SLIKA 11 – STRUKTURA ISPITANIKI PREMA ZAVRŠENOJ RAZINI STUDIJA.....	18
SLIKA 12 – STRUKTURA ISPITANIKI PREMA STATUSU STUDIRANJA U ZADNJOJ GODINI	20
SLIKA 13 – PROSJEČNA OCJENA ISPITANIKI TIJEKOM STUDIRANJA	20
SLIKA 14 – DISTRIBUCIJA PROSJEČNIH OCJENA TIJEKOM STUDIRANJA PREMA STATUSU STUDIRANJA ...	21
SLIKA 15 – KORELACIJA PROSJEKA OCJENA U POSLJEDNJEM RAZREDU SREDNJE ŠKOLE I PROSJEKA OCJENA TIJEKOM STUDIRANJA.....	21
SLIKA 16 – PROSJEČNE OCJENE KORISNOSTI STUDIJA	22
SLIKA 17 – SUDJELOVANJE U PROGRAMU MEĐUNARODNE MOBILNOSTI	23
SLIKA 18 – STAŽIRANJE ILI ODRAĐIVANJE STRUČNE PRAKSE.....	24
SLIKA 19 – DISTRIBUCIJA ISPITANIKI PREMA NJIHOVOJ TRENUTNOJ SITUACIJI	26
SLIKA 20 – STRUKTURA ISPITANIKI KOJI JOŠ STUDIRAJU PREMA ZAVRŠENOJ RAZINI STUDIJA.....	27
SLIKA 21 – RASPODJELA ISPITANIKI PREMA NJIHOVOM TRENUTNOM STATUSU I RAZINI ZAVRŠENOG STUDIJA.....	28
SLIKA 22 – STRUKTURA ISPITANIKI PREMA ODGOVORIMA NA PITANJE O ZAPOSLENOSTI	29
SLIKA 23 – STRUKTURA ZAPOSLENIH ISPITANIKI PREMA VREMENU ZAPOSŁJAVANJA	30
SLIKA 24 – STRUKTURA ISPITANIKI PREMA RAZLOGU NJIHOVE NEZAPOSLENOSTI	30
SLIKA 25 – RASPODJELA ISPITANIKI PREMA VREMENU PROTEKLOM OD DIPLOME DO PRVOG ZAPOSLENJA	31

SLIKA 26 – VRIJEME PROTEKLO OD DIPLOME DO PRVOG ZAPOSLENJA PREMA SPOLU	32
SLIKA 27 – VRIJEME PROTEKLO OD DIPLOME DO PRVOG ZAPOSLENJA PREMA VRSTI STUDIJA	33
SLIKA 28 – SEKTOR PRVOG ZAPOSLENJA	34
SLIKA 29 – VRIJEME PROTEKLO OD DIPLOME DO PRVOG ZAPOSLENJA PREMA VRSTI SEKTORA PRVOG POSLA	34
SLIKA 30 – ZAPOSŁJAVANJE ISPITANIKA U JAVNI/DRŽAVNI I PRIVATNI SEKTOR PREMA ZAVRŠENOJ VRSTI STUDIJA	35
SLIKA 31 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA PRVOM ZAPOSLENJU U STRUCI ILI IZVAN STRUKE	35
SLIKA 32 – ZAPOSŁJAVANJE U STRUCI PREMA VRSTI STUDIJA	36
SLIKA 33 – OCJENA NA STUDIJU STEČENIH ZNANJA I VJEŠTINA POTREBNIH ZA PRVO ZAPOSLENJE	36
SLIKA 34 – STRUKTURA OCJENA ZNANJA I VJEŠTINA STEČENIH NA STUDIJU I POTREBNIH ZA PRVO ZAPOSLENJE PREMA VRSTI STUDIJA	37
SLIKA 35 – NAČIN PRONALASKA PRVOG ZAPOSLENJA	38
SLIKA 36 – STRUKTURA PROSJEČNIH MJESEČNIH NETO PRIMANJA	40
SLIKA 37 – STRUKTURA PROSJEČNIH MJESEČNIH NETO PRIMANJA PREMA MJESTU BORAVKA	40
SLIKA 38 – STRUKTURA MJESEČNIH NETO PRIMANJA PREMA SEKTORU ZAPOSLENJA	41
SLIKA 39 – STRUKTURA MJESEČNIH NETO PRIMANJA PREMA RAZINI STUDIJA	41
SLIKA 40 – STRUKTURA MJESEČNIH NETO PRIMANJA PREMA PROSJEČNIM OCJENAMA TIJEKOM STUDIRANJA	42
SLIKA 41 – RASPODJELA OCJENA ZADOVOLJSTVA ISPITANIKA TRENUTNIM POSLOM	43
SLIKA 42 – PROSJEČNA OCJENA ZADOVOLJSTVA TRENUTNIM POSLOM U ODNOSU NA PROSJEČNA MJESEČNA PRIMANJA	43
SLIKA 43 – STRUKTURA ZAVRŠENE SREDNJE ŠKOLE PREMA SPOLU	46
SLIKA 44 – STRUKTURA PROSJEČNE OCJENE U POSLJEDNJEM RAZREDU SREDNJE ŠKOLE PREMA SPOLU	47
SLIKA 45 – STRUKTURA SUDJELOVANJA U MEĐUNARODNOJ MOBILNOSTI PREMA SPOLU	47
SLIKA 46 – STRUKTURA STAŽIRANJA ILI STRUČNE PRAKSE PREMA SPOLU	48
SLIKA 47 – PROSJEČNA OCJENA NA STUDIJU PREMA SPOLU	48
SLIKA 48 – TRENUTNA SITUACIJA ISPITANIKA PREMA SPOLU	49
SLIKA 49 – STRUKTURA ZAPOSŁJAVANJA U PRIVATNOM ILI JAVNOM/DRŽAVNOM SEKTORU PREMA SPOLU	49
SLIKA 50 – STRUKTURA ZAPOSŁJAVANJA U STRUCI I IZVAN STRUKE PREMA SPOLU	50
SLIKA 51 – STRUKTURA MJESEČNIH NETO PRIMANJA PREMA SPOLU	50
SLIKA 52 – STRUKTURA OCJENA ZADOVOLJSTVA TRENUTNIM POSLOM PREMA SPOLU (1 – UOPĆE NISAM ZADOVOLJAN/NA, 5 – U POTPUNOSTI SAM ZADOVOLJAN/NA)	51
SLIKA 53 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA ZNANSTVENOM I UMJETNIČKOM PODRUČJU ZAVRŠENOG STUDIJSKOG PROGRAMA	53

SLIKA 54 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA STATUSU STUDIRANJA PO ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM PODRUČJIMA	55
SLIKA 55 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA PROSJEKU OCJENA TIJEKOM STUDIRANJA PO ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM PODRUČJIMA	55
SLIKA 56 – PROSJEČNE OCJENE STUDIJA KAO PRIPREME ZA PRELAZAK NA TRŽIŠTE RADA PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM PODRUČJIMA	56
SLIKA 57 – TRENUTNI STATUS ISPITANIKA PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM PODRUČJIMA	57
SLIKA 58 – GLAVNI RAZLOG NEZAPOSLENOSTI PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM PODRUČJIMA	57
SLIKA 59 – OCJENE NA STUDIJU STEČENIH ZNANJA I VJEŠTINA POTREBNIH ZA PRVO ZAPOSLENJE PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM PODRUČJIMA. PROSJEČNE OCJENE PREMA PODRUČJU (DESNOM)	59
SLIKA 60 – PROSJEČNA MJESEČNA NETO PRIMANJA PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM PODRUČJIMA	60
SLIKA 61 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA SPOLU PO ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	64
SLIKA 62 – STRUKTURA STATUSA STUDIRANJA ISPITANIKA PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	65
SLIKA 63 – PROSJEČNA OCJENA ISPITANIKA TIJEKOM STUDIRANJA PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	66
SLIKA 64 – PROCJENA ISPITANIKA U KOJOJ MJERI STUDIJ PREDSTAVLJA DOBRU OSNOVU ZA PRONALAZAK POSLA, NASTAVAK OBRAZOVANJA, IZVRŠAVANJE RADNIH ZADATAKA I DALJNJI KARIJERU PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	69
SLIKA 65 – STRUKTURA SUDJELOVANJA ISPITANIKA U PROGRAMU MEĐUNARODNE MOBILNOSTI PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	70
SLIKA 66 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA STAŽIRANJU ILI ODRAĐIVANJU STRUČNE PRAKSE PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	71
SLIKA 67 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA TRENUTNOM STATUSU PO ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	74
SLIKA 68 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA SEKTORU PRVOG ZAPOSLENJA PO ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	75
SLIKA 69 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA ZAPOSLENJU U STRUCI PO ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	76
SLIKA 70 – PROSJEČNA OCJENA STUDIJA UZIMAJUĆI U OBZIR STEČENA ZNANJA I VJEŠTINE POTREBNE ZA PRVO ZAPOSLENJE PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	77
SLIKA 71 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA PROSJEČNIM MJESEČNIM NETO PRIMANJIMA PO ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	80
SLIKA 72 – PROSJEČNA OCJENA ZADOVOLJSTVA TRENUTNIM POSLOM PREMA ZNANSTVENIM I UMJETNIČKIM POLJIMA	81

Popis tablica

TABLICA 1 – USPOREDBA STRUKTURA ISPITANIKA PREMA RAZINI STUDIJA DOBIVENIH IZ PODATKA ISTRAŽIVANJA I PODATKA DZS-A.....	19
TABLICA 2 – STRUKTURA ODGOVORA ISPITANIKA NA PITANJA O KORISNOSTI STUDIJA (1 – UOPĆE NE, 5 – U VELIKOJ MJERI)	22
TABLICA 3 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA NJIHOVOJ TRENUTNOJ SITUACIJI	27
TABLICA 4 – NAČIN PRONALASKA PRVOG ZAPOSLENJA PREMA SPOLU, VRSTI STUDIJA, SEKTORU ZAPOSLENJA I STRUCI	39
TABLICA 5 – OCJENA ZADOVOLJSTVA POSLOM PREMA SPOLU, SEKTORU I ZAPOSLENJU U STRUCI	44
TABLICA 6 – USPOREDBA STRUKTURA ISPITANIKA PREMA ZNANSTVENOM I UMJETNIČKOM PODRUČJU ZAVRŠENOGA STUDIJSKOG PROGRAMA I PODATAKA DRŽAVNOG ZAVODA ZA STATISTIKU	54
TABLICA 7 – STRUKTURA ZNANSTVENIH I UMJETNIČKIH PODRUČJA PREMA SPOLU, VRSTI STUDIJA, SEKTORU I ZAPOSLENJU U STRUCI	58
TABLICA 8 – STRUKTURA ISPITANIKA PREMA ZNANSTVENIM POLJIMA.....	62

agencija za znanost i visoko obrazovanje